Inkom Utr. min
2006 -07- 23

INDEPENDENT CONSULTANTS ON THE FATE OF RAOUL WALLENBERG

Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
Unit L
Arlington, VA 22207 USA

Susan Ellen Mesinai
123 Bank Street, Apt. 110
New York, NY 10014 USA

Marvin Makinen
Center of Integrated Science
The University of Chicago
929 East 57th Street
Chicago, IL 60637 USA

Ari Kaplan
2520 N Sheffield Ave,
Chicago, IL 60614

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. Ø7/3537
2007 -01- 29
23
AVD. P GR. 2 MÅL EU

070607
Svar till: f. Stefansson / CH BC
i Samråd MK / Ulofsdotter
EU

January 23, 2007

Mr. Carl Bildt
Minister of Foreign Affairs
Stockholm
Sweden

re: Urgent appeal to raise new questions with Russian authorities in the Raoul Wallenberg investigation

Dear Mr. Bildt,

According to newly published administrative records of the former Soviet Ministry of State Security (MGB) in Moscow, four Swedish nationals were held under official MGB investigation in 1948*. Three of them faced charges of espionage.

It would be of greatest importance to determine whom exactly MGB officials included in this specific statistic at that time. The information has great significance since it offers an opportunity to pursue a number of very specific questions with Russian authorities that have been given in 2001 by the independent consultants to the Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg and have not been answered.

Establishing the full identities and case histories of these four Swedish nationals, would allow tracking of their
movements in Soviet captivity. This, in turn, would aid tremendously in the evaluation of witness testimonies and in determining, if a respective testimony refers to Raoul Wallenberg or another Swede.

This approach would also provide a means of taking up the long postponed follow-up of the research results presented by the independent experts in their formal reports to the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg in 2001. This includes the important question whether any Swedish prisoners were secretly held in Vladimir prison (during the years 1947-1980) and if any of them were sent there as numbered prisoners.

Russian authorities should be urgently requested to provide the following:

1. The identity, personal data, and case history, including all places of detention, of the four Swedish nationals under MGB investigation in 1948.

2. A list of all Swedish nationals in Soviet captivity for the time 1936 -1980; also, to provide a list

of all Swiss
nationals in Soviet captivity for the same period.

3. Provide access to their personal and investigative files upon request

*Mozokhin, O. B., *Pravo na repressii. Vnesudebnye polnomochiya organov gosudarstvennoi bezopasnosti (1919-1953)* [The Right of Repressions. Extra-judicial Power of the State Security Organs, 1918-1953] (Moscow: Kuchkovo pole, 2006); courtesy of Dr. Vadim Birstein

We further urge you to intercede personally with the appropriate Swedish government and intelligence agencies to request the immediate release of all available information on Swedish citizens and other Scandinavians who were arrested or went missing in the Soviet Union or its former satellites from 1936 -1980.

Sincerely Yours,

Susanne Berger Susan E. Mesinai
Marvin Makinen Ari Kaplan

cc: Frank Belfrage, Cabinet Secretary
Mats Staffansson, Chief of UD Eastern European Department
Hans-Gunnar Adén, Raoul Wallenberg Case Officer
Hans Magnusson, Ambassador, Chairman of the Swedish-Russian Working Group
Krister Wahlbäck, Ambassador (ret.)
Jan Molander, Ambassador, Moscow

Fredrik Reinfeldt, Prime Minister

1 Enclosure

SVERIGES AMBASSAD

Telefax

2007-01-26

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 07/3466
2007 -01- 29 26
AVD. P GR. 2 MÅL Eu 1

(EC)

Moskva

Ambassaden Moskva
Tobias Thyberg

UTRIKESDEPARTEMENTET, dnr 18

Till: UD-EC (Staffansson, Löjdquist, Nyberg)

Handbrev Molander-Staffansson om Wallenbergärendet

3 bilagor

Närslutet insändes per fax mitt brev daterat 2007-01-25 i Wallenbergärendet till chefen UD-EC. Originalet insändes i nästkommande kurir.

MOLANDER

Postadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 495) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 495) 937 92 02

Hemsida:
http://www.sweden.ru

SVERIGES AMBASSAD

2007-01-25

Moskva

Departementsrådet Mats Staffansson
UD-EC

Susanne Bergers brev till utrikesministern i Wallenbergärendet

2 Bilagor

Bordn,

I ett brev daterat den 23 januari 2007 uppmanas utrikesministern av de fyra Wallenbergforskarna Susanne Berger, Susan Mesinai, Marvin Makinen och Ari Kaplan, att resa ett antal nya frågor med ryska myndigheter.

Berger och hennes kollegor vill veta vilka fyra svenska medborgare som 1948 hölls för utredning av Ministeriet för statssäkerhet (MGB), och vilka tre av dessa som anklagats för spioneri. Utrikesministern uppmanas vidare att ge i uppdrag åt svenska myndigheter att offentliggöra information om svenskar i sovjetisk fångenskap under perioden 1938-1980. Tankarna utvecklas i en essä som Berger publicerade i DN den 22 januari 2007 (se bilaga 1). Hon beklagar också att den utlovade uppföljningen av den svensk-ryska arbetsgruppens rapport från år 2000 uteblivit.

Jag har inga kommentarer till Bergers specifika fråga om svenskar i sovjetisk fångenskap, eller till hennes förslag att svenska myndigheter bör avslöja vad de vet om den saken. Det är en fråga för de ämnessakkunniga.

Vad som däremot bekymrar mig är Bergers antydan i brevet till utrikesministern, att inte tillräckligt gjorts från svensk sida för att följa upp den svensk-ryska arbetsgruppens rapport, i synnerhet vad avser våra ansträngningar att få svar från ryska myndigheter och arkiv. Även om detta inte framgår i klartext, vare sig i brevet eller i DN-artikeln, är

Postadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 495) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 495) 937 92 02

Hemsida:
http://www.sweden.ru

Printed by SBC

99695002.tif

Sveriges Ambassad
Moskva

2007-01-25

Berger frustrerad över vad hon upplever som UD:s och ambassadens bristande engagemang.

Under sommaren 2006 diskuterade ambassaden och Berger hur nya, effektivare former för samarbetet mellan svenska och ryska myndigheter inom Wallenbergforskningen skulle kunna utarbetas, på basis av den svensk-ryska överenskommelsen från år 2000 om att bistå forskarsamfundet[1]. På grundval av denna diskussion skickade ambassaden i oktober ett förslag till departementet (e-post Thyberg-Löjdquist 2006-10-24, se bilaga 2). Förslaget avslogs med hänvisning till UD-EC:s resursbrist.

Bergers brev till utrikesministern och kanske ännu mer, hennes essä i DN, visar enligt min mening att det inte går att hålla frågan ifrån sig, och att det är kontraproduktivt att ens försöka. Oavsett enhetens arbetsbelastning, kommer Wallenbergärendet för överskådlig tid att förbli en aktuell inrikespolitisk fråga i Sverige. Det finns också en hängiven internationell Wallenberglobby, vars talan Berger och de övriga forskarna för. Genom att vända sig direkt till media, tvingar oss denna lobby till ett ställningstagande: är Sverige verkligen fortsatt berett att engagera sig i Wallenbergärendet – i handling såväl som i ord? I det läget har jag mycket svårt att se framför mig att någon svensk politiker skulle kunna hävda att Wallenbergärendet är avslutat, och att vi inte har något mer att hämta från ryska myndigheter. UD tvingas då att åter engagera sig, och mer aktivt samarbeta med forskarna, men i ett klimat präglat av misstänksamhet snarare än förtroende.

Jag inser naturligtvis att vi inte kan hoppas på några underverk från ryska arkiv och myndigheter. Ryssland blir alltmer slutet och allt mindre benäget att konfrontera sitt sovjetiska förflutna. Men på grund av de politiska realiteterna i Sverige har vi knappast något annat val än att avsätta tid och resurser till stöd för forskarsamfundet, så som Berger begär.

Johan Molander

[1] Raoul Wallenberg – Report of the Swedish-Russian Working Group, *MFA New Series II:52*, Stockholm, 2000, s 179

Printed by SBC

DN

DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheters nätupplaga, DN.se.

Uppdaterad 23 jan 2007 00:00

ESSÄN 22/1

Svensken i Korpus 2

Alla goda beslut är som bekant beroen-de av tillförlitlig information och inträngande analys. Långa tider har de som utrett Raoul Wallenbergs öde inte haft tillgång till någondera. Frågan är om misslyckandet att genomföra systematiska efterforskningar och att samordna viktiga detaljer på något sätt var avsiktligt eller bara en följd av kalla krigets övermäktiga logik. Eller bådadera?

SVARET KANSKE FINNS i den finstilta delen av en rapport som lades fram 2003 av den så kallade Eliasson-kommissionen, som undersökte det svenska utrikespolitiska etablissemangets hantering av Raoul Wallenbergfallet efter 1945. Kommissionen förklarade att den av tidsskäl sett sig tvungen att uteslutа ett känsligt ämne ur sina överväganden: andra svenska medborgares öden i sovjetisk fångenskap efter 1945, och den möjliga inverkan de kan ha haft på Wallenbergutredningen.

Frågans vikt har aktualiserats genom nyligen offentliggjorda register från det tidigare sovjetministeriet för statssäkerhet (MGB) i Moskva. Enligt Wallenbergexperten Vadim Birstein visar statistiken för år 1948 att minst fyra personer av svensk nationalitet då hölls fängslade och var föremål för utredning (vilket betyder att de ännu inte var dömda), varav tre för spioneri. Inga namn eller fallbeskrivningar har offentliggjorts, och det är inte känt om Raoul Wallenbergs namn finns bland dem. Forskare kan göra kvalificerade gissningar om vilka dessa personer är, men bara ryssarna kan ge säkra identitetsuppgifter.

INTRESSANT NOG är det inte känt exakt hur många svenskar som satt i ryska fängelser i Sovjetunionen efter andra världskriget. Uppskattningar varierar mellan 200 och 500.

Ett av de stora problemen för forskarna har varit att definiera vad en svensk är. Många av fångarna som påstod sig vara svenskar var i själva verket statslösa eller av blandad nationalitet. Somliga hade bott i Sverige i många år, hade till och med varit gifta med en svensk, men saknade svenskt medborgarskap.

Förutom de välkända Kirunasvenskarna kan man till saknade "svenskar" i Sovjet vid den här tiden räkna fiskare; soldater som tjänstgjort i tyska armén eller SS; äventyrare; ingenjörer och teknisk personal; sovjetiska medborgare av svensk härkomst (från Estland eller Gammalsvenskby i Ukraina); personer som arbetat för olika hjälporganisationer efter kriget (som Röda korset eller Caritas Suecia); samt ett ospecificerat antal "svenska" agenter.

Sådana agenter opererade i de baltiska länderna under 1940- och 1950-talen, men också i Östeuropa i till stor del ännu outforskade militärindustriella spionnätverk. Existensen av den sortens ekonomiska nätverk, och vilka personer som ingick i dem, har förblivit en väl bevarad hemlighet. Uppgifter i svenska arkiv antyder att UD-tjänstemän spelade en roll i handhavandet av dem, men bara någon handfull hade den fullständiga bilden av alla pågående underrättelseoperationer. Detta uppdelade sätt att arbeta ledde till stora kunskapsluckor i och mellan departementen.

AV DE FÅ UD-tjänstemän som hade vidare kunskaper om de svenska operationerna ledde åtminstone en, Gunnar Lorentzon, även sökandet efter Raoul Wallenberg sent på 1950-talet. Intressant nog avslöjar ett tidigare opublicerat dokument hos amerikanska utrikesdepartementet att Lorentzon 1959 uppskattade chanserna att Wallenberg varit vid liv efter 1947, då Sovjet påstod att han avlidit i en hjärtattack, förvånansvärt högt - "75 eller 65 [procent]". Varför tryckte då inte den svenska regeringen på hårdare för att få fram sanningen?

Grundförklaringen till den svenska försiktigheten - behovet att trygga övergripande säkerhetsintressen och den därav följande önskan att inte reta den väldiga grannen - kan behöva en fotnot. Att försöka genomdriva en effektiv efterforskning efter Raoul Wallenberg samtidigt som man - i strid mot svensk neutralitetspolitik - höll en rad agentgrupper i gång skulle inte bara skapa stora risker utan också begränsa Sveriges handlingsfrihet.

UTAN TVIVEL VAR spionnätverken efter kriget av stor vikt för Sverige. Landet bytte rutinmässigt den insamlade informationen mot nyheter från andra underrättelsetjänster. Spionagets iskalla självklarhet är att fokus måste ligga på information, inte människor. Likafullt är det alltid människor som i sista hand får lida, och taktiken att hålla de övriga saknade "svenskarna" nästan helt utanför Wallenbergutredningen, till den grad att inte ens lägre UD-tjänstemän informerades om dem, fick allvarliga följder.

Man kan belysa poängen genom att rikta sökljuset mot de avgörande åren 19611965.

I januari 1961 hade den svenska professorn Nanna Svartz med sig nyheten från en högt placerad sovjetisk

kollega, professor A L Myasnikov, att Raoul Wallenberg, tvärtemot sovjetiska påståenden, ännu var i livet men i usel fysisk kondition. Statsminister Tage Erlander begärde omedelbart att han skulle friges, men entusiasmen varade inte länge. Myasnikov påstod att han blivit missförstådd och de svenska ämbetsmännen drog sig tillbaka.

Vad allmänheten inte visste var att Svartz vittnesmål inte var det enda om en ytterst hemlig svensk i sovjetisk fångenskap.

I DECEMBER 1963 vittnade Marvin Makinen, en amerikansk student som arresterats av ryssarna 1961, om att hans cellkamrat Zigurds Kruminsh berättat om en svensk han mött i Korpus 2 (sektion 2) i Vladimirfängelset, Sovjets viktigaste isoleringsinrättning. Korpus 2 rymde den sjukhusavdelning där hemliga fångar kunde hållas totalt isolerade från omvärlden i åratal. Kruminsh uppgav också att den svenska fången dömts för spionen.

Makinens uppgifter borde ha eldat på sökandet efter Raoul Wallenberg, särskilt om de kunnat sättas i samband med Svartz rapport, och identificringen av "den svenske fången" borde omedelbart ha givits toppprioritet. I stället avfördes Wallenbergfrågan officiellt från den svensk-sovjetiska agendan 1965 och förblev vilande de följande femton åren.

Med tillgång till knapphändiga arkivuppgifter kan man bara gissa hur de svenska tjänstemännen uppfattade den vidare innebörden av vittnesmålen från Svartz och Myasnikov: var den fange som Kruminsh och Myasnikov träffat Raoul Wallenberg, eller någon annan svensk? Om det fanns andra svenska fångar i Vladimirfängelset under Kruminshs fångenskap där (1956-63), skulle det kunna förklara hur det uppstått rykten kring Wallenberg. Om man å andra sidan kunnat visa att ingen annan svensk suttit i Vladimir den tiden skulle möjligheterna att den fange Kruminsh träffat var Raoul Wallenberg öka dramatiskt.

DET KANSKE MEST övertygande faktum som talar för att Raoul Wallenberg fanns i Vladimirfängelset under 50- och 60-talen är vittnesmålet från en tidigare städerska, Varvara I Larina, som bland ett slumpmässigt urval fotografier kunde identifiera en bild på Raoul Wallenberg som aldrig publicerats internationellt. Minst ett halvdussin vittnesmål från tidigare fångar från samma tid återger liknande uppgifter om en ytterst hemlig svensk fange.

Nå, men andra svenskar i Vladimir då?

Redan tidigt stod det helt klart att bara ett ytterst fåtal av alla saknade "svenskar" kan ha suttit i Vladimirfängelset, dit bara de viktigaste politiska fångarna sändes. Det är ännu inte känt om någon av de fyra svenska medborgarna som utreddes av säkerhetstjänsten 1948 hamnade där.

1957 vittnade en tidigare fange (Hunoldt) om att han tidigt 1950 hade delat cell med en svensk som hette "Eriksson". "Eriksson" hade påstått sig vara formellt tillhörig Röda korset och hade arresterats tillsammans med två kolleger i Östeuropa 1944. Mannen hade uppenbarligen mycket nära anknytning till Sverige (hans fru ska ha bott i Uppsala) och var definitivt inte Raoul Wallenberg. Likafullt bör hans likartade profil - en svensk representant - lätt ha kunnat förorsaka förvirring bland medfångarna. Kan han ha varit den man Kruminsh stötte på några år senare? Och lika viktigt: kan han ha varit samme man som Myasnikov syftat på i sitt samtal med Svartz? Än i dag har varken Sverige eller Ryssland släppt ifrån sig någon information om "Eriksson" eller hans två kolleger.

ARKIVET I VLADIMIR namnger åtminstone en svensk spion: Isaak Markovitj Wolfin, en medarbetare vid Sovjets beskickning i Stockholm på 1940-talet som arresterades när han återvände till Sovjetunionen 1946. Han släpptes från Vladimir 1956. Men som vitrysk medborgare och välkänd cellspion bör Wolfin knappast ha kunnat tas för en hemlig, isolerad svensk.

Utredarna brottades med andra känsliga frågor. Vid tiden för Svartz och Makinens vittnesmål hade svenska agentnätverk i de baltiska ländernas avslöjats och de flesta agenterna var försvunna. Det var oklart om de var döda eller befann sig i sovjetisk fångenskap. Detsamma gällde en rad "frilansagenter", "svenskar" som arbetat för brittisk-amerikanska eller t o m tyska intressen och som kan ha suttit i Vladimir. Det (till nyligen) oklara ödet för de åtta svenskarna ombord på den DC3:a som sköts ner av sovjetiskt flyg i juni 1952 komplicerade bilden i åratal. När vraket efter planet slutligen återfanns i Östersjön 2003 återfanns lämningarna efter fyra män. De övriga fyras öde är okänt.

MÖJLIGHETERNA kan till sist begränsas: den "svensk" Kruminsh mötte kunde ha tillhört DC3:ans besättning (ganska osannolikt), varit en ännu okänd "svensk" agent - eller, verkligen, Raoul Wallenberg. Larinas fotoidentifiering har gjort det oerhört angeläget att följa upp den frågan.

Vid det här laget står det smärtsamt klart att efterforskningarna blivit betydligt effektivare om de "andra svenskarnas" identitet och rörelser kunnat fastställas. Den 17 juli i år infaller 60-årsdagen av Raoul Wallenbergs påstådda död i Sovjetunionen. Det är dags att begrava myten om att det inte finns några realistiska möjligheter att finna den fullständiga sanningen om hans öde, men Ryssland måste då äntligen ge fullständig tillgång till de arkiv som kan besvara de mest angelägna frågorna och Sverige göra betydligt mer för att lägga fram information om sina saknade medborgare och andra personer som arbetat för landets sak.

De, och inte minst Raoul Wallenberg, har förtjänat det.

Susanne Berger, essa@dn.se

DN

Översättning från engelska: Lars Under

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.

Tobias Thyberg/FOREIGN/MINISTRY
2006-10-24 18:03

To: Fredrik Löjdquist /FOREIGN/MINISTRY
cc: Anna Lyberg /FOREIGN/MINISTRY@RK
bcc:
Subject: Wallenberg

Hej Fredrik,

Som Du kanske minns, fick vi i somras en note från MID där de sade att ambassaden inte längre bör göra sig besväret att vända sig till MID med sina (d v s med Wallenbergforskarnas) arkivfrågor, utan att vi kan vända oss direkt till de berörda arkiven istället. MID tillade att Wallenberg inte längre är ett ärende på vår bilaterala politiska dagordning och att frågan inte längre bör vara föremål för ambassadens kommunikationer med MID.

Vi svarade att Wallenberg inte kan anses vara bortfört från den bilaterala dagordningen så länge en rad utestående frågor fortfarande är obesvarade. Vi sade att vi var helt OK med beskedet att vi i framtiden skulle vända oss direkt till arkiven, *under förutsättning att vi även i fortsättningen kunde påräkna MIDs stöd för det fall vi stötte på patrull med access.* Parallellt har ambassaden haft löpande kontakt med den mest aktiva av Wallenbergforskarna, Susanne Berger, som är allt mer frustrerad över hur svårt det är att få tillgång till arkiven. Susanne vill också gärna veta var exakt svenska regeringen står i denna fråga, och i vilken utsträckning vi faktsikt är beredda att stödja de oberoende forskarna gentemot ryska myndigheter och arkiv.

Amben har därför med Berger diskuterat möjligheten att genomföra ett trevägsmöte i Moskva, med officiella representanter för Sverige och Ryssland samt representanter för forskarsamfundet, i syfte att en gång för alla enas om rutiner, acceptabla för alla parter, för forskarnas access till ryska arkiv. Vid en lunch häromdagen diskuterade Johan dessa tankar med cheferna vid andra europeiska avdelningen, som i princip sade sig vara helt OK med förslaget. (Vi har dock ännu inte gjort någon formell framställan med note.)

Innan ett ev. möte i Moskva blir av, vill Berger gärna ha ett möte i Stockholm, där vi fastställer vad exakt forskarna kan påräkna från svensk sida i form av stöd för sitt arbete. Hon erkänner att det för hennes del just nu står och väger mellan att fortsätta eller ge upp sin forskarverksamhet kring Wallenberg, just på grund av svårigheterna att få access till ryska arkiv, och på grund av att hon inte anser sig få tillräckligt stöd från svensk sida. (Efter ett år som Wallenberghandläggare på amben har jag full förståelse för hennes frustration.)

Vi vore därför tacksamma för departementets återkoppling:

1. **Stödjer ni förslaget** på ett trevägsmöte i Moskva för att enas om framtida rutiner för kontakterna mellan forskarna, ambassaden, MID och de ryska arkiven?
2. Är departementet berett att, i samband med ett förmöte i Stockholm, och i ganska operativa termer, **klargöra i vad utsträckning forskarsamfundet kan påräkna svenskt stöd** i kontakterna med ryska myndigheter och arkiv?
3. Skulle EC i så fall kunna **identifiera en lämplig referensgrupp** för denna diskussion, gärna med deltagande av experter utanför huset - exemepvlis Krister Wahlbäck? Det är viktigt att vi kan påräkna deltagande av personer med gedigen substansexpertis i Wallenbergfrågan, nu när kompetensen i detta ärende på EC har blivit lite tunn, på grund av den stora personalomsättningen när det gäller Wallenberghandläggare.

Jag kan även tala om att Anna Lyberg tagit över som Wallenberghandläggare här på ambassaden, men då hon f.n. är mkt upptagen med UMs rysslandsbesök, hjälper jag henne med detta ett tag till.

OK, jag vore mkt tacksam för Ditt besked i denna fråga.

Bästa hälsningar,

Tobias

Tobias Thyberg
Embassy of Sweden
Ulitsa Mosfilmovskaya 60

119 590 Moscow
Tel: +7 495 937 92 00
Fax: +7 495 937 92 02
http://www.sweden.ru

Ink. libr

SVERIGES AMBASSAD

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 4716
07/2007 -02- 05
AVD. P GR. 2 MÅL EU

2007-01-25

EC

Moskva

(aa/ps)

Departementsrådet Mats Staffansson
UD-EC

Susanne Bergers brev till utrikesministern i Wallenbergärendet

2 Bilagor

Bordu,

I ett brev daterat den 23 januari 2007 uppmanas utrikesministern av de fyra Wallenbergforskarna Susanne Berger, Susan Mesinai, Marvin Makinen och Ari Kaplan, att resa ett antal nya frågor med ryska myndigheter.

Berger och hennes kollegor vill veta vilka fyra svenska medborgare som 1948 hölls för utredning av Ministeriet för statssäkerhet (MGB), och vilka tre av dessa som anklagats för spioneri. Utrikesministern uppmanas vidare att ge i uppdrag åt svenska myndigheter att offentliggöra information om svenskar i sovjetisk fångenskap under perioden 1938-1980. Tankarna utvecklas i en essä som Berger publicerade i DN den 22 januari 2007 (se bilaga 1). Hon beklagar också att den utlovade uppföljningen av den svensk-ryska arbetsgruppens rapport från år 2000 uteblivit.

Jag har inga kommentarer till Bergers specifika fråga om svenskar i sovjetisk fångenskap, eller till hennes förslag att svenska myndigheter bör avslöja vad de vet om den saken. Det är en fråga för de ämnessakkunniga.

Vad som däremot bekymrar mig är Bergers antydan i brevet till utrikesministern, att inte tillräckligt gjorts från svensk sida för att följa upp den svensk-ryska arbetsgruppens rapport, i synnerhet vad avser våra ansträngningar att få svar från ryska myndigheter och arkiv. Även om detta inte framgår i klartext, vare sig i brevet eller i DN-artikeln, är

Postadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 495) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 495) 937 92 02

Hemsida:
http://www.sweden.ru

Berger frustrerad över vad hon upplever som UD:s och ambassadens bristande engagemang.

Under sommaren 2006 diskuterade ambassaden och Berger hur nya, effektivare former för samarbetet mellan svenska och ryska myndigheter inom Wallenbergforskningen skulle kunna utarbetas, på basis av den svensk-ryska överenskommelsen från år 2000 om att bistå forskarsamfundet[1]. På grundval av denna diskussion skickade ambassaden i oktober ett förslag till departementet (e-post Thyberg-Löjdquist 2006-10-24, se bilaga 2). Förslaget avslogs med hänvisning till UD-EC:s resursbrist.

Bergers brev till utrikesministern och kanske ännu mer, hennes essä i DN, visar enligt min mening att det inte går att hålla frågan ifrån sig, och att det är kontraproduktivt att ens försöka. Oavsett enhetens arbetsbelastning, kommer Wallenbergärendet för överskådlig tid att förbli en aktuell inrikespolitisk fråga i Sverige. Det finns också en hängiven internationell Wallenberglobby, vars talan Berger och de övriga forskarna för. Genom att vända sig direkt till media, tvingar oss denna lobby till ett ställningstagande: är Sverige verkligen fortsatt berett att engagera sig i Wallenbergärendet – i handling såväl som i ord? I det läget har jag mycket svårt att se framför mig att någon svensk politiker skulle kunna hävda att Wallenbergärendet är avslutat, och att vi inte har något mer att hämta från ryska myndigheter. UD tvingas då att åter engagera sig, och mer aktivt samarbeta med forskarna, men i ett klimat präglat av misstänksamhet snarare än förtroende.

Jag inser naturligtvis att vi inte kan hoppas på några underverk från ryska arkiv och myndigheter. Ryssland blir alltmer slutet och allt mindre benäget att konfrontera sitt sovjetiska förflutna. Men på grund av de politiska realiteterna i Sverige har vi knappast något annat val än att avsätta tid och resurser till stöd för forskarsamfundet, så som Berger begär.

Johan Molander

[1] Raoul Wallenberg – Report of the Swedish-Russian Working Group, *MFA New Series II:52*, Stockholm, 2000, s 179

DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheters nätupplaga, DN.se.

Uppdaterad 23 jan 2007 00:00

ESSÄN 22/1

Svensken i Korpus 2

Alla goda beslut är som bekant beroen-de av tillförlitlig information och inträngande analys. Långa tider har de som utrett Raoul Wallenbergs öde inte haft tillgång till någondera. Frågan är om misslyckandet att genomföra systematiska efterforskningar och att samordna viktiga detaljer på något sätt var avsiktligt eller bara en följd av kalla krigets övermäktiga logik. Eller bådadera?

SVARET KANSKE FINNS i den finstilta delen av en rapport som lades fram 2003 av den så kallade Eliasson-kommissionen, som undersökte det svenska utrikespolitiska etablissemangets hantering av Raoul Wallenbergfallet efter 1945. Kommissionen förklarade att den av tidsskäl sett sig tvungen att utesluta ett känsligt ämne ur sina överväganden: andra svenska medborgares öden i sovjetisk fångenskap efter 1945, och den möjliga inverkan de kan ha haft på Wallenbergutredningen.

Frågans vikt har aktualiserats genom nyligen offentliggjorda register från det tidigare sovjetministeriet för statssäkerhet (MGB) i Moskva. Enligt Wallenbergexperten Vadim Birstein visar statistiken för år 1948 att minst fyra personer av svensk nationalitet då hölls fängslade och var föremål för utredning (vilket betyder att de ännu inte var dömda), varav tre för spioneri. Inga namn eller fallbeskrivningar har offentliggjorts, och det är inte känt om Raoul Wallenbergs namn finns bland dem. Forskare kan göra kvalificerade gissningar om vilka dessa personer är, men bara ryssarna kan ge säkra identitetsuppgifter.

INTRESSANT NOG är det inte känt exakt hur många svenskar som satt i ryska fängelser i Sovjetunionen efter andra världskriget. Uppskattningar varierar mellan 200 och 500.

Ett av de stora problemen för forskarna har varit att definiera vad en svensk är. Många av fångarna som påstod sig vara svenskar var i själva verket statslösa eller av blandad nationalitet. Somliga hade bott i Sverige i många år, hade till och med varit gifta med en svensk, men saknade svenskt medborgarskap.

Förutom de välkända Kirunasvenskarna kan man till saknade "svenskar" i Sovjet vid den här tiden räkna fiskare; soldater som tjänstgjort i tyska armén eller SS; äventyrare; ingenjörer och teknisk personal; sovjetiska medborgare av svensk härkomst (från Estland eller Gammalsvenskby i Ukraina); personer som arbetat för olika hjälporganisationer efter kriget (som Röda korset eller Caritas Suecia); samt ett ospecificerat antal "svenska" agenter.

Sådana agenter opererade i de baltiska länderna under 1940- och 1950-talen, men också i Östeuropa i till stor del ännu outforskade militärindustriella spionnätverk. Existensen av den sortens ekonomiska nätverk, och vilka personer som ingick i dem, har förblivit en väl bevarad hemlighet. Uppgifter i svenska arkiv antyder att UD-tjänstemän spelade en roll i handhavandet av dem, men bara någon handfull hade den fullständiga bilden av alla pågående underrättelseoperationer. Detta uppdelade sätt att arbeta ledde till stora kunskapsluckor i och mellan departementen.

AV DE FÅ UD-tjänstemän som hade vidare kunskaper om de svenska operationerna ledde åtminstone en, Gunnar Lorentzon, även sökandet efter Raoul Wallenberg sent på 1950-talet. Intressant nog avslöjar ett tidigare opublicerat dokument hos amerikanska utrikesdepartementet att Lorentzon 1959 uppskattade chanserna att Wallenberg varit vid liv efter 1947, då Sovjet påstod att han avlidit i en hjärtattack, förvånansvärt högt - "75 eller 65 [procent]". Varför tryckte då inte den svenska regeringen på hårdare för att få fram sanningen?

Grundförklaringen till den svenska försiktigheten - behovet att trygga övergripande säkerhetsintressen och den därav följande önskan att inte reta den väldiga grannen - kan behöva en fotnot. Att försöka genomdriva en effektiv efterforskning efter Raoul Wallenberg samtidigt som man - i strid mot svensk neutralitetspolitik - höll en rad agentgrupper i gång skulle inte bara skapa stora risker utan också begränsa Sveriges handlingsfrihet.

UTAN TVIVEL VAR spionnätverken efter kriget av stor vikt för Sverige. Landet bytte rutinmässigt den insamlade informationen mot nyheter från andra underrättelsetjänster. Spionagets iskalla självklarhet är att fokus måste ligga på information, inte människor. Likafullt är det alltid människor som i sista hand får lida, och taktiken att hålla de övriga saknade "svenskarna" nästan helt utanför Wallenbergutredningen, till den grad att inte ens lägre UD-tjänstemän informerades om dem, fick allvarliga följder.

Man kan belysa poängen genom att rikta sökljuset mot de avgörande åren 19611965.

I januari 1961 hade den svenska professorn Nanna Svartz med sig nyheten från en högt placerad sovjetisk

kollega, professor A L Myasnikov, att Raoul Wallenberg, tvärtemot sovjetiska påståenden, ännu var i livet men i usel fysisk kondition. Statsminister Tage Erlander begärde omedelbart att han skulle friges, men entusiasmen varade inte länge. Myasnikov påstod att han blivit missförstådd och de svenska ämbetsmännen drog sig tillbaka.

Vad allmänheten inte visste var att Svartz vittnesmål inte var det enda om en ytterst hemlig svensk i sovjetisk fångenskap.

I DECEMBER 1963 vittnade Marvin Makinen, en amerikansk student som arresterats av ryssarna 1961, om att hans cellkamrat Zigurds Kruminsh berättat om en svensk han mött i Korpus 2 (sektion 2) i Vladimirfängelset, Sovjets viktigaste isoleringsinrättning. Korpus 2 rymde den sjukhusavdelning där hemliga fångar kunde hållas totalt isolerade från omvärlden i åratal. Kruminsh uppgav också att den svenska fången dömts för spioneri.

Makinens uppgifter borde ha eldat på sökandet efter Raoul Wallenberg, särskilt om de kunnat sättas i samband med Svartz rapport, och identifieringen av "den svenske fången" borde omedelbart ha givits topprioritet. I stället avfördes Wallenbergfrågan officiellt från den svensk-sovjetiska agendan 1965 och förblev vilande de följande femton åren.

Med tillgång till knapphändiga arkivuppgifter kan man bara gissa hur de svenska tjänstemännen uppfattade den vidare innebörden av vittnesmålen från Svartz och Myasnikov: var den fånge som Kruminsh och Myasnikov träffat Raoul Wallenberg, eller någon annan svensk? Om det fanns andra svenska fångar i Vladimirfängelset under Kruminshs fångenskap där (1956-63), skulle det kunna förklara hur det uppstått rykten kring Wallenberg. Om man å andra sidan kunnat visa att ingen annan svensk suttit i Vladimir den tiden skulle möjligheterna att den fånge Kruminsh träffat var Raoul Wallenberg öka dramatiskt.

DET KANSKE MEST övertygande faktum som talar för att Raoul Wallenberg fanns i Vladimirfängelset under 50- och 60-talen är vittnesmålet från en tidigare städerska, Varvara I Larina, som bland ett slumpmässigt urval fotografier kunde identifiera en bild på Raoul Wallenberg som aldrig publicerats internationellt. Minst ett halvdussin vittnesmål från tidigare fångar från samma tid återger liknande uppgifter om en ytterst hemlig svensk fånge.

Nå, men andra svenskar i Vladimir då?

Redan tidigt stod det helt klart att bara ett ytterst fåtal av alla saknade "svenskar" kan ha suttit i Vladimirfängelset, dit bara de viktigaste politiska fångarna sändes. Det är ännu inte känt om någon av de fyra svenska medborgarna som utreddes av säkerhetstjänsten 1948 hamnade där.

1957 vittnade en tidigare fånge (Hunoldt) om att han tidigt 1950 hade delat cell med en svensk som hette "Eriksson". "Eriksson" hade påstått sig vara formellt tillhörig Röda korset och hade arresterats tillsammans med två kolleger i Östeuropa 1944. Mannen hade uppenbarligen mycket nära anknytning till Sverige (hans fru ska ha bott i Uppsala) och var definitivt inte Raoul Wallenberg. Likafullt bör hans likartade profil - en svensk representant - lätt ha kunnat förorsaka förvirring bland medfångarna. Kan han ha varit den man Kruminsh stötte på några år senare? Och lika viktigt: kan han ha varit samme man som Myasnikov syftat på i sitt samtal med Svartz? Än i dag har varken Sverige eller Ryssland släppt ifrån sig någon information om "Eriksson" eller hans två kolleger.

ARKIVET I VLADIMIR namnger åtminstone en svensk spion: Isaak Markovitj Wolfin, en medarbetare vid Sovjets beskickning i Stockholm på 1940-talet som arresterades när han återvände till Sovjetunionen 1946. Han släpptes från Vladimir 1956. Men som vitrysk medborgare och välkänd cellspion bör Wolfin knappast ha kunnat tas för en hemlig, isolerad svensk.

Utredarna brottades med andra känsliga frågor. Vid tiden för Svartz och Makinens vittnesmål hade svenska agentnätverk i de baltiska ländernas avslöjats och de flesta agenterna var försvunna. Det var oklart om de var döda eller befann sig i sovjetisk fångenskap. Detsamma gällde en rad "frilansagenter", "svenskar" som arbetat för brittisk-amerikanska eller t o m tyska intressen och som kan ha suttit i Vladimir. Det (till nyligen) oklara ödet för de åtta svenskarna ombord på den DC3:a som sköts ner av sovjetiskt flyg i juni 1952 komplicerade bilden i åratal. När vraket efter planet slutligen återfanns i Östersjön 2003 återfanns lämningarna efter fyra män. De övriga fyras öde är okänt.

MÖJLIGHETERNA kan till sist begränsas: den "svensk" Kruminsh mötte kunde ha tillhört DC3:ans besättning (ganska osannolikt), varit en ännu okänd "svensk" agent - eller, verkligen, Raoul Wallenberg. Larinas fotoidentifiering har gjort det oerhört angeläget att följa upp den frågan.

Vid det här laget står det smärtsamt klart att efterforskningarna blivit betydligt effektivare om de "andra svenskarnas" identitet och rörelser kunnat fastställas. Den 17 juli i år infaller 60-årsdagen av Raoul Wallenbergs påstådda död i Sovjetunionen. Det är dags att begrava myten om att det inte finns några realistiska möjligheter att finna den fullständiga sanningen om hans öde, men Ryssland måste då äntligen ge fullständig tillgång till de arkiv som kan besvara de mest angelägna frågorna och Sverige göra betydligt mer för att lägga fram information om sina saknade medborgare och andra personer som arbetat för landets sak.

De, och inte minst Raoul Wallenberg, har förtjänat det.

Susanne Berger, essa@dn.se

Översättning från engelska: Lars Linder

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.

Tobias
Thyberg/FOREIGN/MINISTRY

2006-10-24 18:03

To: Fredrik Löjdquist /FOREIGN/MINISTRY
cc: Anna Lyberg /FOREIGN/MINISTRY@RK
bcc:
Subject: Wallenberg

Hej Fredrik,

Som Du kanske minns, fick vi i somras en note från MID där de sade att ambassaden inte längre bör göra sig besväret att vända sig till MID med sina (d v s med Wallenbergforskarnas) arkivfrågor, utan att vi kan vända oss direkt till de berörda arkiven istället. MID tillade att Wallenberg inte längre är ett ärende på vår bilaterala politiska dagordning och att frågan inte längre bör vara föremål för ambassadens kommunikationer med MID.

Vi svarade att Wallenberg inte kan anses vara bortfört från den bilaterala dagordningen så länge en rad utestående frågor fortfarande är obesvarade. Vi sade att vi var helt OK med beskedet att vi i framtiden skulle vända oss direkt till arkiven, *under förutsättning att vi även i fortsättningen kunde påräkna MIDs stöd för det fall vi stötte på patrull med access.* Parallellt har ambassaden haft löpande kontakt med den mest aktiva av Wallenbergforskarna, Susanne Berger, som är allt mer frustrerad över hur svårt det är att få tillgång till arkiven. Susanne vill också gärna veta var exakt svenska regeringen står i denna fråga, och i vilken utsträckning vi faktsikt är beredda att stödja de oberoende forskarna gentemot ryska myndigheter och arkiv.

Amben har därför med Berger diskuterat möjligheten att genomföra ett trevägsmöte i Moskva, med officiella representanter för Sverige och Ryssland samt representanter för forskarsamfundet, i syfte att en gång för alla enas om rutiner, acceptabla för alla parter, för forskarnas access till ryska arkiv. Vid en lunch häromdagen diskuterade Johan dessa tankar med cheferna vid andra europeiska avdelningen, som i princip sade sig vara helt OK med förslaget. (Vi har dock ännu inte gjort någon formell framställan med note.)

Innan ett ev. möte i Moskva blir av, vill Berger gärna ha ett möte i Stockholm, där vi fastställer vad exakt forskarna kan påräkna från svensk sida i form av stöd för sitt arbete. Hon erkänner att det för hennes del just nu står och väger mellan att fortsätta eller ge upp sin forskarverksamhet kring Wallenberg, just på grund av svårigheterna att få access till ryska arkiv, och på grund av att hon inte anser sig få tillräckligt stöd från svensk sida. (Efter ett år som Wallenberghandläggare på amben har jag full förståelse för hennes frustration.)

Vi vore därför tacksamma för departementets återkoppling:

1. **Stödjer ni förslaget** på ett trevägsmöte i Moskva för att enas om framtida rutiner för kontakterna mellan forskarna, ambassaden, MID och de ryska arkiven?
2. Är departementet berett att, i samband med ett förmöte i Stockholm, och i ganska operativa termer, **klargöra i vad utsträckning forskarsamfundet kan påräkna svenskt stöd** i kontakterna med ryska myndigheter och arkiv?
3. Skulle EC i så fall kunna **identifiera en lämplig referensgrupp** för denna diskussion, gärna med deltagande av experter utanför huset - exemepvlis Krister Wahlbäck? Det är viktigt att vi kan påräkna deltagande av personer med gedigen substansexpertis i Wallenbergfrågan, nu när kompetensen i detta ärende på EC har blivit lite tunn, på grund av den stora personalomsättningen när det gäller Wallenberghandläggare.

Jag kan även tala om att Anna Lyberg tagit över som Wallenberghandläggare här på ambassaden, men då hon f.n. är mkt upptagen med UMs rysslandsbesök, hjälper jag henne med detta ett tag till.

OK, jag vore mkt tacksam för Ditt besked i denna fråga.

Bästa hälsningar,

Tobias

Tobias Thyberg
Embassy of Sweden
Ulitsa Mosfilmovskaya 60

119 590 Moscow
Tel: +7 495 937 92 00
Fax: +7 495 937 92 02
http://www.sweden.ru

Inkom Utr. min
2006 -02- 1 6

INDEPENDENT CONSULTANTS ON THE FATE OF RAOUL WALLENBERG

Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
Arlington, VA 22207 USA

Susan Ellen Mesinai
123 Bank Street, Apt. 110
New York, NY 10014 USA

Marvin W. Makinen
Center of Integrative Science
The University of Chicago
929 East 57th Street
Chicago, IL 60637 USA

Ari Kaplan
2520 N Sheffield Ave, Unit L
Chicago, IL 60614

070607
Svar till fr. Skoffonsson /EC/
i samråd MK/Obolsskolkn /EC

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2007/1204
2007 -02- 2 1
AVD P | GR 2 | MÅL EU1

January 23, 2007

Mr. Carl Bildt
Minister of Foreign Affairs
Stockholm
Sweden

Urgent appeal to raise new questions with Russian authorities in the Raoul Wallenberg investigation

Dear Mr. Bildt,

According to newly published administrative records of the former Soviet Ministry of State Security (MGB) in Moscow, four Swedish nationals were held under official MGB investigation in 1948*. Three of them faced charges of espionage.

It would be of greatest importance to determine whom exactly MGB officials included in this specific statistic at that time. The information has great significance since it offers an opportunity to pursue a number of very specific questions with Russian authorities that have been given in 2001 by the independent consultants to the Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg and have not been answered.

Establishing the full identities and case histories of these four Swedish nationals, would allow tracking of their movements in Soviet captivity. This, in turn, would aid tremendously in the evaluation of witness testimonies and in determining, if a respective testimony refers to Raoul Wallenberg or another Swede.

This approach would also provide a means of taking up the long postponed follow-up of the research results presented by the independent experts in their formal reports to the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg in 2001. This includes the important question whether any Swedish prisoners were secretly held in Vladimir prison (during the years 1947-1980) and if any of them were sent there as numbered prisoners.

Russian authorities should be urgently requested to provide the following:

1. The identity, personal data, and case history, including all places of detention, of the four Swedish nationals under MGB investigation in 1948.

2. A list of all Swedish nationals in Soviet captivity for the time 1936 -1980; also, to provide a list of all Swiss nationals in Soviet captivity for the same period.

3. Provide access to their personal and investigative files upon request

*Mozokhin, O. B., *Pravo na repressii. Vnesudebnye polnomochiya organov gosudarstvennoi bezopasnosti (1919-1953)* [The Right of Repressions. Extra-judicial Power of the State Security Organs, 1918-1953] (Moscow: Kuchkovo pole, 2006); courtesy of Dr. Vadim Birstein

We further urge you to intercede personally with the appropriate Swedish government and intelligence

agencies to request the immediate release of all available information on Swedish citizens and other Scandinavians who were arrested or went missing in the Soviet Union or its former satellites from 1936 - 1980.

Sincerely Yours,

Susanne Berger Susan E. Mesinai Marvin W. Makinen Ari Kaplan

cc: Frank Belfrage, Cabinet Secretary
Mats Staffansson, Chief of UD Eastern European Department
Hans-Gunnar Adén, Raoul Wallenberg Case Officer
Hans Magnusson, Ambassador, Chairman of the Swedish-Russian Working Group
Krister Wahlbäck, Ambassador (ret.)
Johan Molander, Ambassador, Moscow

Fredrik Reinfeldt, Prime Minister

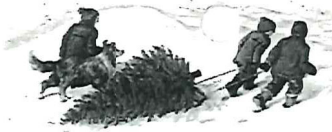

Ms Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
Arlington VA 22207-2855 USA

PRINTED MATTER

AIR MAIL
PAR AVION

ARLINGTON VA 220
PRINTED MATTER
10 FEB 2007

Carl Bildt

Utrikesminister
Utrikesdepartementet
Gustav Adolfs torg 1
SE - 10339 Stockholm

AIR MAIL
PAR AVION

00146/0001

SWEDEN

Inkom Utr. min
2006 -02- 1 6

INDEPENDENT CONSULTANTS ON THE FATE OF RAOUL WALLENBERG

Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
Arlington, VA 22207 USA

Susan Ellen Mesinai
123 Bank Street, Apt. 110
New York, NY 10014 USA

Marvin W. Makinen
Center of Integrative Science
The University of Chicago
929 East 57th Street
Chicago, IL 60637 USA

Ari Kaplan
2520 N Sheffield Ave, Unit L
Chicago, IL 60614

070607
Svar till fr. Stefansson/EC
i samråd MK/Obs/ss dokt/EC

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2007/1204
2007 -02- 2 1
AVD P | GR 2 | MÅL EU1

January 23, 2007

Mr. Carl Bildt
Minister of Foreign Affairs
Stockholm
Sweden

Urgent appeal to raise new questions with Russian authorities in the Raoul Wallenberg investigation

Dear Mr. Bildt,

According to newly published administrative records of the former Soviet Ministry of State Security (MGB) in Moscow, four Swedish nationals were held under official MGB investigation in 1948*. Three of them faced charges of espionage.

It would be of greatest importance to determine whom exactly MGB officials included in this specific statistic at that time. The information has great significance since it offers an opportunity to pursue a number of very specific questions with Russian authorities that have been given in 2001 by the independent consultants to the Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg and have not been answered.

Establishing the full identities and case histories of these four Swedish nationals, would allow tracking of their movements in Soviet captivity. This, in turn, would aid tremendously in the evaluation of witness testimonies and in determining, if a respective testimony refers to Raoul Wallenberg or another Swede.

This approach would also provide a means of taking up the long postponed follow-up of the research results presented by the independent experts in their formal reports to the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg in 2001. This includes the important question whether any Swedish prisoners were secretly held in Vladimir prison (during the years 1947-1980) and if any of them were sent there as numbered prisoners.

Russian authorities should be urgently requested to provide the following:

1. The identity, personal data, and case history, including all places of detention, of the four Swedish nationals under MGB investigation in 1948.

2. A list of all Swedish nationals in Soviet captivity for the time 1936 -1980; also, to provide a list of all Swiss nationals in Soviet captivity for the same period.

3. Provide access to their personal and investigative files upon request

*Mozokhin, O. B., *Pravo na repressii. Vnesudebnye polnomochiya organov gosudarstvennoi bezopasnosti (1919-1953)* [The Right of Repressions. Extra-judicial Power of the State Security Organs, 1918-1953] (Moscow: Kuchkovo pole, 2006); courtesy of Dr. Vadim Birstein

We further urge you to intercede personally with the appropriate Swedish government and intelligence

Inkom Utr. min
2006 -02- 16

INDEPENDENT CONSULTANTS ON THE FATE OF RAOUL WALLENBERG

Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
Arlington, VA 22207 USA

Susan Ellen Mesinai
123 Bank Street, Apt. 110
New York, NY 10014 USA

Marvin W. Makinen
Center of Integrative Science
The University of Chicago
929 East 57th Street
Chicago, IL 60637 USA

Ari Kaplan
2520 N Sheffield Ave, Unit L
Chicago, IL 60614

070607
Svar till fr. Skoffonsson/EC
i samråd MK/Obs/Ssdelegn EC

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2007/1204
2007 -02- 21
AVD P | GR 2 | MÅL EU1

January 23, 2007

Mr. Carl Bildt
Minister of Foreign Affairs
Stockholm
Sweden

Urgent appeal to raise new questions with Russian authorities in the Raoul Wallenberg investigation

Dear Mr. Bildt,

According to newly published administrative records of the former Soviet Ministry of State Security (MGB) in Moscow, four Swedish nationals were held under official MGB investigation in 1948*. Three of them faced charges of espionage.

It would be of greatest importance to determine whom exactly MGB officials included in this specific statistic at that time. The information has great significance since it offers an opportunity to pursue a number of very specific questions with Russian authorities that have been given in 2001 by the independent consultants to the Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg and have not been answered.

Establishing the full identities and case histories of these four Swedish nationals, would allow tracking of their movements in Soviet captivity. This, in turn, would aid tremendously in the evaluation of witness testimonies and in determining, if a respective testimony refers to Raoul Wallenberg or another Swede.

This approach would also provide a means of taking up the long postponed follow-up of the research results presented by the independent experts in their formal reports to the Swedish-Russian Working Group on the Fate of Raoul Wallenberg in 2001. This includes the important question whether any Swedish prisoners were secretly held in Vladimir prison (during the years 1947-1980) and if any of them were sent there as numbered prisoners.

Russian authorities should be urgently requested to provide the following:

1. The identity, personal data, and case history, including all places of detention, of the four Swedish nationals under MGB investigation in 1948.

2. A list of all Swedish nationals in Soviet captivity for the time 1936 -1980; also, to provide a list of all Swiss nationals in Soviet captivity for the same period.

3. Provide access to their personal and investigative files upon request

*Mozokhin, O. B., *Pravo na repressii. Vnesudebnye polnomochiya organov gosudarstvennoi bezopasnosti (1919-1953)* [The Right of Repressions. Extra-judicial Power of the State Security Organs, 1918-1953] (Moscow: Kuchkovo pole, 2006); courtesy of Dr. Vadim Birstein

We further urge you to intercede personally with the appropriate Swedish government and intelligence

agencies to request the immediate release of all available information on Swedish citizens and other Scandinavians who were arrested or went missing in the Soviet Union or its former satellites from 1936 - 1980.

Sincerely Yours,

Susanne Berger Susan E. Mesinai Marvin W. Makinen Ari Kaplan

cc: Frank Belfrage, Cabinet Secretary
Mats Staffansson, Chief of UD Eastern European Department
Hans-Gunnar Adén, Raoul Wallenberg Case Officer
Hans Magnusson, Ambassador, Chairman of the Swedish-Russian Working Group
Krister Wahlbäck, Ambassador (ret.)
Johan Molander, Ambassador, Moscow

Fredrik Reinfeldt, Prime Minister

agencies to request the immediate release of all available information on Swedish citizens and other Scandinavians who were arrested or went missing in the Soviet Union or its former satellites from 1936 - 1980.

Sincerely Yours,

Susanne Berger Susan E. Mesinai Marvin W. Makinen Ari Kaplan

cc: Frank Belfrage, Cabinet Secretary
Mats Staffansson, Chief of UD Eastern European Department
Hans-Gunnar Adén, Raoul Wallenberg Case Officer
Hans Magnusson, Ambassador, Chairman of the Swedish-Russian Working Group
Krister Wahlbäck, Ambassador (ret.)
Johan Molander, Ambassador, Moscow

Fredrik Reinfeldt, Prime Minister

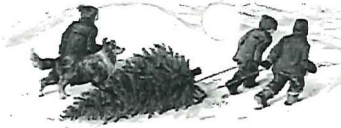

Ms Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
Arlington VA 22207-2855 USA

PRINTED MATTER

AIR MAIL
PAR AVION

PRINTED MATTER

ARLINGTON VA 220
20 FEB 2007

Carl Bildt

Utrikesminister
Utrikesdepartementet
Gustav Adolfs torg 1
SE - 10339 Stockholm

AIR MAIL
PAR AVION

00146/0001

SWEDEN

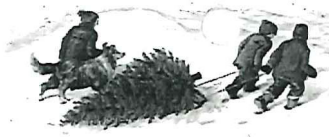

Ms Susanne Berger
4793 Williamsburg Blvd
Arlington VA 22207-2855 USA

PRINTED MATTER

AIR MAIL
PAR AVION

PRINTED MATTER

Carl Bildt

Utrikesminister
Utrikesdepartementet
Gustav Adolfs torg 1
SE - 10339 Stockholm

SWEDEN

AIR MAIL
PAR AVION

00146/0001

Inkom Utr.min
2006 -03- 05

UD | EC

UD Registrator
2007-03-05 09:43
UD A ARK

Till: UD-MK-U-reg/FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia: UD-A-ARK-Kvartersarkiv -Lejonet/FOREIGN/MINISTRY@RK
Blank:
Ärende: Vb: raoul wallenberg (till Carl Bildt, svar går till max@maxgrunberg.com)

080/23
aa i samråd med ch EC

----- Vidarebefordrat av UD Registrator/FOREIGN/MINISTRY 2007-03-05 09:43 -----

e-post@regeringen.se
2007-03-04 20:51

Sänd svar till
max@maxgrunberg.com

Till: registrator@foreign.ministry.se
Kopia: max@maxgrunberg.com
Ärende: raoul wallenberg (till Carl Bildt, svar går till max@maxgrunberg.com)

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 07/9859
2007 -03- ~~09~~ 4
AVD. P | GR. 2 | MÅL EU 1

EC

Från: raoul wallenberg honorary citizen committee

E-postadress: max@maxgrunberg.com

Meddelande:

A copy of the letter below, has been send by registered mail to Minister Bildt

May I kindly ask you if you have received it and when I may receive a reply.

Yours truly,

Max Grunberg.
Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee

Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee

P.O. Box 38, Ra'anana 43100, ISRAEL
Tel.: +(972) 54 4953039 Fax: +(972) 9 7749495 E-mail: max@maxgrunberg.com

4 December 2006

Your Majesty, King Carl XVI Gustaf.

On 17 January 2007, 62 years will have passed since the disappearance of Swedish citizen Raoul Wallenberg, and on July 2007, 60 years will have passed since the "alleged" death of Raoul Wallenberg in Soviet captivity.

I am writing to ask your assistance in requesting your country's government to actively pursue the search for Raoul Wallenberg by:

a. implementing a governmental policy in order to immediately clarify the fate of Raoul Wallenberg

b. requesting from the Russian government access to all relevant files.

c. asking for the assistance of the German government

d. circulating the Missing in Action Appeal

In 2003, the report Kommissionen om den svenska utrikesledningens agerande i fallet Raoul Wallenberg (Stockholm: 2003) came to the conclusion that research into the question of Wallenberg's fate had been far from complete, especially in Russia. The report concluded by saying "… much still remains to be done."

We all remember how King Gustaf V contributed in the appointment of Raoul Wallenberg to the Swedish Legation in Budapest. We also remember how King Gustaf V initiated a personal letter to the Hungarian Regent, Admiral Miklas Horthy, and how, as a result of the King's initiatives, thousands of people were saved.

It is extremely shameful that Raoul Wallenberg, who saved so many lives and who is believed to be alive today, is now being abandoned by the world's powers. We are therefore appealing to you, Your Majesty, on humanitarian grounds to please actively support this initiative of trying to find information on the whereabouts of Raoul Wallenberg.

In the past we have had contact with your country's Prime Minister, Ministers of Foreign Affairs, and Speaker of the Parliament, as well as some other Swedish Parliamentarians.

Minister of Foreign Affairs Laila Freivalds responded on 27 January 2006 as follows:

Answer to question 2005/06:821 on the follow-up of the Raoul Wallenberg report:

1) "So the Raoul Wallenberg case is thus still on the bilateral Swedish-Russian agenda. It has been raised on a number of occasions both political and official Swedish contacts with Russia. The case has also been raised in talks with representatives of other countries."

2) "The Swedish Government naturally intends to continue raising the question of what further measures can be taken to move forward in investigations regarding the fate of Raoul Wallenberg."

In reference to Sweden's position (point 1), I would like to inform you that since February 2003 the Russian Government has maintained an opposite position, namely in a letter from Mr. Victor Smirnov, Minister Counsellor of the Embassy of the Russian Federation in Tel Aviv.

On 6 February 2003 Mr. Smirnov wrote:

"At this stage the issue of clarifying the fate of Raoul Wallenberg has been moved from the agenda of the Russian-Swedish relations. Work on this issue has been completed at the official level and has become a matter of historical research. The Russian side continues to assist Sweden in replying to specific requests for additional information about the fate of Raul Wallenberg proceeding from the fact that further work on this issue is to be conducted by historians."

Therefore, it is my belief that the Minister of Foreign Affair's commendable initiative in point 2, of raising the issue of Raoul Wallenberg's case, will only be productive in the long term, as Sweden would first need to have a commitment that the Russian government will move the fate of Raoul Wallenberg back on to the agenda of Russian-Swedish bilateral relations.

Your Majesty, I would like to make you aware that, as the Swedish Head of State, were you to ask your government to continue its investigation to determine the truth about Raoul Wallenberg's fate, and were you to ask your government to make all relevant files relating to the case available, there is a great likelihood that the case may be solved.

As part of this policy, may I further please ask you to specifically encourage your country's government to request from President Putin, as the Head of the Russian government, full access to all files in Russian archive collections that are known to your government and to Wallenberg researchers, and to conduct a search for witnesses. Both actions are crucial to a positive resolution of the case.

I believe that there are close ties between the Swedish Royal family and the German people. May I respectfully draw your attention to the fact that Germany is taking over the Presidency of the European Union as of January 2007. For your information, the European Parliament passed a resolution on 17 May 1990 that concludes by stating:

1. Calls on the Soviet authorities to reopen the case of Mr. Raoul Wallenberg and his driver, Mr. Vilmos Langfelder;
2. Calls on the Soviet authorities to allow an international commission of historians and experts to examine all relevant archive material;
3. Calls on the Soviet authorities to use the press, radio and television and all other legal avenues to launch a search throughout the territory of the Soviet Union;

I respectfully ask you to please ponder the thought of asking the German President and Chancellor to use their influence and implement further this European Parliament resolution.

What is of immediate importance is the fact that somewhere around the globe there may still be individuals (witnesses) with factual information on the whereabouts of Raoul. The urgency of this request cannot be overstated, since the witnesses we are attempting to find are most likely in their 80s or 90s and their life expectancies are obviously limited. The Swedish Ministry of Foreign Affairs previously approved the text of the attached "Missing in Action" Appeal, and it was sent to some Swedish embassies around the world. I would like to please further request that your government send out the "Missing in Action" appeal through its network of embassies, with a request that each Ambassador hold a briefing with representatives of the local media, human rights groups, Holocaust groups and governments to stress the importance of the fact that Raoul Wallenberg's fate is still unknown and that perhaps through the help of these individuals (witnesses) the case may be resolved.

Please find below a quote from Ambassador Hagard that supports our request to you:
9 January 1998
"Any new piece of information; any appeal to people in power and/or people with information is welcome because it is needed."

In addition, may I respectfully ask if Your Majesty would consider receiving members of Raoul Wallenberg's immediate family, in order to allow the family members to personally convey their plea to you?

Respectfully submitted and yours truly,
Max Grunberg
2002 Recipient, Swedish Royal Order of the Polar Star

cc: Prof. Guy von Dardel (brother of Raoul Wallenberg, Switzerland)
Mrs. Nina Lagergren (sister of Raoul Wallenberg, Sweden)
Ms. Louise von Dardel (niece of Raoul Wallenberg, France)
Mrs. Marie Dupuy (niece of Raoul Wallenberg, France)
Mrs. Nane Annan (niece of Raoul Wallenberg, United Nations)

Mrs. Susanne Berger, Wallenberg expert and Former Independent Consultant to the Swedish-Russian working group, USA
Mr. David Matas, Wallenberg expert and Barrister and Solicitor, Canada
Mr. Baruch Tenembaum, Founder International Raoul Wallenberg Foundation, USA
Prof. Frank Vajda, Wallenberg expert, Raoul Wallenberg Committee, Australia

H.E. Fredrik Reinfeldt, Prime Minister of Sweden
H.E. Per Westerberg, Speaker of the Riksdag
H.E. John HM Hagard, Swedish Ambassador
H.E. Robert Rydberg, Swedish Ambassador
all Ministers of the Government of Sweden
all Members of the Riksdag

P.S. This document is also available for distribution to the general public

Hand brev.

SVERIGES AMBASSAD

2007-02-01

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 07/8822
2007 -03- 05
AVD. P GR. 2 MÅL EU 1

EC

Tel Aviv

Annika Ben David

Fredrik Löjdquist
Ch UD-EC 2

ac | FL

Kopia MS
Orig FL

Raoul Wallenberg Certificate of Gratitude

1 bil

Käre Fredrik,

föreningen Jerusalem Working Group for Recognition of Major Jewish Rescuers during the Shoah anordnar sedan ett par år tillbaka en samling för hågkomst av de internationella personligheter som räddade judar under andra världskriget.

Samlingen äger rum den 17 januari varje år, dagen för Raoul Wallenbergs försvinnande i Budapest.

Ambassadören deltar normalt i dessa högtidlighållanden, men var i år förhindrad att nävara. Jag fick därför, i hans frånvaro, ta emot bilagda Certificate of Gratitude att vidarebefordra till Sveriges regering. Ett överensstämmande certifikat sänds av ambassaden till fru Nina Lagergren enligt vädjan från organisatörerna.

Bästa hälsningar,

Annika

Adress:
4, Weizmann Street
64 239 TEL AVIV
ISRAEL

Telefon:
+972 3 718 00 00

E-post:
ambassaden.tel-aviv@foreign.ministry.se

Besöksadress:
samma som ovan

Telefax:
+972 3 718 00 05

Hemsida:
www.swedenabroad.com/telaviv

Jerusalem Working Group

for Recognition of Major Jewish Rescuers during the Shoah

Certificate of Gratitude to

Raoul Wallenberg

He volunteered to go to Budapest from Sweden in association with the USA War Refugee Board to rescue Jews from the Nazis, and Hungarian Fascist and anti-semites. With unusual dedication, talent, daring and ability to constantly innovate he set up protected houses and distributed highly valued protection papers. Often he single handedly yanked Jews out of the hands of the German and Hungarian murderers. It is estimated that Raoul Wallenberg rescued from tens of thousands to a hundred thousand Jews in Hungary. Despite his unprecedented humanitarian actions he was abducted by Russia on January 17, 1945. He became one of the estimated ninety four million lives swallowed up by the international Communist Gulag.
Russia has yet to provide adequate information about his fate.

Presented at International Rescuer Day 2007, Jerusalem - January 17, 2007

UTRIKESDEPARTEMENTET

☐ FAX ☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Enheten för Central- och Östeuropa

Enhet	Datum	Handläggare
EC 2		kr Jan Nyberg

Godkännes JB	Ort/Datum/Nr eller namn Tel Aviv 2007-02-01
Angående Raoul Wallenberg Certificate of Gratitude	

☐ **HEMLIGSTÄMPLAS**

Delges för kännedom

☐ utan bil ☒ jämte samtl bil ☐ jämte bil nr ☐ jämte bil där så anglvits ☐ bil kan lånas på UD tel: .....

	Bil		Bil		Bil		Bil
☐ Statsrådet ☐ SB / ss Clase ☐ SB / Frisell ☐ SB / Herrström ☐ SB / Windmar ☐ Försvarsministern ☐ Överbefälhavaren ☐ Fö SI/ Ullbors-Hägg ☐ FÖ SI ☐ FÖ SUND / Eriksson ☐ FÖ SI/ Cederberg ☐ FÖ SI/ Raeder ☐ FÖ UND/BER Brittner ☐ FÖ MIL		☐ Utrikesutskottet 41 ex ☐ UU ordf , v ordf 2 ex ☐ Utrikesutsk kanslichef ☐ Försvarsutsk kanslichef ☐ Riksdagens IK ☐ Riksdagsledamot..... ☐ Inspek. för Strategiska Prod. ☐ FMV ☐ Kustbevakningen ☐ Riksdagens talman ☐ Riksdagen/Björn von Sydow ☐ Riksdagen RIK/Dismorr ☐		☐ Ch Försvarshögskolan ☐ FHS, Strategiska institutionen ☐ HKV/MUST (2ex) ☐ HKV/STRA, ☐ SÄPO / Persson & Lavén (2 ex) ☐ SÄPO / Leifland ☐ Rikspolisstyrelsen ☐ RPS-KUT, Ekberg ☐ FOI/Anderman ☐ Migrationsverket ☐ FRA ☐ Exportkreditnämnden ☐ Exportrådet ☐ KK, Arvidsson		☐ Utrikespol. inst./ Vendil Pallin ☐ Svenska institutet / ☐ Östekonomiska inst. ☐ Sida GD kansli ☐ Sida Europa / Håstad ☐ Sida Europa / Hellstrand ☐ Sida Europa / Markensten ☐ Riksbanken ☐ Finansministern ☐ FI IA ☐ FI S-R SAM / Eidem ☐ Näringsministern ☐ Miljöministern ☒ Forum för levande historia	

☐ Beskickningar i EU- länder samt EU-representationen 25 ex	☐ Athen ☐ Berlin ☐ Bryssel ☐ Budapest ☐ Bukarest ☐ Dublin	Bil	☐ Haag ☐ Helsingfors ☐ Köpenhamn ☐ Nicosia ☐ Lissabon ☐ London	Bil	☐ Luxemburg ☐ Madrid ☐ Paris ☐ Prag ☐ Riga ☐ Rom	Bil	☐ Sofia ☐ Tallinn ☐ Warszawa ☐ Wien ☐ Vilnius	Bil	☐ Bryssel – repr ☐ Bryssel, Hartzell ☐ Bryssel, Fagerman	
☐ Övriga Västeuropa, USA och Canada, Japan, Kina m.fl. 14 ex	☐ Ankara ☐ Bern ☐ Heliga Stolen ☐ Istanbul GK		☐ Mariehamn ☐ Oslo ☐ Ottawa ☐ Reykjavik		☐ Washington ☐ Tokyo ☐ Peking ☐ Seoul		☐ Teheran ☐ New Delhi ☐ Tel Aviv ☐		☐ ☐ ☐ ☐	
☐ Delegationer (utom Bryssel) 5 ex	☐ FN-repr, NY ☐ Bryssel,NATO-VEU		☐ OSSE-del Wien		☐ Genève - del		☐ Strasbourg - del			
☐ Östeuropa, Västra Balkan, 10 ex	☐ Kiev ☐ Minsk ☐ Moskva ☐ S:t Petersburg ☐ Kaliningrad		☐ Belgrad ☐ Ljubljana ☐ Sarajevo ☐ Skopje ☐ Zagreb							

	Bil		Bil		Bil		Bil		Bil
☐ Utrikesministern ☐ Biståndsministern ☐ Handelsministern ☐ Kabinettssekreteraren ☐ Ss Stymne ☐ Ss Jeppson ☒ MK, Olofsdotter ☐ MK, Borgstam ☐ MK, Kiefer ☐ MK, Ränk ☐ MK, Rawet ☐ ☐ ☐		☐ UrP ☒ UrP, Ferrer ☐ UrH, Ahnlid ☐ UrIU, Knutsson ☐ EU-korr, Schöldtz ☐ EU-korr, Kvarnström ☐ EU-korr, Polano ☐ Ch Protokollet ☐ Ch AME - ASO ☐ Kr Dahlstein, AME ☐ Ch AF - MENA ☐ Ch IH, EIM ☐ EIM, Nyström ☐ Ch ERS - RS ☐ Ch MAP, IRK ☐ Ch PIK ☐ Ch PIK-PR ☐ Ch PIK-INF		☐ Expeditionschefen ☐ Inspektören ☐ Ch FMR ☐ Ch EU ☐ EU, Areskoug ☐ EU, Östergren ☐ EU, Moberg ☐ Ch EI-ESEK ☐ ASO ☐ ASO ☐ IH, Sjöström ☐ AME ☐ FMR, Wrange ☐ FMR, Hedström ☐ FMR, Nyman ☐ GS,		☐ EC, Staffansson ☐ EC, Mård ☐ EC-1, Bengtcén ☐ EC-1, Karlsson ☐ EC-1, ☐ EC- 2, Alla ☒ EC-2, Löjdquist ☒ EC-2, Danielsson ☐ EC-2, Jacobsson ☒ EC-2, Nyberg ☐ EC-2, Hinnemo ☐ EC-2, Ohlsson ☐ EC-2, Westerholm ☐ EC-2, ☐ EC-3, Wahlund ☐ EC-3, Axerup ☐ EC-3, Martignier ☐ EC-4, Luthman ☐ EC-4, Ödmark ☐ EC-4, Persson		☒ EC H. Hamp ☐ EC ☒ EC Wahlbäck ☐ CH SP ☐ SP, Skala ☐ SP, Jato ☐ SP, ☐ NIS/Hellström ☐ GS/Ruthström-Ruin ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	

Antal ex skr 8 sidor 2	Antal ex bil sidor	Kopierad den 070228	sign CE	Distribuerad den 070228	sign
Åtg postexp ☐ kurir ☐ luftpost	datum	sign			

EC

INK. UD
2007 -03- - 6

UD Registrator
2007-03-05 12:40
UD A ARK

Till: UD-EC/FOREIGN/MINISTRY,
Kopia:
Blank:
Ärende: Vb: raoul wallenberg (till Fredrik Reinfeldt , svar går till max @maxgrunberg .com)

----- Vidarebefordrat av UD Registrator/FOREIGN/MINISTRY 2007-03-05 12:40 -----

SB Registrator
2007-03-05 12:06

Till: UD Registrator /FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia:
Ärende: Vb: raoul wallenberg (till Fredrik Reinfeldt , svar går till max @maxgrunberg .com)

----- Vidarebefordrat av SB Registrator/PRIMEMINISTER/MINISTRY 2007-03-05 12:06 -----

e-post@regeringen .se
2007-03-04 20:44

Sänd svar till
max@maxgrunberg.com

Till: registrator @primeminister .ministry .se
Kopia: max@maxgrunberg .com
Ärende: raoul wallenberg (till Fredrik Reinfeldt , svar går till max@maxgrunberg .com)

Från: raoul wallenberg honorary citizen committee

E-postadress: max@maxgrunberg.com

Meddelande: A copy of the letter below, has been send by registered mail to the Prime Minister.

May I kindly ask you if you have received it and when I may receive a reply.

Yours truly,

Max Grunberg.
Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee

Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee

P.O. Box 38, Ra'anana 43100, ISRAEL
Tel.: +(972) 54 4953039 Fax: +(972) 9 7749495 E-mail: max@maxgrunberg.com

4 December 2006
Your Majesty, King Carl XVI Gustaf.
On 17 January 2007, 62 years will have passed since the disappearance of Swedish citizen Raoul Wallenberg, and on July 2007, 60 years will have passed since the "alleged" death of Raoul Wallenberg in Soviet captivity.
I am writing to ask your assistance in requesting your country's government to actively pursue the search for Raoul Wallenberg by:
a. implementing a governmental policy in order to immediately clarify the

fate of Raoul Wallenberg

b. requesting from the Russian government access to all relevant files.

c. asking for the assistance of the German government

d. circulating the Missing in Action Appeal

In 2003, the report Kommissionen om den svenska utrikesledningens agerande i fallet Raoul Wallenberg (Stockholm: 2003) came to the conclusion that research into the question of Wallenberg's fate had been far from complete, especially in Russia. The report concluded by saying "… much still remains to be done."

We all remember how King Gustaf V contributed in the appointment of Raoul Wallenberg to the Swedish Legation in Budapest. We also remember how King Gustaf V initiated a personal letter to the Hungarian Regent, Admiral Miklas Horthy, and how, as a result of the King's initiatives, thousands of people were saved.

It is extremely shameful that Raoul Wallenberg, who saved so many lives and who is believed to be alive today, is now being abandoned by the world's powers. We are therefore appealing to you, Your Majesty, on humanitarian grounds to please actively support this initiative of trying to find information on the whereabouts of Raoul Wallenberg.

In the past we have had contact with your country's Prime Minister, Ministers of Foreign Affairs, and Speaker of the Parliament, as well as some other Swedish Parliamentarians.

Minister of Foreign Affairs Laila Freivalds responded on 27 January 2006 as follows:

Answer to question 2005/06:821 on the follow-up of the Raoul Wallenberg report:

1) "So the Raoul Wallenberg case is thus still on the bilateral Swedish-Russian agenda. It has been raised on a number of occasions both political and official Swedish contacts with Russia. The case has also been raised in talks with representatives of other countries."

2) "The Swedish Government naturally intends to continue raising the question of what further measures can be taken to move forward in investigations regarding the fate of Raoul Wallenberg."

In reference to Sweden's position (point 1), I would like to inform you that since February 2003 the Russian Government has maintained an opposite position, namely in a letter from Mr. Victor Smirnov, Minister Counsellor of the Embassy of the Russian Federation in Tel Aviv.

On 6 February 2003 Mr. Smirnov wrote:

"At this stage the issue of clarifying the fate of Raoul Wallenberg has been moved from the agenda of the Russian-Swedish relations. Work on this issue has been completed at the official level and has become a matter of historical research. The Russian side continues to assist Sweden in replying to specific requests for additional information about the fate of Raul Wallenberg proceeding from the fact that further work on this issue is to be conducted by historians."

Therefore, it is my belief that the Minister of Foreign Affair's commendable initiative in point 2, of raising the issue of Raoul Wallenberg's case, will only be productive in the long term, as Sweden would first need to have a commitment that the Russian government will move the fate of Raoul Wallenberg back on to the agenda of Russian-Swedish bilateral relations.

Your Majesty, I would like to make you aware that, as the Swedish Head of State, were you to ask your government to continue its investigation to determine the truth about Raoul Wallenberg's fate, and were you to ask your government to make all relevant files relating to the case available, there is a great likelihood that the case may be solved.

As part of this policy, may I further please ask you to specifically encourage your country's government to request from President Putin, as the Head of the Russian government, full access to all files in Russian archive collections that are known to your government and to Wallenberg researchers, and to conduct a search for witnesses. Both actions are crucial to a positive resolution of the case.

I believe that there are close ties between the Swedish Royal family and the German people. May I respectfully draw your attention to the fact that Germany is taking over the Presidency of the European Union as of January 2007. For your information, the European Parliament passed a resolution on 17 May 1990 that concludes by stating:

1. Calls on the Soviet authorities to reopen the case of Mr. Raoul Wallenberg and his driver, Mr. Vilmos Langfelder;

2. Calls on the Soviet authorities to allow an international commission of historians and experts to examine all relevant archive material;

3. Calls on the Soviet authorities to use the press, radio and television and all other legal avenues to launch a search throughout the territory of the Soviet Union;

I respectfully ask you to please ponder the thought of asking the German President and Chancellor to use their influence and implement further this European Parliament resolution.

What is of immediate importance is the fact that somewhere around the globe there may still be individuals (witnesses) with factual information on the whereabouts of Raoul. The urgency of this request cannot be overstated, since the witnesses we are attempting to find are most likely in their 80s or 90s and their life expectancies are obviously limited. The Swedish Ministry of Foreign Affairs previously approved the text of the attached "Missing in Action" Appeal, and it was sent to some Swedish embassies around the world. I would like to please further request that your government send out the "Missing in Action" appeal through its network of embassies, with a request that each Ambassador hold a briefing with representatives of the local media, human rights groups, Holocaust groups and governments to stress the importance of the fact that Raoul Wallenberg's fate is still unknown and that perhaps through the help of these individuals (witnesses) the case may be resolved.

Please find below a quote from Ambassador Hagard that supports our request to you:
9 January 1998
"Any new piece of information; any appeal to people in power and/or people with information is welcome because it is needed."

In addition, may I respectfully ask if Your Majesty would consider receiving members of Raoul Wallenberg's immediate family, in order to allow the family members to personally convey their plea to you?

Respectfully submitted and yours truly,
Max Grunberg
2002 Recipient, Swedish Royal Order of the Polar Star

cc: Prof. Guy von Dardel (brother of Raoul Wallenberg, Switzerland)
Mrs. Nina Lagergren (sister of Raoul Wallenberg, Sweden)
Ms. Louise von Dardel (niece of Raoul Wallenberg, France)
Mrs. Marie Dupuy (niece of Raoul Wallenberg, France)
Mrs. Nane Annan (niece of Raoul Wallenberg, United Nations)

Mrs. Susanne Berger, Wallenberg expert and Former Independent Consultant to the Swedish-Russian working group, USA
Mr. David Matas, Wallenberg expert and Barrister and Solicitor, Canada
Mr. Baruch Tenembaum, Founder International Raoul Wallenberg Foundation, USA
Prof. Frank Vajda, Wallenberg expert, Raoul Wallenberg Committee, Australia

H.E. Fredrik Reinfeldt, Prime Minister of Sweden
H.E. Per Westerberg, Speaker of the Riksdag
H.E. John HM Hagard, Swedish Ambassador
H.E. Robert Rydberg, Swedish Ambassador
all Ministers of the Government of Sweden
all Members of the Riksdag

P.S. This document is also available for distribution to the general public

THE INTERNATIONAL RAOUL WALLENBERG FOUNDATION

Inkom Utr. min
2007-06-05

EH f kdn
Sen aa/Bru N

Tax Exempt
Inder IRS Code 501(C) (3)
IRS EIN #13-4113121

FMR

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2007/22760
2007 -06- 13
05
AVD. 7 GR. 2 MÅL EU

New York, June 1 2007

Hon. Carl Bildt
Minister of Foreign Affairs of Sweden

Dear Mr. Bildt,

It is with great pleasure that I extend my sincere congratulations to you, as your new 3D online embassy, the Second House of Sweden, successfully launched on May 30th, 2007.

On behalf of our members and all other constituencies of the International Raoul Wallenberg Foundation, I would also like to express my deep thanks for the special exhibit about Raoul Wallenberg in the Second House of Sweden.

I am certain that the new virtual embassy would promote the culture, economy and national image of Sweden. I am confident that the Second House of Sweden would play a critical role in commemorating Raoul Wallenberg, whose courageous deeds of 62 ago still remain as a great example of humanitarianism.

The International Raoul Wallenberg Foundation is proud to continue the close relationship with the Swedish government. We look forward to working with you in the near future, discovering and implementing new opportunities to honor Raoul Wallenberg.

Sincerely,

Baruch Tenembaum
Founder
The International Raoul Wallenberg Foundation
34 East 67 St. 2nd floor
New York, NY 10021
USA

Tel 1 212 737 3275
Fax 1 212 535 6262
e-mail: irwf@irwf.org
Visit us at: www.raoulwallenberg.net

REGERINGSKANSLIET

2007-06-11

Utrikesdepartementet

Ministerkansliet

BREV TILL UTRIKESMINISTERN

TILL ARKIVET FÖR REGISTRERING

ÖVERLÄMNAS TILL: UD-FMR

Kopia till:

Diarienummer:

Inkommande datum: 2007-06-05

Avsändare: Baruch Tenembaum, International Raoul Wallenberg Foundation

Ärendemening: Ang invigningen av Second House of Sweden

Åtgärdas enligt följande:

☐ Utkast till brevsvar i ministerns namn skall sändas via e-post till xx inom två veckor från dagens datum. *Utkastet skall vara infogat i för ministern avsedd RK-mall.*

☐ Brevsvar kan undertecknas av tjänsteman, men med referens till inkommet brev till ministern. Kopia av brevsvaret skall sändas via e-post till xx

☐ För handläggning och eventuell föredragning. Information om handläggning av ärendet meddelas xx via e-post inom 2 veckor från dagens datum.

Postadress
103 39 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post
registrator@foreign.ministry.se

Besöksadress
Gustav Adolfs torg 1

Telefax
08-723 11 76

Telex
105 90 MINFOR S

☐ För utlåtande till MK angående lämplig åtgärd. Utlåtandet skall sändas via e-post till xx inom två veckor från dagens datum.

☒ För kännedom och eventuell vidare handläggning.

☐ Övrigt:

SVERIGES AMBASSAD

BUDAPEST

Johan Berglund
+36 1 460 6031

Telemeddelande (A)
Mnr BUDA/20070612-1
2007-06-11

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 07/22600
2007 -06- 12
AVD. P GR. 2 MÅL EU

UD-EU Dnr 59

Raoul Wallenberg i Budapest 2007

Minnet av Raoul Wallenbergs humanitära gärning i Budapest (som redan är mycket väl etablerat här) har ytterligare befästs genom en svensk vandringsutställning från SI/Judiska museet. Utställningen och kringaktiviteter i form av seminarier och filmvisningar har fått betydande uppmärksamhet i radio, tv och tidningar. Samtidigt har en *debatt* om hur Wallenbergs insats ska värderas tagit fart igen.

Ett samarbete med Holocaust Documentation Centre i Budapest har lett fram till en innovativ kombination av förintelseundervisning med interaktiva övningar om moraliska dilemman, kopplat till exemplet Wallenberg. 1 200 ungerska skolelever har genomgått dessa övningar.

Partnerskapet med Open Society Archives har lett fram till nya samarbetsprojekt, i form av den virtuella Wallenberg-utställningen i *Second Life*.

Den vandringsutställning om Raoul Wallenberg som Svenska institutet organiserar besökte Budapest under perioden 1 mars – 7 maj 2007. Open Society Archives (en del av det George Soros-initierade Central European University) var värd för utställningen. Lokala partners var förutom ambassaden Holocaust Documentation Centre samt Raoul Wallenberg-föreningen i Ungern.

Skräddarsytt program för skolor stor framgång

2000 Utställningen har setts av ungefär ~~3 000~~ besökare, varav majoriteten varit skolelever. Ambassaden har tillsammans med Holocaust Documentation Centre bearbetat såväl borgmästarkontoret i Budapest som utbildningsministeriet för att få administrationens stöd till satsningen på skolelever. (Möjligheten för skolklasser att frångå ordinarie schema för att delta i externa aktiviteter är annars mycket begränsad i Ungern.)

Resultatet har överträffat förväntningarna. Efterfrågan från skolor har varit större än möjligheten att ordna guidade visningar.

En förklaring som ges av våra partners är att många lärare och elever uppskattar ett positivt mänskligt exempel i förintelseundervisningen, istället för enbart "negativa" bilder.

Holocaust Documentation Centre (HDC) har givit ett stort och innovativt bidrag till utställningen genom de interaktiva övningar för skolklasser som man hållit i samband med utställningen. Till exempel det heldagsprogram kallat *Courage Day,* som inkluderade både ett besök på dokumentationscentret, Wallenberg-utställningen samt övningen "Dilemma Café. *HDC är villigt att dela med sig av konceptet för dessa övningar om intresse finns från svenskt håll.*

Även de vanliga visningarna för skolklasser har dock varit interaktiva. Efter visningen har eleverna fått diskutera moraliska ställningstaganden, "vad skulle du ha gjort", både i relation till förintelsen och till olika former av exkludering/diskriminering i deras egen vardag.

Seminarier och debatt kring Wallenbergs person

I samband med invigningen hölls två seminarier.

Ett seminarium 2/3 lockade ett 60-tal lärare till ett erfarenhetsutbyte mellan svenska och ungerska experter om hur undervisning om förintelsen bör utformas för att bli så effektiv som möjligt. Bland annat diskuterades olika former av IT-hjälpmedel för att föra fram överlevares berättelser (se t.ex. hemsidan www.iremember.hu)

Ett seminarium 1/3 fokuserade på den senaste akademiska forskningen kring Wallenberg och omständigheterna kring den svenska räddningsaktionen i

Budapest. Det konstaterades att svensk och ungersk forskning kring fallet Wallenberg har ett stort och ömsesidigt intresse av utbyte.

Vid seminariet uppstod ett meningsutbyte om Wallenbergs betydelse, som det finns anledning att redovisa närmare (inte minst eftersom frågan även dykt upp i ungerska media). Den ungerske forskaren László Karsai tillhör dem som vill nyansera bilden av Wallenberg. Han menar bl.a. att historieskrivningen generellt överdrivit antalet judar som räddades av utländska diplomater ("av Budapests 170 000 judar räddades 250 000"). Raoul Wallenberg var i själva verket långt mindre betydelsefull än andra utländska diplomater (t.ex. Carl Lutz), menar Karsai, som ser hyllningarna till Raoul Wallenberg delvis som ett sätt att skyla över de svenska vänskapliga banden till Tyskland under större delen av världskriget. Karsai har senare utvecklat samma tankar i en essä kallad "Den okände Raoul Wallenberg" i Ungerns största dagstidning Népszabadság.

En än mer öppet kritisk inställning till Wallenberg framkommer i den svensk-ungerske forskaren Attila Lajos doktorsavhandling från Växjö universitet, vars ungerska översättning publicerades strax efter ovanstående seminarium. Lajos fokuserar genom en kritisk genomgång av Wallenbergs aktiviteter på "hur myten Wallenberg skapades".

Denna inställning har inte fått stå oemotsagd på seminarierna, och bl.a. har den amerikansk-svenske forskaren Paul Levine och ungraren Gábor Forgács (som har personliga minnen av att arbeta för Wallenberg) gått i svaromål. Lajos bild av Wallenberg har ifrågasatts av andra svenska forskare.

En gemensam slutsats från den akademiska diskussionen är dock, med Levines ord, att det är viktigt att till allmänheten förmedla en bild som "fokuserar på de verkliga människorna, inte på helgonbilder".

Medialt intresse och virtuell fortsättning på Wallenberg-utställningen

Det mediala intresset har varit påfallande stort. De flesta större tv-kanaler i Ungern täckte invigningen av utställningen både i nyhetsprogram och med intervjuer/reportage i kulturprogrammen, t.ex. statstelevisionens *Kultúrház*. (Bl.a. intervjuades Wallenbergs systerdotter Louise von Dardel och SI:s chef Olle Wästberg som båda deltog vid invigningen.)

Längre, analyserande artiklar förekom bland annat i dagstidningen Népszabadság, i samhällstidskriften Magyar Narancs, i veckotidningen Szabad

Föld, och i Malevs inflight-magasin Horizon. En fullständig dokumentation av mediainslagen görs för närvarande i form av en dvd.

Utställningen har fått en intressant fortsättning genom den virtuella Wallenbergutställning i *Second Life* som Open Society Archives och SI tillsammans tagit fram. Utställningen, som är placerad i ett av rummen i "Second House of Sweden". Via utställningen kan man enkelt få tillgång till arkivdokument rörande Wallenberg från OSA:s egna samlingar. (Se även www.osa.ceu.hu/secondlife/)

Det bör också nämnas att Open Society Archives i samband med utställningen beslutat att döpa om sin samling av Judaika efter Wallenberg.

Avslutande kommentar

Partnerskapet med de tre ungerska organisationerna har varit mycket tillfredsställande och lagt en bra grund för framtida samarbeten.

Den pågående diskussionen om hur Wallenbergs insats i Budapest ska värderas kommer att fortsätta. Ofta rymmer den starka känslor inte minst från överlevare från förintelsen, vilket ibland leder till en debatt som känns lite främmande för en svensk betraktare (var det enbart de välbeställda judarna som räddades av Wallenberg?). Med tanke på Wallenbergs betydelse som en del i Sverigebilden ligger det i svenskt intresse att följa den mediala och akademiska diskussionen kring Wallenberg i både Ungern och Sverige (och att främja utbyte däremellan).

BJÖRNER

CC:
Östergren, Kristina
Schmidt, Lars
Emsgård, Håkan
Nyberg, Jan
Hamrin, Harald
UD-FIM-KULT
UD-PIK-INFO

070615 aa / Re Mejlväxling & Wallenbergärendet Susanne Berger – Staffansson/Nyberg

Wallenberg-ärendet

EC

Jan Nyberg
2007-06-15 17:29

IEC UTRIKESDEP.
D.Nr. 07/23709
2007-06-20
AVD. P | GR. 2 | MÅL EU

Till: Distributionslista med 5 mottagare
Mats Staffansson /FOREIGN/MINISTRY@RK
Malena Mård /FOREIGN/MINISTRY@RK
Harald Hamrin /FOREIGN/MINISTRY@RK
Johan Molander /FOREIGN/MINISTRY@RK
Anna Lyberg /FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia:
Blank: Jan Nyberg /FOREIGN/MINISTRY
Ärende: Vb: Re: Wallenberg questions

P 2 EU I

Bergers reaktion för kännedom/Jan

----- Vidarebefordrat av Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY 2007-06-15 17:26 -----

Susanne BERGER
<sberger@prodigy.net>
2007-06-15 16:35

Till: jan.nyberg@foreign.ministry.se
Kopia:
Ärende: Re: Wallenberg questions

Dear Jan Nyberg --

Thank you for your mail. About Point 1 -- interesting to know that the discussions through your Moscow Embassy serve purely as a charade. As for Point 2 -- that does indeed show your sensitivity to the pain and suffering of relatives. A very depressing realization, that the spirit of Raoul Wallenberg is clearly dead at UD.

Okay -- you will receive my report.

Susanne

jan.nyberg@foreign.ministry.se wrote:

Dear Ms. Berger,

Mr. Staffansson has asked me to answer your recent messages on Raoul Wallenberg:

1. Your mail of 13 June, concerning a meeting of researchers :
A conference on the state of research on the fate of Raoul Wallenberg is being planned in December this year by the Swedish Institute of International Affairs (SIIA), with financial support of the Ministry for Foreign Affairs of Sweden. At SIIA the preparations of the conference are coordinated by our former colleague, Mr. Harald Hamrin. He can still be reached via his old Ministry address: harald.hamrin@foreign.ministry.se. Please contact him for all details about the conference. The Swedish MFA is not planning any other meeting of Wallenberg researchers.

2. Your mail of 13 June, concerning Swedish citizens , known to the MFA to have been held in Soviet captivity 1936-1981:
As you most likely remember from previous contacts with Mr. Harald Hamrin, the Ministry does not have the knowledge of any such list of Swedes in Soviet captivity. Furthermore, the Ministry does not have the resources needed to screen the archives of Swedish authorities for such names, as you suggest. This would be an extremely time consuming task requiring many hours of research by historians, to whom Swedish archives are open.

Susanne BERGER
<sberger@prodigy.net>
2007-06-15 16:35

Till: jan.nyberg@foreign.ministry.se
Kopia:
Blank:
Ärende: Re: Wallenberg questions

Dear Jan Nyberg --

Thank you for your mail. About Point 1 -- interesting to know that the discussions through your Moscow Embassy serve purely as a charade. As for Point 2 -- that does indeed show your sensitivity to the pain and suffering of relatives. A very depressing realization, that the spirit of Raoul Wallenberg is clearly dead at UD.

Okay -- you will receive my report.

Susanne

jan.nyberg@foreign.ministry.se wrote:

Dear Ms. Berger,

Mr. Staffansson has asked me to answer your recent messages on Raoul Wallenberg:

1. Your mail of 13 June, concerning a meeting of researchers :
A conference on the state of research on the fate of Raoul Wallenberg is being planned in December this year by the Swedish Institute of International Affairs (SIIA), with financial support of the Ministry for Foreign Affairs of Sweden. At SIIA the preparations of the conference are coordinated by our former colleague, Mr. Harald Hamrin. He can still be reached via his old Ministry address: harald.hamrin@foreign.ministry.se. Please contact him for all details about the conference. The Swedish MFA is not planning any other meeting of Wallenberg researchers.

2. Your mail of 13 June, concerning Swedish citizens , known to the MFA to have been held in Soviet captivity 1936-1981:
As you most likely remember from previous contacts with Mr. Harald Hamrin, the Ministry does not have the knowledge of any such list of Swedes in Soviet captivity. Furthermore, the Ministry does not have the resources needed to screen the archives of Swedish authorities for such names, as you suggest. This would be an extremely time consuming task requiring many hours of research by historians, to whom Swedish archives are open.

3. Your mail of 13 June, concerning research reports : The Ministry is looking forward to your report on the results of your research according to your project proposal, which has received MFA funding.

4. Your mail of 14 June, concerning lists of "Swedish prisoners under MGB /KGB investigation for pertinent years":
Please specify in a brief memo to us exactly which Russian archives you would like to have access to, and also describe the focus of your present research. The Ministry, through its Embassy in Moscow, will then write a letter of support to MID and ask the Russian side to facilitate your historical research.

Your sincerely,

Jan Nyberg

Mats Staffansson
2007-06-13 22:50
UD EC

Till: Distributionslista med 2 mottagare
Kopia:
Blank:
Ärende: **Wallenberg**

1

Malena och Jan

Har Ni några tankar på vad jag bör svara mm Berger på detta?

Mats

Mats Staffansson
Ambassador
Deputy Director-General
Head of Department for Eastern Europe and Central Asia
Ministry for Foreign Affairs, Stockholm, SWEDEN
Phone: +46 8 405 32 64
E-Mail: mats.staffansson@foreign.ministry.se
----- Vidarebefordrat av Mats Staffansson/FOREIGN/MINISTRY 2007-06-13 22:49 -----

"sberger"
<sberger@prodigy.net>
2007-06-13 01:26

Till: **<mats.staffansson@foreign.ministry.se>**
Kopia:
Ärende: **question**

Dear Mats Staffansson --

Thank you for your letter.

What has happened to the proposal of a meeting of researchers in Stockholm, which was the result of a thorough deliberations with Tobias Thyberg and Johan Molander in Moscow? As you recall, this meeting was to provide a way of organising and streamlining the process of posing key questions to the Russian side. Your office was to have been approached with this idea in September of last year. I am sure you were briefed on the details of the discussions, so I will not include them in this note.

In general, Mr.Molander had proposed to me through Tobias Thyberg that I should assume a formal role as representative of research. I accepted in principle, but argued that I should not take on a role like that by myself. It appears that the considerable effort made by myself, Mr. Molander and Tobias Thyberg to provide effective and creative ways to move the Raoul Wallenberg forward have not registered in Stockholm.

The investment of time and thought was considerable. If you wish to see the pertinent correspondence, I have it readily available in my files.

Best regards,

Susanne

3. Your mail of 13 June, concerning research reports : The Ministry is looking forward to your report on the results of your research according to your project proposal, which has received MFA funding.

4. Your mail of 14 June, concerning lists of "Swedish prisoners under MGB /KGB investigation for pertinent years":
Please specify in a brief memo to us exactly which Russian archives you would like to have access to , and also describe the focus of your present research. The Ministry, through its Embassy in Moscow, will then write a letter of support to MID and ask the Russian side to facilitate your historical research.

Your sincerely,

Jan Nyberg

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Rysslandshandläggare/Russia desk
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

Malena Mård
2007-06-14 07:00

Till: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia: Mats Staffansson /FOREIGN/MINISTRY@RK
Blank:
Ärende: Vb: Wallenberg.

Maa av Bergers mail

UI har givits uppdraget och får finansiering via UD- EC (vi fick ju pengar för detta i VPn) kommer att organisera en Wallenbergkonferens (som uppföljning på ett evenemang som ägde rum i Budapest för några år sedan) preliminärt i december. Budget och finansieringen är ordnad och överenskommen med Tomas Ries (innebär bl.a. att UI kontrakterar Harald H som håller i det hela och står för sakkunskapen) Harald H håller i kontakterna med forskare/föredragshållare - datumet beror i huvudsak på om nyckelpersonerna från Ungern kan komma då. Se bifogat upplägg för seminariet Wallenberg - hösten 2007.doc . Harald kan nås på sin UD adress alt enl nedan. Tycker maa av att vi från UDs sida nu organiserar denna övning inte kan göra ngt parallellt med Berger. Något förvånad...över att Berger skriver att hon uppmanats av Molander att vara sammanhållande för forskningen kring Wallenberg. Tror jag inte är sant och dessutom vad jag förstår av Haralad H definitivt inte sakligt motiverat maa av vad Berger presterat. Om jag förstår Harald rätt har vi även gett medel (via forskarpengarna) till Berger utan att få ngn forskning tillbaka - detta bör dubbelkollas med honom och Berger påminnas om att vi vill ha redovisning maa av medeln vi givit om det fortfarande är korrekt.

Harald är nu på semester men UD mailet eller maidladressen nedan torde fungera om Berger vill söka kontakt.
/Malena
----- Vidarebefordrat av Malena Mård/FOREIGN/MINISTRY 2007-06-14 06:45 -----

"Harald Hamrin"
<harald.hamrin@mytdc.se>
2007-06-07 17:23

Till: <malena.mard@foreign.ministry.se>
Kopia:
Ärende: Wallenberg.

Malena!

Det lutar åt 11 december. Återkommer mera defimitivt i början av nästa vecka.

Hälsningar

Harald

Söka SU. fångar 1936–81

(2)

Mats Staffansson
2007-06-13 23:00
UD EC

Till: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia: Malena Mård/FOREIGN/MINISTRY@RK
Blank:
Ärende: Wallenberg

Jan

Jag bollar över detta till Dig. Kolla med Harald Hamrin (eller möjligen Hans Magnusson) vid tillfälle och ge gärna mrs Berger ett uppehållande svar. Jag kan inte se att vi har möjlighet att hjälpa henne med detta.

Mats Staffansson
Ambassador
Deputy Director-General
Head of Department for Eastern Europe and Central Asia
Ministry for Foreign Affairs, Stockholm, SWEDEN
Phone: +46 8 405 32 64
E-Mail: mats.staffansson@foreign.ministry.se

----- Vidarebefordrat av Mats Staffansson/FOREIGN/MINISTRY 2007-06-13 22:58 -----

Susanne BERGER
<sberger@prodigy.net>
2007-06-13 11:27

Till: mats.staffansson @foreign.ministry.se
Kopia:
Ärende: survey

Dear Mats Staffansson,

Since you advised me to take the question of which Swedes were held in Soviet captivity from 1936-1980 to Russia and since you made it clear that you will not pose this question to Russian officials yourself, I would first like to check with your Ministry about the information you have on file regarding this issue. I am conducting a review of all Swedish agencies who can provide information on this topic, so that I will be best prepared to raise the question with Russian officials.

Please identify all Swedish citizens and individuals working for Swedish interests known to the Swedish Foreign Ministry to have been held in Soviet captivity in the time from 1936 - 1981. I will then compare the information with that provided by Russian officials and the information obtained from Russian archives.

Unfortunately, one must assume that Russian officials will not be willing to be forthcoming on this issue. But since most of the needed information is sure to be found in the archives of the Swedish Foreign Ministry and other agencies, one can probably obtain a fairly complete list. Unless some of the names of individuals are classified and/or you at the Ministry yourself lack information. If that is so, then Russia will be even less inclined to be forthcoming. In addition, there may be bilateral agreements to keep the information secret. In such a case, the chance of obtaining a complete list from Russian archives without full official Swedish cooperation will be minimal. So, in any case it is best to first clarify exactly what information the Swedish Foreign Ministry has available on this issue.

I have made a preliminary list of Swedes in Soviet captivity. Please provide the official list from your Ministry so we can be sure that we have as complete and accurate an account as possible.

Best wishes --

Susanne

Forskningsrapport + Anna L. uppdrag

3

Mats Staffansson
2007-06-13 23:06
UD EC

Till: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia: Malena Mård/FOREIGN/MINISTRY@RK
Blank:
Ärende: Wallenberg

Jan

Du får ta detta också. Jag har ingen lust att börja korrespondera med henne...

Mats Staffansson
Ambassador
Deputy Director-General
Head of Department for Eastern Europe and Central Asia
Ministry for Foreign Affairs, Stockholm, SWEDEN
Phone: +46 8 405 32 64
E-Mail: mats.staffansson@foreign.ministry.se
----- Vidarebefordrat av Mats Staffansson/FOREIGN/MINISTRY 2007-06-13 23:05 -----

Susanne BERGER
<sberger@prodigy.net>
2007-06-13 14:40

Till: Distributionslista med 2 mottagare
Kopia:
Ärende: research report

Dear Mats Staffansson --

you will receive my preliminary research report by August 15. It will summarize the findings and insights I have gained on the issue outlined in my original "official " research proposal. (You have already received "inofficially" from me a considerable effort of time and expertise concerning the topics at hand, in discussions with Foreign Ministry officials, etc.) This report will also address the resulting consequences for future research in Russia. In the meantime, I will ask Anna Lyberg to request a number of files from Russian agencies to be ready for review in September. I will of course also review the materials I outlined in my research proposal. Recent research results and new insights, however, have made it necessary to make adjustments to that original approach which I will address in my preliminary analysis. After my return from Moscow, you will receive a short summary of additional specific findings.

Anna

Best wishes --

Susanne

"Följer" + den Akta begärda

4

Mats Staffansson
2007-06-14 08:58
UD EC

Till: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia:
Blank:
Ärende: MGB statistics

fk

Mats Staffansson
Ambassador
Deputy Director-General
Head of Department for Eastern Europe and Central Asia
Ministry for Foreign Affairs, Stockholm, SWEDEN
Phone: +46 8 405 32 64
E-Mail: mats.staffansson@foreign.ministry.se
----- Vidarebefordrat av Mats Staffansson/FOREIGN/MINISTRY 2007-06-14 08:58 -----

"sberger"
<sberger@prodigy.net>
2007-06-14 00:45

Till: Distributionslista med 3 mottagare
Kopia:
Ärende: MGB statistics

Dear Mats Staffansson --

?

I checked my records and I did find my correspondence with Nikita Petrov regarding MGB statistics for the year 1947-48. It was Nikita's assessment (given in January 2007) that the only way for regular researchers to access the names of individuals under MGB investigation at the time would be to write to FSB to ask them to allow access to all OSO protocols for the 1947-48 period (since the protocols include the citizenship of the person under investigation). There are also MGB nationalities registers which list individuals by name. All of these records remain classified. Nikita said that the only way around this problem is to seek access to the archive of the Military Collegium of the Supreme Court - only problem is, no one ever has been granted access. So, I think you can appreciate why it would seem the most efficient and fastest way for the Swedish Foreign ministry and or the government to request the information directly from their Russian counterparts. Researchers will most likely not be able to break this barrier by themselves or would have to spend months trying to do so. I have also consulted on this issue with Mark Kramer of Harvard University who agrees with Nikita's assessment. (See enclosed mail below). In the meantime, I will make a formal request to Anna Lyberg to ask FSB and related agencies for a full list of all Swedish prisoners under MGB/KGB investigation for pertinent years. It is my hope that you support such a request, especially if the Russians refuse access.

Anna

?!

Best wishes,

Susanne

Dear Susanne,

I have this book, and I was really irked by it. It deeply angers me that
they give someone like Mozokhin unrestricted access to the Presidential Archive and KGB Central Archive when no one else can work there.

As I read the statistics, three Swedes were arrested for espionage and held in 1948, three more Swedes were arrested for espionage in 1949, four
more Swedes were arrested for espionage in 1951, and one Swede was arrested for unspecified reasons in 1952.

As for your questions about a name index, there probably is one, but I'm
sure that it's inaccessible, except to people like Mozokhin.

Best wishes,
Mark

SVERIGES AMBASSAD

Telefax 1 ( )

2007-08-03

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2007/29775
2007 -08- 06
03

AVD.	GR.	MÅL
P	2	Eu 1

Washington

Ingrid Ask

070816/AME/Ambassaden
A.a. SA

AME

UTRIKESDEPARTEMENTET, dnr 29

Till: UD-AME
Kopia: MK, UrP, FMR, SB UTR, amb Budapest, amb Paris

Svenskt tal om Raoul Wallenberg i kongressen

1 bilaga

Kongressledamoten Tom Lantos (demokrat från Kalifornien och ordförande i representanthusets utrikesutskott) och hans fru, Annette Lantos, anordnar varje år ett seminarium i kongressen om Raoul Wallenberg. Lantos, ursprungligen från Ungern, är själv överlevande från förintelsen och räddades från ett tyskt arbetsläger genom att fly till ett av Wallenbergs inhyrda hus i Budapest. Tom och Annette Lantos har i årtionden arbetat aktivt för att bringa klarhet i Wallenbergs öde, och seminariet syftar till att öka kunskapen om Wallenbergs liv och gärning bland kongressens yngre medarbetare. Ett antal gästtalare brukar inbjudas att hålla anföranden, däribland Sveriges ambassadör.

Årets Wallenberg-seminarium höll den 22 maj i samarbete med kongressens *Human Rights Caucus*. Tom och Annette Lantos blev mycket entusiastiska över ambassadör Gunnar Lunds anförande, och bad att få lägga det till kongressens protokoll, tillsammans med ett förord. Anförandet med förord bifogas för departementets kännedom.

VICINI

Postadress:
2900 K Street, NW
Washington, DC 20007

Besöksadress:
901 30th Street, NW
Washington, DC 20007

Telefon:
(202) 467-2600
Telefax:
(202) 467-2699

E-post:
ambassaden.washington@foreign.ministry.se
Internet:
www.swedenabroad.com/washington

United States of America

Congressional Record

PROCEEDINGS AND DEBATES OF THE 110th CONGRESS, FIRST SESSION

House of Representatives

Swedish Ambassador Gunnar Lund's Remarks on The Legacy of Raoul Wallenberg

HON. TOM LANTOS

OF CALIFORNIA

IN THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

Thursday, May 24, 2007

Madam Speaker, I rise today to call my colleague's attention to the candid, earnest, and eloquent speech of the Swedish Ambassador to the United States Gunnar Lund which he gave on Tuesday to the Congressional Human Rights Caucus. In his presentation my friend Ambassador Lund articulated the courageous acts of Swedish diplomat Raoul Wallenberg, who during the Second World War single-handedly saved tens of thousand of Jews in Budapest from Nazi extermination camps.

The United States has enjoyed a strong relationship with Sweden since the 17th century when Swedish migrants settled on the banks of the Delaware River. Under Ambassador Lund's leadership, the Swedish Embassy has been an active participant in the political and cultural life of Washington, D.C., and engaged in many community activities.

Madam Speaker, the remarks of Ambassador Lund provided an extraordinary educational briefing for those who attended this event of the Human Rights Caucus. Ambassador Lund wove an intricate account of how this young humanitarian at the request of the American War Refugee Board went to Hungary at one of the darkest times of mankind. His heroic actions are a powerful message that one person, with the courage to care, can make a difference in the world.

Raoul Wallenberg's legacy must not be forgotten. For this reason, I particularly welcomed his comments stressing the importance of actively educating new generations on Wallenberg's deeds for mankind. I must agree with my friend who describes Wallenberg's disappearance as "one of the saddest and most frustrating unanswered questions in Swedish history". Indeed, this is one of the saddest episodes in world history.

Madam Speaker, Wallenberg's sacrifice is a testament to his belief in every human being's right to live with dignity and still stands out as a shining light. Ambassador Lund brought the message to his young audience the most important lesson Wallenberg taught us: the world depends on individual's willingness to take on responsibility and I am proud to pass along the message to all of my colleagues.

Because Raoul Wallenberg's heroism continues to play a significant role in the U.S. Swedish relations, Madam Speaker, I ask that the speech of my friend, Ambassador Lund, be placed in the RECORD, and I urge all of my colleagues to read it carefully.

The Legacy of Raoul Wallenberg: Hero of the Holocaust Delivered by H.E. Mr Gunnar Lund, Ambassador of Sweden

First of all, I would like to express my appreciation and gratitude to you and your wife, Annette, and to the Congressional Human Rights Caucus, for organizing this annual briefing of the life and legacy of my country-man, Raoul Wallenberg. The initiative is yet another proof of your untiring commitment to the improvement of human rights conditions worldwide, well known both in the United States and in Sweden, and beyond.

We sometimes take for granted that Raoul Wallenberg will not and cannot be forgotten. But to keep his legacy alive, we need to actively educate new generations on who he was and what he did. This is such an opportunity. In fact, it is hard to think of a better way to remember Raoul Wallenberg than to share a moment like this with somebody like you, Congressman Lantos. You have a personal experience from what happened in Budapest in 1944.

I leave it to my co-speakers to dwell on the details of Raoul Wallenberg's life and deeds. But I would like to point out that through his actions, he has had a significant influence on the

relations between the United States and Sweden.

Wallenberg himself arrived in this country in 1931. He was 19 years old and he came here to study architecture at the University of Michigan at Ann Arbor. He thereby broke with his family's expectations that he would go into banking. He stayed in the United States for four years, returning home in 1935 with a Bachelor of Science degree.

His next encounter with the United States, nine years later, was of a more indirect nature, but it would determine his life.

The year was 1944 and Europe was burning. Hungary had been occupied by the Nazis. As a neutral country, Sweden had already started to issue temporary passports to Jews in Budapest in order to save them from deportation and death. At the same time, the United States had established the War Refugee Board, whose task was to save Jews from Nazi persecution. The Board summoned a meeting in Stockholm in order to identify an individual who could travel to Budapest to initiate a major rescue action from the Swedish Legation. Wallenberg's name was presented, and he accepted to take on the risky mission. He was 32 years old and already an established businessman in Stockholm.

The rest is history. By issuing thousands of protective passports, employing hundreds of persons and hiring over thirty buildings in Budapest which he declared to be Swedish territory and where Jews could seek shelter, Wallenberg saved thousands of lives, perhaps as many as 100.000. He did not use traditional diplomacy, but everything from bribery to threats of blackmail. He took great personal risks. Even when we peel off some of the the myths surrounding his person, Wallenberg remains a remarkable symbol of personal courage in the fight against the atrocities of the Second World War.

In 1945 Wallenberg was captured by Soviet troops and disappeared. To this day, we don't know what happened to him. His disappearance remains one of the saddest and most frustrating unanswered questions in Swedish history. In hindsight, we have reasons to be critical of our own role in the search for clarity about Wallenberg's fate: Could more have been done by the Swedish Government to demand answers from the Soviet leadership during the years following the disappearance? In 2001, an official commission of inquiry was appointed to investigate the Swedish government's actions in the Wallenberg case, and the title of the report, "A Diplomatic Failure" suggests that the question is justified.

Wallenberg could never be thanked personally for his efforts, but many people around the world, not the least yourself and so many others in the United States, have made great efforts to investigate his fate and carry on his ideals. In 1981, fifty years after he arrived in Ann Arbor, Raoul Wallenberg was declared an honorary citizen in the United States. Streets, squares and schools have been named after him in this country and elsewhere. Not far from where we are now, the United States Memorial Holocaust Museum is located on Raoul Wallenberg Place. In Europe, the Swedish Institute and the Hungarian organization Open Society Archives last month co-sponsored an exhibition in Budapest on Raoul Wallenberg's life and deeds. The exhibition had previously been exhibited in Ukraine, Poland, Bosnia Herzegovina and Romania, and will continue to Russia. Hopefully, initiatives like this can teach new generations in a new Europe the importance of personal courage in the shaping of history.

Raoul Wallenberg believed in every human being's right to life and dignity. And that legacy continues to influence Swedish foreign policy. The Swedish defense of human rights principles includes a strong commitment to equal opportunities for all people, a total abolition of all forms of torture or other cruel, inhumane or degrading treatment or punishment, the freedom of thought and expression and the abolition of the death penalty, just to mention a few. This commitment is more needed than ever. Violations of human rights still occur on all continents, around the world. The situations in Darfur, in North Korea, in Iran and in Burma are tragic examples.

Back to Raoul Wallenberg. Perhaps the most important lesson he taught us was that at the end of the day, individual courage does matter. International efforts, no matter how well-meant, still depend on the individual's preparedness to take on responsibility.

Ankom Utr. min
2007 -08- 05

UD Registrator
2007-08-06 08:21
UD A ARK

Till: UD-MK-U-reg/FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia: UD-A-ARK-Kvartersarkiv -Brunkhuvudet /FOREIGN /MINISTRY@RK
Blank:
Ärende: Vb: Raul Wallenberg (till Carl Bildt, svar går till americanschools @hotmail.com)

----- Vidarebefordrat av UD Registrator/FOREIGN/MINISTRY 2007-08-06 08:21 -----

e-post@regeringen.se
2007-08-05 07:25

Sänd svar till
americanschools@hotmail.com

Till: registrator@foreign.ministry.se
Kopia: americanschools @hotmail.com
Ärende: Raul Wallenberg (till Carl Bildt, svar går till americanschools @hotmail.com)

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr 07/32672
2007 -08- 31
AVD. P GR. 2 MÅL EU

Från: Miochael Wurmbrand

E-postadress: americanschools@hotmail.com

Meddelande: According to an acquaintance for years of mine named Avraham Shifrin, deceased, Wallenberg disappeared for ever in the Soviet prison system because Leonid Brezhnev, at the time a General in the Soviet occupation army in Budapest, wanted to own Wallenberg's car, an explanation as mundane as that. Wallenberg and all information on him disappeared, the information and most likely Wallenberg himself being totally destroyed, once Brezhnev became the leader of the Soviet Union. Brezhnev was apparently a very corrupt , whimsical and unprincipled communist leader with lots of similar gruesome anecdotes circulating about him. Shifrin was a Russian Jew, awarded the title and an income of Hero of Zion (or something like that) being a former highrankig employee in the Soviet Ministry of Defense and an Israeli spy at the same time. He made 12 or 14 years of Siberian labor camps starting in 1948 or 1949, immigrated to Israel and made it a personal endeavor to interview as many Jews immigrating from the former Soviet Union as possible with any knowledge of the KGB, NKVD and the Soviet Gulag system. He wrote a unique in depth book on the Soviet prison system published in several languages and had a monthly circular where he published some of the results of his interviews. His daughter married the son of Avtorkhanov (a secretary for a short time of Josef Stalin) and was living and working at Radio Free Europe, Russian section. I happen to know all that as I partially but substantially financed Shifrin through an American Christian non-profit organization I led at the time. My family originary from Romania is Jewish-Christian. My mother travelling on top of a train car full with Soviet troops, arrived to Budapest with ad hoc financial help organized of their own initiative by my parents, within 1 or 2 weeks of the disappearance of Wallenberg and whole Budapest was abuzz with this event. In 1968-70 several times my parents met Mrs. Wallenberg, his mother. My father, Rev. Richard Wurmbrand spent 14 years in Romanian communist prisons. I hope and pray, the money intended to be spent by anyone to discover what now is for sure something the KGB worked for assiduously to be never found, would be spent to help so many families and lives of elderly Jews who survived the Soviet Gulags one way or another. Success. Michael Wurmbrand

Kopia
Hans Magnusson, Amb Haag
HS
MH
JN/exp

REGERINGSKANSLIET

2007-08-30

Utrikesdepartementet

Ministerkansliet
Mikael T. Eriksson

BREV TILL UTRIKESMINISTERN

TILL ARKIVET FÖR REGISTRERING

ÖVERLÄMNAS TILL: UD-EC

Kopia till:

Diarienummer:

Inkommande datum: 2007-08-06

Avsändare: Michael Wurmbrand

Ärendemening: Brev om Raoul Wallenberg

Åtgärdas enligt följande:

☐ Utkast till brevsvar i ministerns namn skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson inom två veckor från dagens datum. *Utkastet skall vara infogat i för ministern avsedd RK-mall.*

☐ Brevsvar kan undertecknas av tjänsteman, men med referens till inkommet brev till ministern. Kopia av brevsvaret skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson

☐ För handläggning och eventuell föredragning. Information om handläggning av ärendet meddelas Mikael T. Eriksson via e-post inom 2 veckor från dagens datum.

Postadress
103 39 Stockholm

Besöksadress
Gustav Adolfs torg 1

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 76

E-post
registrator@foreign.ministry.se

Telex
105 90 MINFOR S

☐ För utlåtande till MK angående lämplig åtgärd. Utlåtandet skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson inom två veckor från dagens datum.

☒ För kännedom och eventuell vidare handläggning.

☐ Övrigt:

Inkom Utr. min
2007 -09- 21

UD Registrator
2007-09-21 16:06
UD A ARK

Till: UD-MK-U-reg/FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia: UD-A-ARK-Kvartersarkiv -Lejonet/FOREIGN/MINISTRY@RK
Blank:
Ärende: Vb: Raoul Wallenberg (till Edvard Unsgaard , svar går till sberger @prodigy .net)

----- Vidarebefordrat av UD Registrator/FOREIGN/MINISTRY 2007-09-21 16:05 -----

SB Registrator
2007-09-21 16:00

Till: UD Registrator /FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia:
Ärende: Vb: Raoul Wallenberg (till Edvard Unsgaard , svar går till sberger @prodigy .net)

----- Vidarebefordrat av SB Registrator/PRIMEMINISTER/MINISTRY 2007-09-21 16:00 -----

Edvard Unsgaard
2007-09-20 16:19

Till: SB Registrator /PRIMEMINISTER /MINISTRY@RK
Kopia:
Ärende: Vb: Raoul Wallenberg (till Edvard Unsgaard , svar går till sberger @prodigy .net)

071119 [illegible]
ep kit / [illegible]

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2007/36186
2007 -09- 21
AVD. P | GR. 2 | MÅL EU

EC

Edvard Unsgaard
Pressekreterare, Statsminister Fredrik Reinfeldt
Press Secretary, Prime Minister Fredrik Reinfeldt
Rosenbad 4
103 33 Stockholm

+46-8-405 48 36
+46-702-699 844

----- Vidarebefordrat av Edvard Unsgaard/PRIMEMINISTER/MINISTRY 2007-09-20 16:19 -----

e-post@regeringen .se
2007-09-20 14:50

Sänd svar till
sberger@prodigy.net

Till: edvard .unsgaard @primeminister .ministry .se
Kopia: sberger@prodigy .net
Ärende: Raoul Wallenberg (till Edvard Unsgaard , svar går till sberger @prodigy .net)

Från: Susanne Berger

E-postadress: sberger@prodigy.net

Meddelande: Dear Edvard Unsgaard --

Could you send me the Swedish government's and/or Fredrik Reinfeldt's current official position on the Raoul Wallenberg case?

Many thanks,

Susanne

REGERINGSKANSLIET

2007-09-25

Utrikesdepartementet

Ministerkansliet
Mikael T. Eriksson

BREV TILL UTRIKESMINISTERN

TILL ARKIVET FÖR REGISTRERING

ÖVERLÄMNAS TILL: Jan Nyberg, UD-EC 2

Kopia till:

Diarienummer:

Inkommande datum: 2007-09-21

Avsändare: Susanne Berger

Ärendemening: Brev med fråga om Raoul Wallenberg

Åtgärdas enligt följande:

☐ Utkast till brevsvar i ministerns namn skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson inom två veckor från dagens datum. *Utkastet skall vara infogat i för ministern avsedd RK-mall.*

☒ Brevsvar kan undertecknas av tjänsteman, men med referens till inkommet brev till ministern. Kopia av brevsvaret skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson

☐ För handläggning och eventuell föredragning. Information om handläggning av ärendet meddelas Mikael T. Eriksson via e-post inom 2 veckor från dagens datum.

Postadress
103 39 Stockholm

Besöksadress
Gustav Adolfs torg 1

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 76

E-post
registrator@foreign.ministry.se

Telex
105 90 MINFOR S

☐ För utlåtande till MK angående lämplig åtgärd. Utlåtandet skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson inom två veckor från dagens datum.

☐ För kännedom och eventuell vidare handläggning.

☐ Övrigt:

Printed by SBC

1353800I.tif

SVERIGES AMBASSAD

Telefax

1 (1)

2007-09-26

Moskva

OMEDELBART

Anna Lyberg
+7 495 937 92 23

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2007/36144
2007 -09- 27 26
AVD. P GR. 2 MÅL EU

EC

L/Lyberg 0709 27 Delgenlista

UTRIKESDEPARTEMENTET, dnr 138

För: UD-EC

Kopia: MK, ch PIK

FSB lämnar ut dokument rörande Wallenberg

(2 bil)

I ryska medier uppges att FSB-chefen Patrusjev idag överlämnat dokument rörande Wallenberg till den ryske överrabbinen Berl-Lazar.

Uppgifterna gör gällande att Berl-Lazar tillskrivit Putin i ärendet och bett att få Wallenberg-dokument utlämnade. Putin skall i sin tur ha beordrat Patrusjev att tillhandahålla dokumenten. Bakgrunden till Berl-Lazars önskemål uppges vara att han planerar för att öppna ett toleransmuséum i vilket han vill kunna visa upp de aktuella dokumenten.

Efter dessa uppgifter tog jag omedelbart kontakt med överrabbinen Berl-Lazar, som bekräftade att han under dagen mottagit dokument i Wallenbergärendet. Han tillade dock att alla dessa dokument redan var kända och publicerade i samband med den rysk-svenska arbetsgruppen. Överrabbinen sade sig dock ha förhoppningen om att detta bara var ett första steg och att de ryska myndigheterna skulle "fortsätta gräva".

Jag har också varit i kontakt med Pavel Kuznetsov, chefen för andra europeiska avdelningen på MID och efterfrågat klarhet i ärendet. Denne hade inte en aning men skulle återkomma.

Två artiklar i ärendet bifogas i rysk språkdräkt.

MOLANDER

Postadress:
Ulitsa Mostilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 095) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mostilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 095) 937 92 02

Hemsida:
http://www.sweden.ru

'07 09/26 16:06 FAX SV AMB MOSKVA → UD 001

Патрушев передал Берл Лазару документы о Валленберге

26.09.2007, 13.28

МОСКВА, 26 сентября. /ИТАР-ТАСС/. Николай Патрушев передал главному раввину России Берл Лазару копии архивных документов из Центрального архива ФСБ России, связанных с судьбой шведского дипломата Рауля Валленберга.

Главным раввином России было ранее направлено обращение к президенту России с просьбой получить материалы, связанные с Валленбергом. Обращение было связано с "Музеем толерантности", создаваемым Берл Лазаром в Москве.

Валленберг Рауль Густав, используя дипломатический статус, в 1944 году организовал помощь венгерским евреям путем выдачи "охранных" паспортов и расселения их в так называемых шведских домах.

14 января 1945 года он добровольно прибыл в расположение советских войск, был задержан и по распоряжению заместителя наркома обороны СССР Николая Булганина был доставлен в Москву, где содержался в Лубянской и Лефортовской тюрьмах.

Дипломат умер во Внутренней тюрьме МГБ СССР 17 июля 1947 года. В декабре 2000 года заключением Генпрокуратуры России Валленберг был реабилитирован.

Доступ к полному тексту данного сообщения и к другим материалам, показывающим развитие событий, ***по подписке***

© ИТАР-ТАСС. Все права защищены. Вся информация, размещённая на данном веб-сайте, предназначена только для персонального использования и не подлежит дальнейшему воспроизведению и/или распространению в какой-либо форме, иначе как с письменного разрешения агентства ИТАР-ТАСС. Контактная информация тел.: (095) 202 1127, 202 1295, 290 4468, 229 2864, 229 4171; факс: (095) 202 5474 e-mail: rusmarket@itar-tass.com

Printed by SBC 13538003.tif

Архивные документы о судьбе Рауля Валленберга переданы главному раввину России

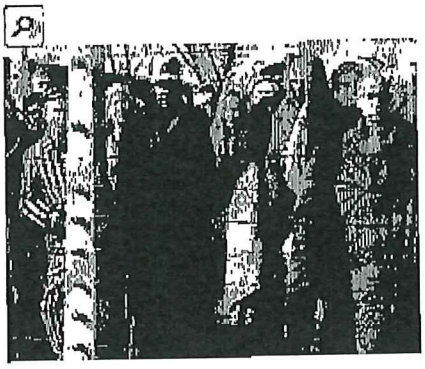

26.09.2007 13:55

Директор ФСБ РФ Николай Патрушев передал сегодня главному раввину России Берл Лазару копии фотографий и архивных документов из Центрального архива ФСБ России, связанных с судьбой шведского дипломата Рауля Валленберга.

Патрушев сообщил, что главным раввином России было ранее направлено обращение к президенту России с просьбой получить материалы, связанные с Валленбергом. Их хотят выставить в "Музее толерантности", создаваемом Берл Лазаром в Москве.

Решение о реабилитации шведского дипломата и его водителя было вынесено Управлением реабилитации жертв политических репрессий Главной военной прокуратуры и утверждено генеральным прокурором в 2000 году. По установленным данным, Валленберг и Лангфельдер погибли в тюрьмах Министерства госбезопасности СССР. Валленберг подозревался в шпионаже в пользу Германии. Между тем, официальных документов, подтверждающих это, найдено не было.

Рауль Валленберг принадлежал к одному из самых богатых семейств Швеции. В конце войны, работая в Будапеште, он спас не менее 20 тысяч евреев от смерти в фашистских лагерях, снабжая их шведскими документами. В январе 1945 года он появился в расположении советских войск, был задержан и переправлен в Москву, в Лубянскую тюрьму. О его судьбе долгое время ничего не было известно.

В сентябре 1991 года руководство КГБ СССР передало шведской стороне пять ранее неизвестных документов из архивов, касающихся дипломата. В это же время была создана российско-шведская рабочая группа по выяснению его судьбы. 19 декабря 2000 года генпрокурором РФ Владимиром Устиновым было вынесено решение о полной реабилитации Рауля Валленберга и задержанного вместе с ним его водителя Вильмоша Лангфельдера. 18 января 2001 года документы о реабилитации были переданы послам Швеции и Венгрии.

'07 09/26 16:08 FAX SV AMB MOSKVA → UD 003

UTRIKESDEPARTEMENTET

☒ FAX ☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ÖVR

Godkännes	Ort/Datum/Nr eller namn Stockholm 19 september 2007
	Angående
	FSB lämnar ut dokument om Wallenberg

Enheten för Central- och Östeuropa

Enhet Datum Handläggare

EC 2 ..... Jan Nyberg

☐ **HEMLIGSTÄMPLAS**

Delges för kännedom

☐ utan bil ☒ jämte samtl bil ☐ jämte bil nr ☐ jämte bil där så angivits ☐ bil kan lånas på UD tel: .....

	Bil		Bil		Bil		Bil
☐ Statsrådet		☐ Utrikesutskottet 41 ex		☐ Försvarshögskolan, ch		☐ Utrikespol. inst./Mellbourn	
☐ SB, ss		☐ UU ordf , v ordf 2 ex		☐ FHS, Strategiska institutionen		☐ Svenska Institutet/Tennander	
☐ SB		☐ Utrikesutsk kanslichef		☐ HKV LEDS STRA		☐ Östekonomiska inst., Svedberg	
☐ SB		☐ Försvarsutsk kanslichef		☐ HKV LEDS INT		☐ Sida GD kansli	
☐ SB/		☐ Riksdagens IK		☒ HKV/MUST (2ex)		☐ Sida Europa/Håstad	
☐ SB/		☐ Inspek. för Strategiska Prod.		☒ HKV/MUST/STRA,		☐ Sida Europa/ Peterson	
☐ Försvarsministern		☐ Riksdagens talman		☒ SÄPO/Lavén (2 ex) + Persson		☐ Sida Europa/Markensten	
☐ Överbefälhavaren		☐ Finansministern		☐ Rikspolisstyrelsen, Hallqvist		☐ Sida Europa/Strandberg	
☐ FÖ/SI, Ullbors-Hägg		☐ Fi		☐ RPS-KUT, Ekberg		☐ KK, Kleen	
☐ FÖ/SI, Tiselius		☐ Fi/IA		☐ FOI/Hedenskog		☐ KK, Nordgren	
☐ FÖ/SUND		☐ Fi S-R SAM/C Colliander		☐ Migrationsverket		☐ Swedfund	
☐ FÖ/SI Cederberg		☐ Näringsministern		☒ FRA		☐ Exportkreditnämnden	
☐ FÖ/SI Raeder		☐ Ju, EU, Wigstrand		☐ FMV		☐ Exportrådet	
☐ FÖ		☐ Ju/EMA, Hjertonsson		☐ Kustbevakningen		☐ Utlänningsnämnden	
☐ FÖ MIL		☐ Ju/EMA, Svenningsson		☐ Finansinspektionen			
		☐ Ju/EMA, Weyler		☐ Riksbanken			

		Bil		Bil		Bil		Bil	
☐ Beskickningar i EU- länder samt EU-representationen 28 ex	☐ Athen		☐ Dublin		☐ Köpenhamn		☐ Madrid		☐ Wien
	☐ Berlin		☒ Haag		☐ Lissabon		☐ Rom		☐ Bryssel,NATO
	☐ Bryssel		☐ Helsingfors		☐ London		☒ Tallinn		☐ Bryssel – repr
	☐ Ljubljana		☐ Riga		☐ Luxemburg		☐ Sofia		☐ Bryssel, Hartzell
	☒ Paris		☐ Bukarest		☐ Vilnius		☒ Warszawa		☐ Bryssel, Fagerman
	☐ Bratislava		☐ Budapest				☐ Prag		
☐ Övriga Europa, USA 15 ex	☐ Ankara		☐ Oslo		☒ Washington		☐ Teheran		☐ Istanbul GK
	☐ Bern		☐ Ottawa		☐		☐		☐ Reykjavik
☐ Delegationer (utom Bryssel) 4 ex	☒ FN-repr, NY		☐ OSSE-del Wien		☐ Genève - del		☐ Strasbourg - del		
☐ Övriga Öst - och Centraleuropa 8 ex	☐ Belgrad		☐ Moskva		☐ Sarajevo		☐ Kiev		
	☐ Minsk		☒ S:t Petersburg		☒ Kaliningrad		☐ Zagreb		

	Bil		Bil		Bil		Bil		Bil
☐ Utrikesministern		☐ PIK, ch		☐ FMR		☐ EC, Staffansson		☐ SP, ch	
☐ Biståndsministern		☐ PIK		☐ EU-korr, Schöldtz		☐ EC, Mård		☐ SP-1, ch	
☐ Kabinettssekr		☐ Expeditionschefen		☐ EU-korr, Kvarnström		☐ EC, Hinnemo		☐ SP -2, ch	
☐ Ss, Jeppsson		☐ Inspektören		☐ EU-korr, Norell		☐ EC-1,		☐ SP -3, ch	
☐ Ss,		☐ USTYR		☐ EU, ch		☐ EC-1,		☐ SP,	
☐ MK,		☐ GS		☐ EU, Schmidt		☐ EC-1, Karlsson		☐ SP,	
☐ MK, Borgstam		☐ MU		☐ EU, Olsson		☐ EC-1, Salsbäck		☐ SP, Lundkvist	
☒ MK, Janse		☐ UP		☐ EU,		☐ EC-2, Nyberg		☐ SP, Romson-Örnberg	
☒ MK, Olofsdotter		☐ ERS		☐		☐ EC-2, Johansson		☐ SP, Andersson	
☐ MK, Kiefer		☐ RS		☐ EC/Wahlbäck		☐ EC-2, Ödmark		☐ SP, Save	
☐ MK,		☐ AF		☐		☐ EC-3, Wahlund		☐ SP, Nilsson	
☐ KSA, Adén		☐ ASO		☐		☐ EC-3,		☒ SP /Andersson	
☐ UrP		☐ MENA		☐ ~~EC/Hamvik~~ exp. 26/9/J		☐ EC-4, Frisell		☐ SP	
☒ UrP, Jato		☐ AME		☐		☐ EC-4, Sjöögren		☐ EC-4, Westerholm	
☐ UrH, Ahnlid		☐ IH, Lindunger		☐		☐ EC-4, Fredriksson			
☐ UrIU, Knutsson		☐ IH/EIM		☐		☐ EC-4 Odevall			
☐ KC		☐ EIM, Nyström		☐ EC		☐ EC-4, Luthman			
☐ PROT, ch				☐ EC					

Antal ex skr 19	sidor 3	Antal ex bil	sidor	Koplerad den 070928	sign LE	Distribuerad den 071001	sign S.N
Åtg postexp ☐ kurir ☐ luftpost		datum		sign			

Printed by SBC 13600001.tif

SVERIGES AMBASSAD

Telefax

2007-09-27

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr 2007/36333
2007 -09- 27
AVD P | GR 2 | MÅL EU

Moskva

Anna Lyberg
+7 495 937 92 23

Telehed 071003/M
Amb Moskva

EC

UTRIKESDEPARTEMENTET, dnr 140

För: UD-EC
Kopia: MK, ch PIK

Utlämnandet av dokument rörande Wallenberg

(1 bilaga)

Som ambassaden tidigare rapporterat (070926, dnr 138) överlämnade igår FSB-chefen Patrusjev dokument rörande Wallenberg till den ryske överrabbinen Berl-Lazar.

Ryska medier har sedan dess rapporterat flitigt i frågan. Flera av de stora tidningarna redogör idag för ärendet. Under gårdagskvällen förekom flertalet inslag på TV där bland annat bilder uppvisades på de kopior av Wallenbergs pass och registreringskort som överlämnats. Under en kort TV-intervju meddelade Vasilij Khristoforov på FSB:s avdelning för registrering och arkivering att dokumenten även inkluderade en kopia av läkarutlåtandet som visade på att Wallenberg dog i en hjärtattack.

Under gårdagens kontakt med Berl-Lazar informerades ambassaden om att samtliga dokument som överlämnats var kända sedan tidigare. Även ryska tidningar uppger idag att materialet inte kommer att kasta något nytt ljus över Wallenbergs öde.

Ambassaden vore tacksam erhålla instruktion om huruvida ambassaden från FSB skall begära ut kopior på de dokument som överlämnats till överrabbinen Berl-Lazar.

Som exempel på mediebevakningen bifogas en artikel ur dagens Izvestia i rysk språkdräkt.

GULLGREN

Postadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 095) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 095) 937 92 02

Hemsida:
http://www.sweden.ru

'07 09/27 16:31 FAX SV AMB MOSKVA → UD 001

Printed by SBC
13600002.tif

31% Затрудняюсь ответить

37% Затрудняюсь ответить

ИСТОРИЯ

ФСБ раскрыла архивные документы по делу Рауля Валленберга

Вчера директор ФСБ Николай Патрушев в присутствии журналистов передал главному раввину России Берл Лазару копии архивных документов, связанных с судьбой шведского дипломата Рауля Валленберга. Арестованный в Будапеште в 1945 году, дипломат погиб два года спустя во Внутренней тюрьме на Лубянке.

Полина Орлова

Переданные Берл Лазару документы станут экспонатами будущего Музея толерантности, который через пару лет откроется в московской Марьиной Роще в здании автобусного гаража постройки знаменитого советского архитектора Константина Мельникова. Музей создается по инициативе еврейской общины и призван воспитывать молодежь в духе терпимости и уважения друг к другу. Эту идею поддержал Владимир Путин, который перечислил свою месячную зарплату в фонд строительства. Возможно, внимание президента к новому музею сыграло свою роль в том, что 16 документов о Рауле Валленберге были переданы создателям музея лично Николаем Патрушевым.

Рауль Валленберг родился в очень состоятельной и влиятельной семье. Когда ему было 32 года, он прибыл в Будапешт в ранге атташе шведского посольства. Существует много версий о связи дипломата с американскими и немецкими спецслужбами. Но единственный неоспоримый факт — тот, что Валленберг, рискуя жизнью, спас, по разным данным, от 20 до 100 тысяч человек. Он выдавал евреям шведские «охранные паспорта» и расселял их в специально приобретенные дома. Подкупая немецких начальников, он снимал людей с поездов, идущих в лагеря смерти.

Зачем советскому правительству потребовался арест Валленберга, так и неясно. Как рассказал начальник управления регистрации и архивных фондов ФСБ России Василий Христофоров, в конце 1944 года шведы обратились в Наркомат иностранных дел СССР с просьбой взять под защиту дипломата, но через два дня последовало указание заместителя наркома обороны Николая Булганина арестовать Валленберга и направить в Москву. До сих пор обстоятельства смерти дипломата остаются невыясненными, многие эксперты не верят официальной версии — смерти от инфаркта. Хотя документы, переданные вчера Берл Лазару, подтверждают ее. В копии рапорта врача Смольцова написано, что в июле 1947 года Валленберг умер в тюрьме от инфаркта миокарда. Главный раввин России считает, что для еврейской общины не так важно, что именно произошло с Валленбергом, главное — «увековечить память истинного праведника».

Насильника приговорили к 20 годам

Такой приговор был вынесен вчера в Горно-Алтайске 29-летнему Родиону Башкатову, обвинявшемуся в зверском убийстве 8-летней Арчынай Яйминой. Своей вины он не признал и прощения у семьи Яйминых не просил. «У меня вначале были сомнения, — рассказал «Известиям» гособвинитель Евгений Болтошев. — Но потом я увидел видеозапись, где подсудимый показывал, где он встретил девочку, как шли к реке и как он затащил ее в трубу. Такое не придумаешь». «Ребенка не вернешь, а убийца будет не только жить, но еще и на свободу выйдет», — сказала мама Арчынай Людмила Яймина.

Сергей Тепляков Алтайский край

Опровержение

Информация, опубликованная в статье «Убийца Политковской задержан» (газета «Известия» № 154/27438 от 28.08.2007 г.), а именно: «по данным «Известий», поначалу персона Сайдуллаева «очень плотно» интересовала сыщиков. Однако сейчас, как сообщили «Известиям» источники, связь Сайдуллаева с убийством следствием не рассматривается», не соответствует действительности.

Коммерческий директор Андрей Цы
Собственная реклама, PR, МЕДИА-ЦЕНТР (495) 699-3650 E-mail: media-cen
ШКОЛА ЖУРНАЛИСТИКИ «ИЗВЕСТИЙ» Телефон/факс: (495) 650-1994 E-mail: sc
Телефоны для справок: (495) 648-1377, 650-0561 ©ЗАО «ИЗВЕСТИЯ» 200
Использование материалов без письменного согласия редакции запрещено.
СЛУЖБА РЕКЛАМЫ Телефон/факс: (495) 648-1352, 648-1354, 648-1398, 650-
«Автомобиль года», «Мнение руководителя», «Шанс», «Регионы», «Итоги on-li
За их содержание редакция ответственности не несет. ПОДПИСАНИЕ В ПЕЧАТЬ
ИНДЕКСЫ 50050, 29877, 34333, 38669

'07 09/27 16:31 FAX SV AMB MOSKVA → UD 002

SVERIGES AMBASSAD
MOSKVA

2007-10-01

aambs Anna Lyberg

Krypto GK St Petersburg
070904/2
a.a.

(EC)

Avd. P | Grupp 2 | Mål Eu1

UTRIKESDEPARTEMENTET,

För: EC

Kopia: amb Haag (för ambassadör Magnusson),
GK St Petersburg (för general konsul Gunnar Klinga)

Wallenberg

(1 bilaga)

Ambassaden har erhållit en e-post från en Grigorij Altman med uppgifter om att hans farbror Jurij Zacharovitj Elenson skall ha förhört Raoul Wallenberg i NKVD:s interna fängelse år 1950. Detta skulle kunna vara en ny ledtråd.

Vid telefonkontakt med Altman meddelade han att hans farbror, som är född 1924, är vid sina sinnens fulla bruk och har ett mycket gott minne. Farbrodern berättade om händelsen med Wallenberg i somras och när Altman senare såg information om Wallenberg-utställningen i Moskva beslutade han sig för att kontakta ambassaden.

Farbrodern är beredd att ta emot en svensk representant i sitt hem i centrala Petersburg för ett samtal. På grund av sin ålder och ett rörelsehinder lämnar han inte sin lägenhet så ofta.

Mot denna bakgrund föreslår ambassaden att gk i Sankt Petersburg avlägger ett besök hos Jurij Elenson för att följa upp vittnesmålet. Altmans e-post med kontaktuppgifter bifogas.

MOLANDER

"User"
<gerchman@yandex.ru>
2007-09-15 19:24

To: <ambassaden.moskva@foreign.ministry.se>
cc:
bcc:
Subject: <<=SPAM=>>: о Валленберге

В связи с выставкой о Р Валленберге в Москве,сообщаю вам,что мой дядя Эленсон Юрий Захарович, работавший в НКВД,допрашивал Р Валленберга в 1950 году во внутренней тюрьме НКВД.Сейчас он проживает в С-Петербурге.Его тел 7122296.Об этом он мне рассказывал в июле этого года.
Альтман Григорий .8 903 812 5030-сот

INK. AMB. MOSKVA
D.nr. 14/180
2007 -09- 17
AVD. R GR. 18 MAL R.W

2007/3726 P 2 EU 1

REGERINGSKANSLIET
Utrikesdepartementet

Enheten för Östeuropa och Centralasien
Rysslandsgruppen
Jan Nyberg
Telefon 08-4505 31 12

Telemeddelande (A)
Mnr UD-2/20071003-18

2007-10-03

EC

Moskva, Ambassaden Dnr 74

Begäran om utlämnande av dokument rörande Wallenberg

Fax 140 A, 2007-09-27

I anslutning till ambassadens rapportering om att FSB överlämnat kopior av Wallenberg-dokument till överrabbinen i Moskva Berl-Lazar, instrueras ambassaden härmed att hos FSB begära ut kopior av samma dokument.

CABINET

CC:
Molander, Johan
Gullgren, Stefan
Lyberg, Anna
Staffansson, Mats
Mård, Malena
Johansson, Daniel
Wahlbäck, Krister
Hamrin, Harald
Jato, Andrés
Olofsdotter, Karin
Nyberg, Jan

2007/14326
EC P 2 EU 1

REGERINGSKANSLIET

2007-10-04

Utrikesdepartementet

Enheten för Östeuropa och Centralasien
Rysslandsgruppen
Jan Nyberg
Telefon 08-4505 31 12
E-post: jan.nyberg@foreign.ministry.se

Generalkonsulatet S:t Petersburg,

Exp 071005/Rg

Ambassaden Moskva
Ambassaden Haag (Hans Magnusson)

Wallenberg-uppgifter
, Amb Moskva 2007-10-01

Vi instämmer i ambassadens i Moskva förslag i åberopade och departementet instruerar härmed Generalkonsulatet att söka kontakt med nämnde Jurij Zacharovitj Elenson i Sankt Petersburg för att följa upp de uppgifter om Raoul Wallenberg, som hans yngre släktning, Grigorij Altman nämnt för ambassaden.

CABINET

Kopia:

MK, Olofsdotter
UrP, Jato
EC, Staffansson
EC, Mård
EC, Danielsson
EC, Nyberg

exp: 5/10/2007

Postadress
103 39 Stockholm

Besöksadress
Fredsgatan 6

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 76

E-post
registrator@foreign.ministry.se

bindes

SVERIGES AMBASSAD

2007-10-08

Ambassadören
+31 6 51 06 75 49

080123
aa.

Avd.	Grupp	Mål
P	2	EU:1

UTRIKESDEPARTEMENTET

TJÄNSTE för Jan Nyberg UD-EC
Kopia: ambassaden Moskva, gk S:t Petersburg (via UD)

Wallenberg

cc
MS
M/N

Med anledning av det nya vittnesmålet Elenson skulle jag vilja ge följande synpunkter.

För det första kan man vara säker på att FSB redan är medvetet om vittnesmålet (e-mail) och att man således får ta allt som framkommer med en rejäl nypa salt. Aldrig tidigare har vi kommit i kontakt med någon som påstår sig ha förhört RW efter 1947.

Man får väl först lyssna på Elensons (OBS judiskt namn) story och sedan fråga om han verkligen är säker på att det var RW och på tidpunkten.

Varför kommer han först nu med dessa uppgifter? Särskilt i början av 90-talet var det mycket publicitet och efterlysningar i ryska media.

Man bör sedan visa honom den uppsättning fotografier vi på 90-talet iordningställde för intervjuer och be honom identifiera RW.

Vilken var hans ställning i Lubjanka vid tidpunkten i fråga?

Vilka var hans närmaste chefer? Kollegor?

På vems uppdrag skedde förhöret? På vilket språk?

Känner han till Kopeljanskij och Solovov, andra tolkar och operativt befullmäktigade i MGB åren 1945-47?

Vet han vad som hände sedan med RW? Hans hälsotillstånd?

Det kan löna sig att läsa några av kapiteln i rysk-svenska arbetsgruppens rapport från 2001 före intervjun.

Hälsn Hans M.

bindes

SVERIGES AMBASSAD

2007-10-09

Ambassadören
+31 (0)70 3610675 79

thabs

Avd.	Grupp	Mål
P	2	EU

UTRIKESDEPARTEMENTET

TJÄNSTE för Jan Nyberg, UD-EC
Kopia till GK S:t Petersburg, ambassaden Moskva (via UD)

CC
MS
MM

Raoul Wallenberg

I anslutning till mitt tjänst[illegible] i går med anledning av det nya RW-vittnet Elenson vill jag bara understryka hur viktigt det är att förbereda sig väl för samtalet med denne och att försöka skapa en relation av förtroende. Sedan kan det ju ganska snabbt komma att visa sig det inte finns någon rimlig substans i vad han har att säga.

Jag blev igår uppringd av Marvin Makinen, som ju var knuten till arbetsgruppen som oberoende expert. Han framförde ett starkt önskemål att få medverka i utfrågning av Elenson men det stod klart att han hade fått intrycket att man från svensk sida inte skulle göra något åt det nya vittnesmålet. Jag förklarade att det skulle man visst och att jag beretts tillfälle lämna vissa synpunkter. Makinen vill dock fortfarande på något sätt medverka, och jag svarade att det väl i så fall får ske efter den första utfrågningen och beroende på vilket resultat den ger. Makinen gjorde en del intervjuer för arbetsgruppen och uppnådde därvid goda resultat.

Hur detta skall hanteras överlåter jag helt till Stockholm. Kanske kan Makinen också förmås inlämna en ansökan om forskningsmedel? Hursomhelst kan hans medverkan, beroende på utfallet av första samtalet med Elenson, ha visst värde.

Hälsn Hans

Postadress: Telefon: E-post:

Besöksadress: Telefax:

SVERIGES GENERALKONSULAT
St Petersburg

2007-10-15

1 071017
kro Gk S:t P.

EC

Avd.	Grupp	Mål
P	2	EU 1

UTRIKESDEPARTEMENTET

För: EC (Nyberg)

Refax (via UD): amb Moskva, amb Haag (Magnusson)

Wallenberg
UD 2007-10-04

Generalkonsulatet kommer i enlighet med instruktion genomföra möte med Jurij Zacharovitj Elenson i S:t Petersburg. Vid mötet, som är avtalat till fredag 19 oktober, kl. 14.00, deltar från generalkonsulatet Mikael Benthe och från ambassaden i Moskva, Christina Johannesson. Johannesson kontaktade under fredagen Elenson och fann honom vara vid sina sinnes fulla bruk. Han berättade att han redan haft besök av en "svensk journalist från ambassaden" och en rysk forskare. Förstnämnde är för oss oviss medan forskaren kan vara Allakhverdov som hjälpt Susan Mesinai. Fler känner till vittnet. Både ambassaden och generalkonsulatet har blivit kontaktade av Marie Dupuy, dotter till Guy von Dardel med önskemål om mer information om vittnet.

Vid telefonsamtalet lät Elenson antyda att hans intresse att träffa fler personer inte var särskilt stort och det finns en risk att det är svårt att få tillstånd fler möten än det som nu avtalats. Därför ber vi departementet skyndsamt avgöra ifall en expert istället bör träffa Elenson.

KLINGA

2007/1506

REGERINGSKANSLIET

2007-10-17

EC P 2 EU 1
exp 17/10-07/CL

Utrikesdepartementet

Enheten för Östeuropa och Centralasien
Rysslandsgruppen
Jan Nyberg

GK Sankt Petersburg,

Kopia
Amb Moskva
Amb Haag (Magnusson) exp 17/10-07/CL

BRÅDSKANDE

Wallenberg
GK, 2007-10-15

PRIMO. Som Hans Magnusson nämner vore det självfallet bra om en expert kunde fråga ut Elenson, men dessvärre låter sig detta inte göras med på kort varsel redan på fredag.

I samråd med Magnusson föreslår vi därför att att Generalkonsulatet tillsammans med ambassaden håller ett första möte med Elenson på fredag som planerat - med stöd av de råd och frågor, som Magnusson gav i sitt tjänst. den 8 oktober.

Om Elensons ger ett trovärdigt intryck och hans svar bedöms relevanta, kan vi senare söka få till stånd ett uppföljande samtal med en expert.

SECUNDO. För övrigt kan nämnas att vi har svårt att här på UD-EC lokalisera den fotouppsättning, som Magnusson nämner (ett antal foton uppställda på ett par A 4-sidor).

En uppsättning av dessa foton bör enligt Magnusson finnas på ambassaden i Moskva. Tacksam besked om så är fallet.

CABINET

Kopia
Jato, UrP
Staffansson, EC
Mård, EC
Nyberg, EC

Postadress
103 39 Stockholm
Besöksadress
Fredsgatan 6
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 76
E-post
registrator@foreign.ministry.se

SVERIGES GENERALKONSULAT
St Petersburg

2007-10-19

080/2)

EC

Avd.	Grupp	Mål
P	2	Eu 1

UTRIKESDEPARTEMENTET,

För: EC (Nyberg)

Refax (via UD): amb Moskva, amb Haag (Magnusson)

Wallenberg

Christina Johannesson och Mikael Benthe träffade idag Jurij Zacharovitj Elenson i S:t Petersburg. Elenson hade förberett en skriftlig redogörelse över sin koppling till Wallenbergärendet (vilken senare insänds separat, ljudupptagning från samtalet förvaras på ambassaden). Elenson hade inte träffat Wallenberg själv utan lämnade en redogörelse som byggde på andras vittnesmål. Dottersonen Altman, som kontaktade ambassaden i första läget, hade således, så vitt vi kan se, betydligt överskattat Elensons vittnesbörd.

Från slutet av 1946 till 1950 arbetade Elenson på MGB (politiska underrättelsetjänsten och vid avdelning för emigration, 2-EM) där han ledde förhör av judiska emigranter från Sovjetunionen, Polen, Ungern och andra öststater. Eftersom Elenson även var utbildad inom kontraspionage lät hans befäl honom vid ett tillfälle under 1946 förhöra en fånge som utsänts av organisationen "Betar" vilken anklagades för att ha verkat på sovjetisk mark. Förhöret gjordes på tyska utan tolk. Fången, vars namn han i skrift uppgav sig inte komma ihåg, och i muntlig utsaga istället var nummerfånge, sade sig ha sett Wallenberg men ovisst var (antingen i Ungern eller i Lubjanka). Det sovjetiska kontraspionaget hade misstankar om att Wallenberg var engelsk-

amerikansk spion och därför arresterat honom och fört honom till Sovjetunionen. Förhörsprotokollet lämnades till Elensons befäl Jekimov.

Det andra uppgiften om Wallenberg sade Elenson sig ha fått från sin kollega Arkadij Michailovitj Bind, som var utsänd att övervaka den judiska emigrationen i andra länder. Bind påstod sig 1948 ha sett Wallenberg i Wien. Elenson tyckte detta var befängt då Wallenberg ju sades sitta i ryskt fängelse. Denne Bind kom fortsättningsvis att stationeras i hemlandet Ryssland där han omhändertog utländska diplomater i Moskva. Dottern, född 1946, sades leva i Moskva.

Elenson kunde inte komma ihåg några andra förhörsledare eller tolkar, däribland Kopeljanskij eller Solovov (Solovjov?).

Mer än så visste inte Elenson utan uppmanade till efterforskning i ryska arkiv.

Det visade sig vara en felaktig uppgift att någon "journalist från svenska ambassaden" besökt honom. Den enda som tagit kontakt var historikern Allachverdov som uppgav sig vara korrespondent och ämnade besöka Elenson. Men Elenson sade sig inte vara särskilt intresserad av att hans uppgifter offentliggjordes i allt för stor utsträckning eftersom man i dagens Ryssland kan råka illa ut av att lämna känsliga uppgifter.

Anledningen till Elenson lämnade sina uppgifter just nu var att Wallenbergärendet nämnts av bekant, utställningen i Moskva samt överlämnandet av Wallenbergakterna till Rysslands överrabbin.
Elenson var vid sina sinnens fulla bruk och kunde redogöra för sin karriär och arbetsuppgifter inom underrättelsetjänsten och även behovet av ekonomisk upprättelse i senare livsskede.

KLINGA

Printed by SBC 15136001.tif

SVERIGES AMBASSAD

Telefax

2007-10-24

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2007/40275
2007 -10- 25 24
AVD. P GR. 2 MÅL EU

AAB 071025

(EC)

Moskva

Anna Lyberg
+7 495 937 92 23

Delges: JM, SG, TS, CJ

UTRIKESDEPARTEMENTET, dnr 148

För: UD-EC

Wallenberg

(1 bilaga)

Vid ambassadens och gk:s besök hos Jurij Zacharovitj Elenson den 19 oktober överlämnades en skriftlig redogörelse till ambassaden. Dokumentet tillsammans med ambassadens översättning bifogas .

Den oberoende Wallenbergforskaren Susanne Berger samt Marie von Dardel, anhörig, har visat intresse för vittnesmålet och önskar informeras om resultatet. Det förefaller oss lämpligt att departementet ombesörjer detta.

GULLGREN

Postadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 095) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 095) 937 92 02

Hemsida:
http://www.sweden.ru

'07 10/24 15:31 FAX SV AMB MOSKVA → UD 001

Printed by SBC 15136002.tif

2007-00-19

Ūmlaičiai vid
intervju gk St Petersburs
tel. Gulamerov

МАТЕРИАЛЫ

ОТНОСИТЕЛЬНО ВАЛЛЕНБЕРГА РАУЛЯ

В начале октября 2007 года из Москвы от имени комиссии, которая собирает материалы относительно Валленберга, позвонил внук бывшего работника КГБ АЛДАХВЕРДОВА, назвавшийся журналистом, и сказал что желает со мной встретиться , изыщет возможность в ближайшее время приехать из Москвы, более никаких данных о себе не назвал, но сказал, что какие-то родственники из Швейцарии, очень состоятельные люди, также интересуются этим вопросом, но они занимаются с другими учеными проблемами термоядерного реактора. Одновременно он сказал, что вопросом о Валленберге вплотную занимается и посольство Швеции.

12 октября из Москвы из посольства Швеции позвонила Кристина Юхансон и сказала, что 19 октября она с представителем Швеции будет у меня 19 октября в 14-00 назвала свои телефоны 9379252 и 8.903 578 99 79 она же вторично позвонила 17 октября в 17-00 и сказала, что 19 она точно будет у меня с вице-консулом Швеции Бенте Михаэлем, который интересуется некоторыми вопросами.

Сведения об источнике информации: Эленсон Юрий Захарович рожд 1924 год II/ХПИ пенсионер, инвалид П группы, ветеран войны и труда, участник войны, прож по адресу С-Петербург, Раз"езжая ул дом 37 кв 27 дом телефон 712-2286,

С января 1945 года и по август 1952 года служил в органах МГБ до этого с октября 1944 года и по июль 1945 года находился в армии.

С конца 1946 года находился в Центральном аппарате МГБ в Первом Главном управлении (политическая разведка) до этого учился в течение года в школе контрразведки "Смерш", откуда был направлен на работу в Москву До конца 1950 года постоянно работал в отделе 2/ЭМ (Эмиграция) который возглавлялГунасов полковник, ученик известных разведчиков Трилиссера и Артузова. В течение всего времени занимался агентурной работой, связанно с еврейской эмиграцией.

В связи с прекращением агентурной работы в странах так наз "народной демократии"и усилением еврейской эмиграции из Советского Союза, Польши, Венгрии и других стран, изменился характер работы нашего отдела. На территории Палестины предполагалось создание самостоятельного еврейского государства, нашаж задача была иметь там надежную агентуру. Я в течение длительного времени во всех местах заключения,лагерях и тюрьмах отбирал наиболее подходящих людей из числа лиц еврейской национальности. Эти лица всесторонне проверялись и в ходе выезда в Германию оставшихся в России немцев выезжали в Венгрию или в Австрию. Кроме того, уделялось большое внимание деятельности еврейской организации „Иргун цвей леуми"и особенно террористической организации Менахема Бегина "Бетар"

Так, в середине 1946 года у нас во Внутренней тюрьме МГБ

'07 10/24 15:31 FAX SV AMB MOSKVA → UD 002

Printed by SBC 15136003.t1t

оказался один из членов "Бетар", специально засланный в СССР. Фамилию его за давностью времени я не помню, но лично допрашивал его на немецком языке без переводчика. ОН сказал, что очень большую помощь в спасении евреев от лагерей смерти Маутхаузен Дахау и пр Оказал Валленберг Рауль. Он используя свои средства приобретал паспорта и многие используя его помощь спаслись от. Венгрии. В Венгрии его деятельностью заинтересовалось "Смерш" и, считая его возможным англо-американским разведчиком, арестовало его и вывезло в Советский Союз, но он спас тысячи людей, он из Бетара говорил, что видел его но больше ничего не знает. В 1948 году после образования государства Израиль сотрудник нашего отдела Бинд Аркадий Михайлович по моему предложению находился несколько времени в Австрии и встречался с некоторыми агентами, завербованными для работы в Израиле. Для устройства в Израиле многие использовали также помощь Джойнта (благотворительная организация) Многое мы также знали и о деятельности так наз Еврейского агентства, выполнявшего в то время контрразведывательные операции. Нашему агенту „Мириам" удалось выкрасть два тома книги Сефер ха маапилим, которая использовалась для расшифровки материалов. Этот человек Клейнбаум Исаак 1908 года рождения, уроженец польского местечка Радзин, долгое время работал с резидентами в Тегеране и Париже. Он сначала был представителем ДЖОЙНТ в Тегеране, а затем вр. Франции. Через него стали известны агенты английской разведки в Палестине. С ним встречались высшие руководители МГБ. Я не могу точно за давностью лет сказать, имел ли контакт с Валленбергом Бинд во время пребывания в Вене, так как наше начальство по причине антисоветского психоза и постоянных перестановок срочно отозвало его в в Москву, видимо из-за боязни что он вообще в СССР не вернется. Где он сейчас я не знаю, но как отличный знаток английского языка он в 50-60 годы работал в Москве по обслуживанию дипломатического корпуса. В конце 1958 года начальник 2-го Главного управления МГБ Питовранов забрал у нас дело на агента "Мириам". Я полагаю, что до конца 1948 года, как ответственный работник Джойнта, он в одной из стран Европы мог вполне встречаться с Валленбергом, ибо его благотворительная деятельность известна, и если бы он был жив! Тем более непонятна недавняя /в сентябре или октябре/ передача одного из каналов Центрального телевидения, где Директор ФСБ Патрушев передает материалы на Валленберга главному Раввину и в том числе рапорт врача внутренней тюрьмы МГБ о т 1946 года о смерти Валленберга в 1946 году от сердечной неостаточности. Бинд и Клейнбаум могли видеть и общаться с ним и после 1946 года. Тогда как он попал за границу? Все эти вопросы остаются без ответа. Я сам не понимаю каким образом удалось уцелеть во всех этих передрягах. Сначала меня предполагали послать начальником отдела к „северным оленям", а затем послали в еще более горячую точку в Литву, там сейчас спокойно, но в то время там было горячее чем сейчас в Чечне.

'07 10/24 15:32 FAX SV AMB MOSKVA → UD 003

Printed by SBC 15136004.tif

За время работы Москве я сделал немало в части вербовки и заброски агентуры в Израиль и добился немалого в использовании агента „Мириам" и не моя вина, что эту работу я не смог продолжить, я не знаю как использовало большое начальство этого весьма ценного и надежного агента, Генерал-полковник Белов, замещавший начальника Первого главного управления не доверял „Мириаму" и подозревал его в связях с американцами. Неоднократно устраивал ему различные проверки. Но прошло много времени и я ничего не знаю.

Приказом начальства за добросовестное отношение к исполнению своих служебных обязанностей в 1946 году мне была об"явлена благодарность, а в ноябре 1947 года за успешную и плодотворную работу выдано вознаграждение в сумме 500 рублей(в то время это зарплата министра)

В течение 1950 и 1951 года я работал в УМГБ Вильнюсской области откуда был уволен по сокращению штатов. На этой работе я потерял свое здоровье, сейчас один, постоянно борюсь за свое существование и многократно пытаюсь от своих бывших работодателей добиться достойного вознаграждения. Предстоит большой разговор с нынешним директором ФСБ Патрушевым. Чем то все это закончится?

Сил уже нет на писанину

18 октября 2007 года

(Элевсон Ю.З.)

'07 10/24 15:33 FAX SV AMB MOSKVA → UD 004

Printed by SBC 15136005.tif

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Christina Johannesson

ÖVERSÄTTNING

2007-10-22

Översättning från ryska

MATERIAL OM RAOUL WALLENBERG

I början av oktober 2007 kontaktades jag av barnbarnet till den tidigare KGB-medarbetaren ALLACHVERDOV per telefon. Allachverdov sade att han var journalist och att han ringde för den kommission som samlade material om Wallenberg. Han sade vidare att han ville träffa mig och att han skulle försöka hitta en möjlighet att komma åkande från Moskva så snart som möjligt. Han lämnade inga andra uppgifter om sig själv, men sade att det också fanns ett antal släktingar i Schweiz, mycket förmögna människor, som intresserar sig för den här frågan, men de arbetar med frågor rörande kärnvärmereaktorer tillsammans med andra forskare. Samtidigt sade han att också Sveriges ambassad arbetar aktivt med Wallenberg-frågan.

Den 12 oktober ringde Christina Johansson *(Johannesson)* från Sveriges ambassad i Moskva och sade att hon den 19 oktober kl. 14.00 skulle besöka mig med en annan företrädare för Sverige. Hon lämnade sina telefonnummer: 937 92 52 och 8 903 578 99 79. Hon ringde även en andra gång den 17 oktober kl. 17.00 och sade att hon säkert skulle komma den 19:e tillsammans med den svenske vicekonsuln Mikael Benthe, som hade ett antal frågor att ställa.

Uppgifter om informationskällan:
Jurij Zacharovitj Elenson, född den 11 december 1924, pensionär, invalid av II gruppen, krigs- och arbetsveteran, deltog i kriget, boende på adress: Raziezjaja ulitsa 37, lägenhet 27, telefonnummer 712-22-96 (hem).

Från och med januari 1945 till augusti 1952 tjänstgjorde jag inom Ministeriet för statlig säkerhet (MGB). Dessförinnan hade jag från oktober 1944 till juli 1945 varit i armén.

Från och med slutet av 1946 arbetade jag på MGB:s centrala apparat på Första överstyrelsen (politiska underrättelsetjänsten), dessförinnan hade jag utbildats ett år på "Smersjs" kontraspionageskola, varifrån jag skickades för att arbeta i Moskva.

Fram till slutet av 1950 arbetade jag permanent på Enheten 2/Em (Emigration) under ledning av överste Gukasov, adept till de kända underrättelseagenterna Trilisser och

'07 10/24 15:33 FAX SV AMB MOSKVA → UD 005

Artuzov. Under hela tiden på denna enhet sysslade jag med agentarbete, i huvudsak kopplat till den judiska emigrationen.

I samband med att man upphörde med agentarbete i de så kallade "folkdemokratierna" och i takt med att den judiska emigrationen ökade från Sovjetunionen, Polen, Ungern och andra länder förändrades inriktningen för verksamheten på vår enhet. Man planerade att skapa en självständig judisk stat på Palestinas territorium, och det var vår uppgift att se till att ha pålitliga agenter där. Under en lång tid valde jag ut passande personer av judisk börd i alla läger och fängelser. Dessa personer kontrollerades utan och innan och reste ut till Ungern eller Österrike i samband med att de tyskar som blivit kvar i Ryssland reste tillbaka till Tyskland. Därutöver ägnade man stor uppmärksamhet åt den judiska organisationen "Irgun zvei leumi" och särskilt Menachem Begins terroristorganisation "Betar".

I mitten av 1946 hamnade så en av medlemmarna av "Betar", skickad på uppdrag till Sovjetunionen, hos oss i interna fängelset på Lubjanka. Jag minns nu inte vad han hette, det var så länge sedan, men jag förhörde honom själv på tyska utan tolk. Han sade att Raoul Wallenberg hade gjort en mycket stor insats i arbetet för att rädda judarna från dödslägren i Mauthausen, Dachau m.fl. Han hade använt egna pengar och köpt pass åt folk, och många som utnyttjade hans hjälp räddades från döden. I Ungern började "Smersj" intressera sig för hans verksamhet, och eftersom man ansåg att han kunde vara engelsk-amerikansk spion arresterades han och fördes till Sovjetunionen. Men han hade ju räddat tusentals människor, mannen från "Betar" sade att han hade sett honom, men att han inte visste mer. År 1948, efter staten Israels grundande, befann sig Arkadij Michajlovitj Bind, medarbetare vid vår enhet, på mitt förslag en tid i Österrike. Där träffade han ett antal agenter som värvats för att arbeta i Israel. För att kunna komma till Israel var det också många som använde sig av "Joint" (välgörenhetsorganisation). Vi visste även en hel del om den så kallade Jewish Agency, som på den tiden utförde kontraspionageoperationer.

Vår agent "Miriam" lyckades stjäla två volymer av boken "Sefer ha maapilim", som användes för att dechiffrera material. Denne person var Isaak Kleinbaum, född 1908 i den polska byn Radzin. Han arbetade under lång tid med de stationerade spionerna i Teheran och Paris. Han var representant för "Joint" först i Teheran, därefter i Frankrike. Via honom fick vi vetskap om agenterna inom den engelska underrättelsetjänsten i Palestina. MGB:s högsta chefer sammanträffade med honom. Eftersom det har gått så lång tid kan jag inte med säkerhet säga att Bind träffade Wallenberg under vistelsen i Wien, eftersom vår ledning på grund av den antisovjetiska psykosen och ständiga omgrupperingarna skyndsamt kallade tillbaka honom till Moskva – antagligen för att man var rädd för att han inte skulle komma tillbaka till Sovjetunionen överhuvudtaget. Var han är idag vet jag inte, men eftersom han talade utmärkt engelska arbetade han på 1950-1960-talen i Moskva inom strukturen som erbjöd service åt diplomatkåren. I slutet av 1958 tog chefen för MGB:s Andra överstyrelse Pitovranov ifrån oss ärendet över agenten "Miriam". Jag förmodar att han mycket väl före slutet av 1948 som ansvarig medarbetare vid "Joint" kan ha träffat Wallenberg i något europeiskt land, eftersom dennes välgörande verksamhet var känt, och under förutsättning att denne var i livet!

TV-bilderna nyligen (i september eller oktober) från FSB-chefen Patrusjevs överlämnande över dokument om Wallenberg till Rysslands överrabbin tedde sig som mycket märkliga – bland annat ska rapporten skriven av läkaren i MGB:s inre fängelse

Printed by SBC 15136007.tif

från 1946 om att Wallenberg ska ha dött 1946 av hjärtsvikt ha lämnats över. Bind och Kleinbaum kan ha sett Wallenberg och umgåtts med honom också efter 1946. Men i så fall – hur hamnade han utomlands? Alla dessa frågor är fortfarande obesvarade.

Jag förstår inte själv hur jag har klarat mig med livet i behåll under alla dessa umbäranden. Först erbjöd man sig att skicka mig som chef "till renarna", sedan skickade man mig till ett ännu mer oroligt område – Litauen. Där är det lugnt idag, men på den tiden var det oroligare där än det är i Tjetjenien idag.

Under mitt arbete i Moskva gjorde jag en hel del för att värva och sända agenter till Israel och uppnådde en hel del genom att utnyttja agenten "Miriam". Det är inte mitt fel att jag inte kunde fortsätta det där arbetet och jag vet inte hur de stora cheferna utnyttjade denna mycket värdefulla och pålitliga agent. Generalöverste Belov, som ersatte chefen för Första överstyrelsen, litade inte på "Miriam" och misstänkte honom för samröre med amerikanerna. Han utsatte honom för otaliga kontroller av olika slag. Men det har gått lång tid sedan dess och jag vet inget om det.

Ledningen fattade beslut om att 1946 framföra ett officiellt tack till mig för att jag samvetsgrant utfört mina arbetsuppgifter. 1947 erhöll jag en belöning om 500 rubel för framgångsrikt och resultativt arbete (på den tiden var den summan jämförbar med en ministers lön).

Under 1950-1951 arbetade jag på MGB:s styrelse i Vilnius-regionen men sedan avskedades jag på grund av nedskärningar. I detta arbete förlorade jag min hälsa, idag lever jag ensam, jag kämpar hela tiden för min överlevnad och har vid ett flertal tillfällen försökt få en värdig ersättning från mina förra arbetsgivare. Jag har ett viktigt samtal med FSB:s nuvarande chef Patrusjev framför mig. Hur ska egentligen allt detta sluta?

Jag orkar inte längre skriva skrivelser

18 oktober 2007 /underskrift/ Ju.Z. Elenson

'07 10/24 15:35 FAX SV AMB MOSKVA → UD 007

REGERINGSKANSLIET

(EC) P 2 EU 1

Utrikesdepartementet

Enheten för Östeuropa och Centralasien
Rysslandsgruppen
Jan Nyberg

GK S:t Petersburg, Dnr 8

Kopia som Tjänste

Amb Moskva
Amb Haag (Hans Magnusson)

EXP 071029/GNS

Raoul Wallenberg - utlämning av uppgifter om vittnesintervju

Generalkonsulatet har under hand meddelat att Marie Dupuy har begärt att få ta del av uppteckning och andra detaljer som rör intervjun som Generalkonsulatet gjorde med Wallenberg-vittnet Jurij Elenson för en tid sedan.

En grundförutsättning för att villfara Dupuys önskan, är att Elenson själv går med på att hans skriftliga underlag *in extenso,* liksom uppteckning och andra detaljer om intervjun lämnas ut till Wallenbergs släktingar.

Vi ber därför Generalkonsualtet att åter igen ta kontakt med Elenson och be om hans samtycke att lämna ut uppgifterna. Ni bör påpeka för honom att materialet därmed kan komma forskare till handa och offentliggöras.

Om Elenson inte vill att vittnesmålet offentliggörs eller inte vill framträda med namn och personuppgifter, kan ni råda Dupuy att hon själv eller Nina Lagergren kontaktar UD-EC (Nyberg) så söker vi ordna så att Lagergren eller någon annan nära släkting personligen på UD kan ta del av uppteckningen och underlaget.

CABINET

Kopia:
Kabs
UrP
Jato, UrP
EC: Staffansson, Mård, Johansson, Nyberg

Postadress
103 39 Stockholm
Besöksadress
Fredsgatan 6
Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 76
E-post
registrator@foreign.ministry.se

Svar avstämt med UrP och MK

Jan Nyberg
2007-11-19 14:41
EC

Till: sberger@prodigy.net
Kopia:
Blank: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY
Ärende: Raoul Wallenberg

Historik: Meddelandet har vidarebefordrats.

Dear Ms. Berger,

Thank you for your e-mails on the official position of the Swedish government in the Raoul Wallenberg case.

Raoul Wallenberg's deeds and tragic fate have engaged people in many countries ever since he was abducted by Soviet troops in Budapest in January 1945 and brought to Moscow. Largely because of this broad international engagement, Raoul Wallenberg is as much at the centre of attention today as he ever was.

The fate that befell Raoul Wallenberg became the single largest and most protracted individual case dealt with by the Swedish Ministry for Foreign Affairs. Huge efforts have been made to try and solve the case.

In 2001, a Swedish-Russian working group presented the results of almost ten years investigatory work into the fate of Raoul Wallenberg. The efforts of the working group gave many new pieces of valuable information. However, we still do not have a complete account of his fate or the reasons for his arrest, despite tremendous efforts of everyone involved in the working group. It is therefore not possible to close the Raoul Wallenberg file and the Government of Sweden remains committed to continue its effort to clarify his fate.

Raoul Wallenberg remains on Sweden's bilateral agenda with Russia. Swedish representatives bring up the case of the missing diplomat in official contacts with the Russian side.

The Foreign Minister Carl Bildt declared in an official statement on the Ministry's website 8 October 2007 the following, which can be seen as the current official Swedish view on Raoul Wallenberg.

"There are many indications that Raoul Wallenberg was murdered in the Liubianka prison in Moscow in 1947. But some witnesses also say that he survived for longer. The report from the Swedish-Russian working group presented in 2001 gives a number of remaining, unanswered questions about the circumstances of his arrest by the Soviet security services and about what happened to him afterwards. Most of these questions can only be answered with the help of documents that should exist in Russian archives. It is important that the efforts to achieve total clarity continue."

The Swedish government appreciates the work and efforts of Swedish and international historians and researchers, who are working on the Wallenberg case. To facilitate this work, the Ministry is offering grants from the Ministry's appropriation that historians may seek for research projects concerning Raoul Wallenberg. Twice a year, the Government allocates and approves funds for independent research projects on Raoul Wallenberg. Before a decision on a grant is made, an opinion is obtained from a special reference group. For details please refer to the Ministry's website:

http://www.sweden.gov.se/sb/d/3105/a/18443;jsessionid=aQQ0A_Wv3Qid.

The Swedish Embassy in Moscow can assist in the following way:

Requests from researchers to the Russian authorities for access to relevant archives in Russia can be made through the Embassy in Moscow. These requests by researchers have to be very concrete and detailed and made in the Russian languages (the Embassy cannot assist with translations). The Embassy

will then forward the requests to the Ministry of Foreign Affairs (MID) or to a concrete archive with an accompanying short standard letter of recommendation.

Yours sincerely,

Jan Nyberg

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

FRÅGA TILL STATSRÅD

[071211 Fr. berr. av Utrikespolit. /Kpo]

SVERIGES RIKSDAG

Inl. 4/12

INK. UTRIKESDEP.
DNR 2007/47693
2007 -12- 12 04
Avd. P Gr 2 Mål EU 1

Från kammarkansliet
2007-12-04
Besvaras senast
2007-12-12 kl. 12.00

Till utrikesminister Carl Bildt (m)

MK

2007/08:411 Forskning i ryska arkiv om Raoul Wallenbergs öde

Som svensk diplomat i Budapest under andra världskriget räddade Raoul Wallenberg uppemot 100 000 ungerska judar undan Förintelsen genom att utfärda tillfälliga svenska pass. Han arresterades senare av sovjetiska styrkor och placerades i det ökända Lubjankafängelset. Omständigheterna kring hans död är fortfarande oklara.

Den svensk-ryska arbetsgruppen angav 2001 en rad utestående frågor om den svenske diplomatens öde i sovjetisk fångenskap. Dessa oklarheter kan skingras med hjälp av dokument som idag finns i ryska arkiv. Därför är det anmärkningsvärt att Susanne Berger, oberoende expert till den svensk-ryska arbetsgruppen, nyligen nekades tillgång till dokument som handlar om fallet Wallenberg i arkivet för den ryska underrättelsetjänsten.

Det är angeläget att den svenska regeringen ställer tydliga krav på Ryssland att ge oberoende forskare tillgång till alla dokument som kan kopplas till Raoul Wallenbergs öde.

Vilka åtgärder avser utrikesministern vidta för att kräva att Ryssland erbjuder internationella forskare tillgång till alla dokument som berör Raoul Wallenbergs öde?

.....

Cecilia Wikström i Uppsala (fp)

Överlämnas enligt uppdrag

Annalena Hanell

ID: 900370

REGERINGSKANSLIET

2007/47763 P 2 EU 1
2007-12-11

Utrikesdepartementet
Utrikesministern

Till riksdagen

MK-U

Svar på fråga 2007/08:411 av Cecilia Wikström i Uppsala (fp) Forskning i ryska arkiv om Raoul Wallenbergs öde

Cecilia Wikström i Uppsala har frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta för att kräva att Ryssland erbjuder internationella forskare tillgång till alla dokument som berör Raoul Wallenbergs öde.

Raoul Wallenbergs heroiska gärning för att rädda ungerska judar undan Förintelsen och hans tragiska öde har engagerat människor över hela världen. I Ryssland uppmärksammades Raoul Wallenberg i september, i samband med ett seminarium och en utställning i Moskva, organiserade av Svenska Institutet och vår Moskva-ambassad.

Genom åren har Utrikesdepartementet gjort stora ansträngningar för att söka klarhet om vad som hände Raoul Wallenberg. En rad frågor förblir dock obesvarade trots de omfattande efterforskningar och utredningar som den svensk-ryska arbetsgruppen genomförde under nära tio års tid och slutligen presenterade i en rapport år 2001.

Regeringen uppskattar mycket och stödjer svenska och internationella forskares ansträngningar för att finna svar på de utestående frågorna. Regeringen beviljar bidrag till oberoende forskningsprojekt om Raoul Wallenberg - med en årlig ram på omkring 450 000 kronor. Just i dag hålls för övrigt med UD-stöd ett internationellt seminarium i Stockholm om resultaten av flera sådana forskningsprojekt som genomförts med statliga bidrag. Vidare bistår vi Wallenberg-forskare officiellt genom att Sveriges ambassad i Moskva vid behov gör framställningar till ryska myndigheter till stöd för enskilda forskares begäran om att få ta del av ryska arkivdokument.

Att nå full klarhet om vad som hände Raoul Wallenberg är alltjämt viktigt för regeringen. I mina kontakter med officiella ryska företrädare

exp. 11/12. 07/Kr

ska jag därför även framgent ta upp denna bilaterala fråga och begära att ryska myndigheter bistår oberoende forskare, som i ryska arkiv söker svar på de utestående frågorna om Raoul Wallenbergs öde.

Stockholm den 11 december 2007

Carl Bildt

080123
aa/h EC/Ryssl

Jan Nyberg
2008-01-16 16:34
EC

Till: Anna Lyberg/FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia:
Blank: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY
Ärende: Vb: Re: Ang. Re: Answer to mail on Raoul Wallenberg

Anna

Här ser du Bergers snabba svar.

Eftersom det inte innehåller någon direkt fråga, utan bara hennes kommentarer, tänkte jag inte gå i svaromål.

Jan

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

INK. UTRIKESDEPARTEMENTET
D.Nr. 2008/3413
2008-01-29
AVD. P 2 Eu 1
EC

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

----- Vidarebefordrat av Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY 2008-01-16 16:32 -----

Susanne BERGER
<sberger@prodigy.net>
2008-01-15 22:39

Till: jan.nyberg@foreign.ministry.se
Kopia:
Ärende: Re: Ang. Re: Answer to mail on Raoul Wallenberg

Dear Jan --

thank you for your message. If Mr. Bildt is to be taken at his word, as stated in his official reply to Ms Wikström, and if he is sincerely interested in advancing the search for the truth about Raoul Wallenberg's fate, then he will do everything in his power to obtain meaningful access to Russian archives. If the currently pending requests are yet once more denied, I will not hesitate to ask once again for the formal support of his office, and publicly so. While you continue to insist on the difference between general request for access and support for specific researchers' application, you should perhaps begin to contemplate how this narrow position reflects upon your government's stated sincerity in the Raoul Wallenberg question.

Susanne

jan.nyberg@foreign.ministry.se wrote:

Dear Ms. Berger,

Thank you for your mail, dated 19 December, 2007.

Just to make sure that there is no misunderstanding, let me clarify that Foreign Minister Carl Bildt has, in his official contacts with Russia, addressed the general question of assistance from Russian authorities to ensure

access to files in Russian archives concerning Raoul Wallenberg and other "historic" dossiers. He will, as he stated in the Riksdag recently, continue to do so, when appropriate.
Mr. Bildt has not, however, brought up individual, specific requests from researchers and will not do so.

As concerns your correspondence with our Embassy in Moscow I would like to communicate the following:

The only assistance the Swedish Embassy in Moscow can offer you and other researchers is to forward requests (with a short accompaning letter of support) to relevent Russian authorities, provided the Embassy finds these requests to be serious and well motivated. These requests have to be formulated in Russian (the Embassy can not assist with translations).

Yours sincerely

Jan Nyberg

Jan Nyberg
Kanslirråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

"sberger" <sberger@prodigy.net>
2007-12-19 12:22

Till: <jan.nyberg@foreign.ministry.se>
<carl.bildt@foreign.ministry.se>
<anna.lyberg@foreign.ministry.se>
<hans.magnusson@foreign.ministry.se>
<nina.lagergren@telia.com>

Ärende: Re: Answer to mail on Raoul Wallenberg

Dear Jan Nyberg --

Thank you for your mail. If you read my message from December 12, 2007, you will see that it in fact does not contain a question. It simply states that I hereby renew my request originally filed on August 2 (through the Swedish Embassy, Moscow) for access to a number of foreign intelligence files in Russia. The original request to SVR was refused with the argument that foreign researchers could not be given access to the material.

Since Foreign Minister Bildt has now offered to ensure access for independent researchers to Russian archives concerning the fate of Raoul Wallenberg, I felt it made sense to renew the request. Mr. Bildt can then refer to a specific, currently pending request by independent researchers. So,my

letter intended to inform Mr. Bildt of this renewal and to thank him very much for his support.

I will send a formal letter to Anna Lyberg to get the formalities started.

Best regards and good wishes for the holiday season and the New Year.

Susanne

----- Original Message -----

From: jan.nyberg@foreign.ministry.se
To: sberger@prodigy.net
Cc: anna.lyberg@foreign.ministry.se
Sent: Tuesday, December 18, 2007 10:34 AM
Subject: Answer to mail on Raoul Wallenberg

Dear Ms. Berger,

Foreign Minister Carl Bildt has asked me to answer your mail to him, dated 12 December.

Let me refer to my e-mail to you dated 19 September 2007, where I outlined the Ministry's position on the Raoul Wallenberg case. I can only reiterate what was stated in this e-mail on the possibillities of the Ministry to assist individuals doing historical research on the fate of Raoul Wallenberg.

a) Historians may apply for grants from the Ministry for research projects concerning Raoul Wallenberg. Details were given in my e-mail.

b) The Embassy of Sweden in Moscow can assist by forwarding to relevant Russian authorities requests for research (formulated in detail in Russian by the researcher) in Russian archives, accompanied by a short standard letter of recommendation.

I hope this answers your questions.

Your sincerely,

Jan Nyberg

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

080123
aa

avg till Nyberg-Lyberg 2008/3419 p & EU 1

EC

Jan Nyberg
2008-01-16 16:31
EC

Till: Anna Lyberg/FOREIGN/MINISTRY@RK Amb Moskva
Kopia: Distributionslista med 2 mottagare
Blank: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY
Ärende: **Vb: Ang. Re: Answer to mail on Raoul Wallenberg**

Anna

Nedan finner du en kopia av vårt svar på Bergers senaste mejl från före jul. Vi har velat vara tydliga och hoppas budskapet går fram.

Svaret är avstämt med UrP bl.a. och motsvarar den "servicelinje" som vi numera anser att UD bör hålla gentemot Berger och hennes kolleger, det vill säga att ambassaden med ett kort stödbrev kan vidarebefordra (redan till ryska översatta) begäran om arkivsökningar etc. Myndighetschefen avgör naturligtvis hur ni konkret behandlar Bergers olika framställningar, men vi anser inte att ni bör lägga resurser på att översätta dokument eller ge Berger mer omfattande stöd i efterforskningarna och myndighetskorrespondensen.

Ni avgör själva hur ni vill besvara Bergers senaste begäran om att upprepa FSB-frågan, men som ni ser understryker vi att varje begäran som vidarebefordras måste vara seriös och välmotiverad. Man kan ju fråga sig om detta vore fallet med den nu aktuella förnyade begäran, när Berger fick ett tydligt nej för bara några månader sedan.

Sänder separat hennes svar och kommentarer för kännedom.

Jan

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

----- Vidarebefordrat av Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY 2008-01-15 22:22 -----

Jan Nyberg
2008-01-15 22:22
EC

Till: "sberger" <sberger@prodigy.net>
Kopia:
Ärende: **Ang. Re: Answer to mail on Raoul Wallenberg**

Dear Ms. Berger,

Thank you for your mail, dated 19 December, 2007.

Just to make sure that there is no misunderstanding, let me clarify that Foreign Minister Carl Bildt has, in his official contacts with Russia, addressed the general question of assistance from Russian authorities to ensure access to files in Russian archives concerning Raoul Wallenberg and other "historic" dossiers. He will, as he stated in the Riksdag recently, continue to do so, when appropriate. Mr. Bildt has not, however, brought up individual, specific requests from researchers and will not do so.

As concerns your correspondence with our Embassy in Moscow I would like to communicate the following:

The only assistance the Swedish Embassy in Moscow can offer you and other researchers is to

forward requests (with a short accompaning letter of support) to relevent Russian authorities, provided the Embassy finds these requests to be serious and well motivated. These requests have to be formulated in Russian (the Embassy can not assist with translations).

Yours sincerely

Jan Nyberg

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

"sberger" <sberger@prodigy.net>

"sberger"	Till: **<jan.nyberg@foreign.ministry.se>**
<sberger@prodigy.net>	Kopia: Distributionslista med 4 mottagare
2007-12-19 12:22	Ärende: **Re: Answer to mail on Raoul Wallenberg**

Dear Jan Nyberg --

Thank you for your mail. If you read my message from December 12, 2007, you will see that it in fact does not contain a question. It simply states that I hereby renew my request originally filed on August 2 (through the Swedish Embassy, Moscow) for access to a number of foreign intelligence files in Russia. The original request to SVR was refused with the argument that foreign researchers could not be given access to the material.

Since Foreign Minister Bildt has now offered to ensure access for independent researchers to Russian archives concerning the fate of Raoul Wallenberg, I felt it made sense to renew the request. Mr. Bildt can then refer to a specific, currently pending request by independent researchers. So,my letter intended to inform Mr. Bildt of this renewal and to thank him very much for his support.

I will send a formal letter to Anna Lyberg to get the formalities started.

Best regards and good wishes for the holiday season and the New Year.

Susanne

----- Original Message -----
From: jan.nyberg@foreign.ministry.se
To: sberger@prodigy.net
Cc: anna.lyberg@foreign.ministry.se
Sent: Tuesday, December 18, 2007 10:34 AM
Subject: Answer to mail on Raoul Wallenberg

Dear Ms. Berger,

Foreign Minister Carl Bildt has asked me to answer your mail to him, dated 12 December.

Let me refer to my e-mail to you dated 19 September 2007, where I outlined the Ministry's position on the Raoul Wallenberg case. I can only reiterate what was stated in this e-mail on the possibillities of the Ministry to assist individuals doing historical research on the fate of Raoul Wallenberg.

a) Historians may apply for grants from the Ministry for research projects concerning Raoul Wallenberg. Details were given in my e-mail.

b) The Embassy of Sweden in Moscow can assist by forwarding to relevant Russian authorities requests for research (formulated in detail in Russian by the researcher) in Russian archives, accompanied by a short standard letter of recommendation.

I hope this answers your questions.

Your sincerely,

Jan Nyberg

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

080123

Jan Nyberg
2008-01-24 13:56
EC

Till: Distributionslista med 2 mottagare
Kopia: Anna Lyberg/FOREIGN/MINISTRY@RK
Blank: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY
Ärende: Vb: Re: Ang. Re: Ang. Re: Ang. question

Nedan Ms. Bergers senaste svar.

Vi får väl se när hon återkommer...

Jan

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

----- Vidarebefordrat av Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY 2008-01-24 13:31 -----

Susanne BERGER
<sberger@prodigy.net>
2008-01-24 13:11

Till: jan.nyberg@foreign.ministry.se
Kopia:
Ärende: Re: Ang. Re: Ang. Re: Ang. question

Dear Jan --

You do make me laugh -- but okay, let's drop it.

Have a good weekend -- S.

EC

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2008/3414
2008-01-29 24
AVD. P | CH. 2 | MÅL EU 1

jan.nyberg@foreign.ministry.se wrote:

Dear Ms. Berger

As I said, I am not giving any opinion on your *research*.

I only mentioned that the Embassy decides independently whether to forward individual *requests*.

Consequently, the Embassy will answer you concerning your requests.

Yours sincerely,

Jan Nyberg

Jan Nyberg
KanslirÃ¥d/Deputy Director
Chef fÃ¶r gruppen fÃ¶r Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten fÃ¶r Ã-steuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

Susanne BERGER <sberger@prodigy.net>
2008-01-22 13:23

Till: **jan.nyberg@foreign.ministry.se**
Kopia:

Ã„rende: **Re: Ang. Re: Ang. question**

Dear Jan

you did not explain what how you or the Ministry define "well motivated research" -- I would like to know exactly what you mean by that. I am sure other researchers would like to know as well. Also, since the Embassy has not answered whether or not my request to SVR from August 2007 has been refiled, perhaps you can find out to see if that is the case. It cannot be a time consuming reply to give -- yes or no.

Best regards, Susanne

jan.nyberg@foreign.ministry.se wrote:

Dear Ms. Berger

I am not giving any opinion on your research work, only referring to general guidelines. As I said, the Ministry leaves it to the Embassy itself to consider and take decision on individual requests Ã¢â‚¬â€œ an independence that you evidently appreciate yourself.

Your sincerely

Jan Nyberg

Jan Nyberg
KanslirÃƒÂ¥d/Deputy Director
Chef fÃƒÂ¶r gruppen fÃƒÂ¶r Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten fÃƒÂ¶r Ãƒâ€“steuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

Susanne BERGER <sberger@prodigy.net>
2008-01-18 17:02

Till: jan.nyberg@foreign.ministry.se
Kopia:

Ãƒâ€žrende: **Re: Ang. question**

Dear Jan --

could you clarify your definition of proposals being "serious and well motivated"? I think am beginning to take offense. I have worked as an official consultant to the Swedish Russian Working Group and independent researcher for over 13 years. And while there have been differing views with various representatives of UD, no one has ever challenged my seriousness or motivation, directly or indirectly. The fact that UD can point to an active investigation in the RW question, is in large part due to independent researchers such as myself.

So, please tell me: What does "well motivated" mean? "Well-motivated" as the research of Attila Lajos? "Well motivated" as entailing no criticism, implicit or explicit, of Swedish agencies after 1947? Or "well motivated" in terms of a forensic,investigative approach in line with the standards of international, criminal investigation and international law? If it is the latter one, we are on the same page.

I have sent Anna Lyberg a message -- I have not yet received an answer. I am pleased to hear that you left the Embassy at least a measure of independence.

Susanne

jan.nyberg@foreign.ministry.se wrote:

Dear Ms. Berger,

In reply to your question dated 18 January, I would just like to reiterate what I said in my previous mail: ÃƒÂ¢Ã¢â€šÂ¬Ã…â€œprovided the Embassy finds these requests to be serious and well motivatedÃƒÂ¢Ã¢â€šÂ¬Ã‚,Â□, it can offer to forward them (with a short accompanying letter of support) to relevant Russian authorities.

The Embassy decides itself whether it finds such requests to be serious and well motivated. I have so far no knowledge about the EmbassyÃƒÂ¢Ã¢â€šÂ¬Ã¢â€žÂ¢s decision on your latest request. I suggest you ask the Embassy also about the FSB requests.

Your sincerely

Jan Nyberg
KanslirÃ¥d/Deputy Director
Chef fÃ¶r gruppen fÃ¶r Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten fÃ¶r Ã-steuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

Susanne BERGER <sberger@prodigy.net>
2008-01-22 13:23

Till: **jan.nyberg@foreign.ministry.se**
Kopia:

Ã„rende: **Re: Ang. Re: Ang. question**

Dear Jan

you did not explain what how you or the Ministry define "well motivated research" -- I would like to know exactly what you mean by that. I am sure other researchers would like to know as well. Also, since the Embassy has not answered whether or not my request to SVR from August 2007 has been refiled, perhaps you can find out to see if that is the case. It cannot be a time consuming reply to give -- yes or no.

Best regards, Susanne

jan.nyberg@foreign.ministry.se wrote:

Dear Ms. Berger

I am not giving any opinion on your research work, only referring to general guidelines. As I said, the Ministry leaves it to the Embassy itself to consider and take decision on individual requests Ã¢â‚¬â€œ an independence that you evidently appreciate yourself.

Your sincerely

Jan Nyberg

Jan Nyberg
KanslirÃƒÂ¥d/Deputy Director
Chef fÃƒÂ¶r gruppen fÃƒÂ¶r Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

2008/1262

2008-01-25

Utrikesdepartementet

Ambassaden Moskva,

Enheten för Östeuropa och Centralasien

exp 25/1-08

EC P 2 Eu'

Wallenberg

Ert 2007-10-17 P 2 Eu'
(1 bil)

Bland annat i ljuset av frågor från enskilda Wallenberg-forskare, har ambassaden begärt att få ett klarläggande om formerna för den fortsatta hanteringen av ärendet.

Raoul Wallenberg-ärendet är självfallet fortsatt viktigt för regeringen, men till följd av det mycket ansträngda resursläget vid UD drogs den särskild tjänsten som Wallenberg-handläggare in sommaren 2006.

Sedan dess har den löpande handläggningen skötts av EC-enhetens Rysslandshandläggare och senare chefen för Rysslandsgruppen - i den mån det allmänna resursläget tillåtit.

Under den gångna hösten har även departementet som bekant fått upprepade frågor från Wallenberg-forskaren Susanne Berger. Efter föredragning för utrikesrådet för politiska frågor och avstämning även med ministerkansliet sändes i november ett svar till Susanne Berger om den svenska regeringens inställning i Wallenberg-ärendet och vad regeringen gör för att stödja forskningen (bil 1). Detta svar är tänkt att tillsvidare kunna tjäna som ett slags standardsvar och riktlinjer för hur departementet kan stödja Wallenberg-forskningen.

I princip är vår linje alltså tills vidare att UD stödjer Wallenberg-forskare dels genom att efter prövning bevilja forskningsbidrag, dels genom att ambassaden efter egen prövning kan vidarebefordra forskares begäran om arkivsökningar (färdigformulerade på ryska) till ryska myndigheter.

Postadress
103 39 Stockholm

Besöksadress
Fredsgatan 6

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 76

E-post
registrator@foreign.ministry.se

Vi är medvetna om att Wallenberg-ärendet stundtals kräver inte oansenliga handläggarinsatser även vid ambassaden. Från departementets sida anser vi dock att ambassaden inte behöver lägga resurser på att översätta omfattande dokumentation eller ge enskilda forskare mer omfattande stöd i detaljer i efterforskningarna och myndighetskorrespondensen. Men självfallet är det myndighetschefen som avgör vilka resurser som avsätts och hur enskilda fall handläggs vid ambassaden.

Till sist kan nämnas att vi undersöker olika möjligheter att finansiera "timanställning" av en pensionerad UD-tjänsteman med ryskkunskaper som i begränsad omfattning skulle kunna anlitas för handläggning av Wallenberg-ärenden. Under rådande resursknapphet är det dock ovisst om en sådan lösning blir möjlig.

Sammanfattningsvis är det alltså tillsvidare - och efter avstämning med den politiska ledningen - den första handlingsvägen, angiven av ambassaden, som gäller för departementets hantering av Wallenberg-ärendet: fortsatt uttalat politiskt [och finansiellt] stöd för forskning i frågan, men således av resursskäl inte något omfattande detaljstöd till enskilda forskare.

CABINET

Kopia:

Kabsek
UrP
Olofsdotter
Jato
Staffansson
Mård
Nyberg
Ehnberg
Johansson

Jan Nyberg
2007-11-19 14:41
EC

Till: sberger@prodigy.net
Kopia:
Blank: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY
Ärende: Raoul Wallenberg

Historik: Meddelandet har vidarebefordrats.

Dear Ms. Berger,

Thank you for your e-mails on the official position of the Swedish government in the Raoul Wallenberg case.

Raoul Wallenberg's deeds and tragic fate have engaged people in many countries ever since he was abducted by Soviet troops in Budapest in January 1945 and brought to Moscow. Largely because of this broad international engagement, Raoul Wallenberg is as much at the centre of attention today as he ever was.

The fate that befell Raoul Wallenberg became the single largest and most protracted individual case dealt with by the Swedish Ministry for Foreign Affairs. Huge efforts have been made to try and solve the case.

In 2001, a Swedish-Russian working group presented the results of almost ten years investigatory work into the fate of Raoul Wallenberg. The efforts of the working group gave many new pieces of valuable information. However, we still do not have a complete account of his fate or the reasons for his arrest, despite tremendous efforts of everyone involved in the working group. It is therefore not possible to close the Raoul Wallenberg file and the Government of Sweden remains committed to continue its effort to clarify his fate.

Raoul Wallenberg remains on Sweden's bilateral agenda with Russia. Swedish representatives bring up the case of the missing diplomat in official contacts with the Russian side.

The Foreign Minister Carl Bildt declared in an official statement on the Ministry's website 8 October 2007 the following, which can be seen as the current official Swedish view on Raoul Wallenberg.

"There are many indications that Raoul Wallenberg was murdered in the Liubianka prison in Moscow in 1947. But some witnesses also say that he survived for longer. The report from the Swedish-Russian working group presented in 2001 gives a number of remaining, unanswered questions about the circumstances of his arrest by the Soviet security services and about what happened to him afterwards. Most of these questions can only be answered with the help of documents that should exist in Russian archives. It is important that the efforts to achieve total clarity continue."

The Swedish government appreciates the work and efforts of Swedish and international historians and researchers, who are working on the Wallenberg case. To facilitate this work, the Ministry is offering grants from the Ministry's appropriation that historians may seek for research projects concerning Raoul Wallenberg. Twice a year, the Government allocates and approves funds for independent research projects on Raoul Wallenberg. Before a decision on a grant is made, an opinion is obtained from a special reference group. For details please refer to the Ministry's website:

http://www.sweden.gov.se/sb/d/3105/a/18443;jsessionid=aQQ0A_Wv3Qid.

The Swedish Embassy in Moscow can assist in the following way:

Requests from researchers to the Russian authorities for access to relevant archives in Russia can be made through the Embassy in Moscow. These requests by researchers have to be very concrete and detailed and made in the Russian languages (the Embassy cannot assist with translations). The Embassy will then forward the requests to the Ministry of Foreign Affairs (MID) or to a concrete archive with an accompanying short standard letter of recommendation.

Yours sincerely,

Jan Nyberg

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

2008/12143

P 2 Eu 1

REGERINGSKANSLIET

2008-01-25

Utrikesdepartementet

Enheten för Östeuropa och Centralasien
Gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete
Jan Nyberg
Telefon 08-405 31 12
E-post: jan.nyberg@foreign.ministry.se

Ambassadör Hans Magnusson
Ambassaden Haag

Bedömning av Wallenberg-information

(§ bil)

I gömmorna - efter Fredrik Löjdquist faktiskt - har jag hittat en gammal skrivelse från Moskva med ett vittnesmål om Raoul Wallenberg.

Som du vet har ju tjänsten som Wallenberg-handläggare dragits in av resursskäl och jag har själv inte den kunskap och kompetens som krävs för att avgöra mer avancerade frågor i denna komplexa dossier.

Det är därför jag vänder mig dig till dig - utrikesförvaltningens främste expert i Wallenberg-ärendet - med en ödmjuk fråga huruvida du skulle ha möjlighet att ögna igenom det bifogade materialet och bedöma om detta vittnesmål bör föranleda någon åtgärd från vår sida.

Om du inte skulle ha tid, har jag förståelse.

Bifogar originalbilagorna till skrivelsen, som jag förstås önskar tillbaka vad det lider.

Postadress
103 39 Stockholm

Besöksadress
Fredsgatan 6

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 76

E-post
registrator@foreign.ministry.se

EMBASSY OF SWEDEN

080123

Ca i samråd med
ch EC/N

Tel AViv 2007-06-06 onumr.

Överlämnas av ambsasaden i Tel Aviv
till UD-EC för vidare åtgärd.

Ingrid Rehn

Ingrid Rehn

070612 EC/Nyberg
CC: för samråd
/N
Staffansson
Mård
Hamrik

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2008/3411
2008-01-29
AVD. P GR. 2 EU 1

EC

Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee

P.O. Box 38, Ra'anana 43100, ISRAEL
Tel.: +(972) 54 4953039 Fax: +(972) 9 7749495 E-mail: max@maxgrunberg.com

H.E. Carl Bildt - Minister for Foreign Affairs

H.E. Fredrik Reinfeldt
Prime Minister of Sweden

H.E. Per Westerberg
Speaker of the Riksdag

18 May 2007

Your Excellencies,

On July 2007, 60 years will have passed since the alleged death of Raoul Wallenberg in Soviet captivity.

I am writing to ask your assistance in requesting your country's government to actively pursue the search for Raoul Wallenberg by:

a. forming a ministerial committee in order to implement a governmental policy with the goal of immediately clarifying the fate of Raoul Wallenberg
b. requesting access to all relevant files from President Putin
c. forming a Parliamentary inquiry to establish that all avenues have indeed been explored since the 2003 publication of the report *"Kommissionen om den svenska utrikesledningens agerande I fallet Raoul Wallenberg"* and the report "Raoul Wallenberg: Report of the Swedish-Russian working group, Stockholm, 2000"
d. urging you to intercede personally with the appropriate Swedish government officials and intelligence agencies and international intelligence agencies as well as Interpol to request the immediate release of all available information
e. circulating the Missing in Action Appeal

It is extremely shameful that Raoul Wallenberg, who saved so many lives and who could still be alive today, is now being abandoned by the world's powers. We are therefore appealing to you, Your Excellencies, on humanitarian grounds to please actively support this initiative of trying to find information on the whereabouts of Raoul Wallenberg.

In the past we have had contact with your country's Prime Minister, Ministers of Foreign Affairs, and Speaker of the Parliament, as well as some other Swedish Parliamentarians.

Minister of Foreign Affairs Laila Freivalds responded on 27 January 2006 as follows:

Answer to question 2005/06:821 on the follow-up of the Raoul Wallenberg report:

1) "So the Raoul Wallenberg case is thus still on the bilateral Swedish-Russian agenda. It has been raised on a number of occasions both political and official Swedish contacts with Russia. The case has also been raised in talks with representatives of other countries."

2) "The Swedish Government naturally intends to continue raising with the Russians the question of what further measures can be taken to move forward in investigations regarding the fate of Raoul Wallenberg."

In reference to Sweden's position (point 1), I would like to inform you that since February 2003 the Russian Government has maintained an opposite position, namely in a letter from Mr. Victor Smirnov, Minister Counsellor of the Embassy of the Russian Federation in Tel Aviv.

On 6 February 2003 Mr. Smirnov wrote:

"At this stage the issue of clarifying the fate of Raoul Wallenberg has been moved from the agenda of the Russian-Swedish relations. Work on this issue has been completed at the official level and has become a matter of historical research.

The Russian side continues to assist Sweden in replying to specific requests for additional information about the fate of Raul Wallenberg proceeding from the fact that further work on this issue is to be conducted by historians."

Therefore, it is my belief that the Minister of Foreign Affairs' commendable initiative in point 2, of raising the issue of Raoul Wallenberg's case, will only be productive in the long term, as Sweden would first need to have a commitment that the Russian government will move the fate of Raoul Wallenberg back on to the agenda of Russian-Swedish bilateral relations.

Your Excellencies, I would like to make you aware that, as the Prime Minster, Foreign Minister, and Speaker of the Parliament, were you to ask your government and parliament to continue its investigation to determine the truth about Raoul Wallenberg's fate, and were you to ask your government and parliament to make all relevant files relating to the case available, there is a great likelihood that the case may be solved.

As part of this policy, may I further please ask you to specifically encourage your country's government and parliament to request from President Putin, as the Head of the Russian government, full access to all files in Russian archive collections that are known to your government and parliament and to Wallenberg researchers, and to conduct a search for

witnesses in the Russian Federation and other countries where Russian emigrants moved to. Both actions are crucial to a positive resolution of the case.

May I respectfully draw your attention to the fact that Germany is chairing the Presidency of the European Union as of January 2007. For your information, the European Parliament passed a resolution on 17 May 1990 that concludes by stating:

1. Calls on the Soviet authorities to reopen the case of Mr. Raoul Wallenberg and his...;
2. Calls on the Soviet authorities to allow an international commission of historians and experts to examine all relevant archive material;
3. Calls on the Soviet authorities to use the press, radio and television and all other legal avenues to launch a search throughout the territory of the Soviet Union;

For your information, the German President, Chancellor, and members of the German parliament have been asked to use their influence and implement further this European Parliament resolution.

What is of immediate importance is the fact that somewhere around the globe there may still be individuals (witnesses) with factual information on the whereabouts of Raoul. The urgency of this request cannot be overstated, since the witnesses we are attempting to find are most likely in their 80s or 90s and their life expectancies are obviously limited. The Swedish Ministry of Foreign Affairs previously approved the text of the attached "Missing in Action" Appeal, and it was sent to some Swedish embassies around the world. I would like to please further request that your government send out the "Missing in Action" appeal through its network of embassies, with a request that each Ambassador hold a briefing with representatives of the local media, human rights groups, Holocaust groups and governments to stress the importance of the fact that Raoul Wallenberg's fate is still unknown and that perhaps through the help of these individuals (witnesses) the case may be resolved.

Please find below a quote from Ambassador Hagard that supports our request to you:

9 January 1998

"Any new piece of information; any appeal to people in power and/or people with information is welcome because it is needed."

In addition, may I respectfully ask if Your Excellencies would consider receiving members of Raoul Wallenberg's immediate family and all Wallenberg experts, in order to allow the family members to personally convey their plea to you?

Just recently, with the release of 2 Swedes imprisoned for spying in Iran, Foreign Minister Carl Bildt said in a statement that the release was gratifying: "Joined efforts, together with Urban Ahlin, have been successful. The Foreign Ministry has worked intensively with the case;" the world witnessed firsthand the positive outcome that can be achieved when such matters are dealt with directly at high levels. Therefore, I would like to respectfully ask

PRIME MINISTER

Stockholm, 29 November 2001

Mr Max Grunberg
Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee
P.O. Box 38
Ra'anana 43100
ISRAEL

Dear Mr Grunberg,

When the Swedish-Russian Working Group presented its findings in January this year it was made very clear that the report could not be regarded as the final word on Raoul Wallenberg's fate. In view of the fact that there is still no definite information as to what happened to Raoul Wallenberg, the Swedish Government intends to continue the investigations. I have been assured by President Putin that we can count on the support of the Russian authorities.

In recent months the Swedish Government has appointed two committees to look into the Raoul Wallenberg case. One of them will conduct an inquiry into the ways in which the Swedish authorities, including successive governments, have handled the case. Another committee will assist the Ministry for Foreign Affairs, on the basis of the evidence collected so far, in identifying areas which should be given priority in the continued investigations in Russia and elsewhere.The Ministry for Foreign Affairs retains its operative responsibility for the investigations.

In this context your tireless efforts to promote the search for Raoul Wallenberg are appreciated by the Swedish Government. We regard them as a useful complement to the official investigations, and I want to express our gratitude for the commitment that you have shown to the cause of our heroic compatriot.

Yours sincerely,

Göran Persson

Postal address
Prime Minister's office

Visiting address
Rosenbad 4

Telephone
08-405 10 00
int. +46 8 405 10 00

Fax
08-723 11 71
int. +46 8 723 11 71

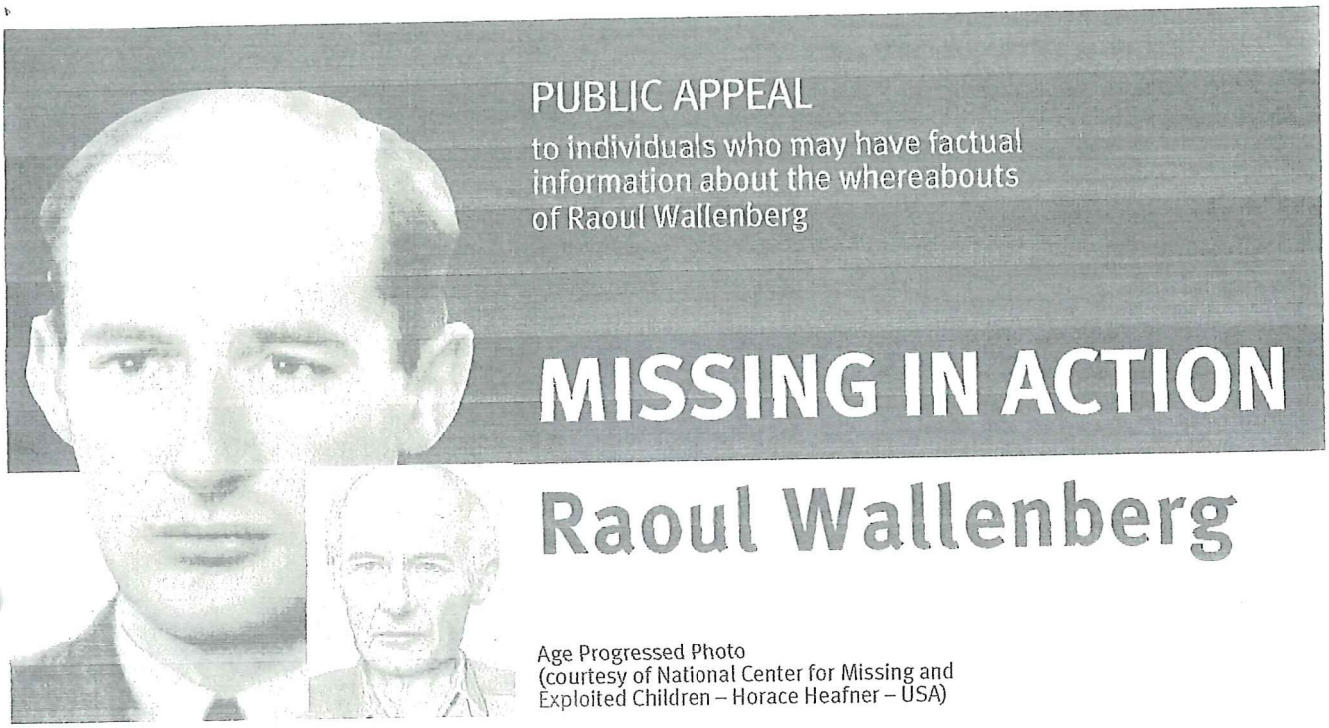

PUBLIC APPEAL

to individuals who may have factual information about the whereabouts of Raoul Wallenberg

MISSING IN ACTION

Raoul Wallenberg

Age Progressed Photo
(courtesy of National Center for Missing and Exploited Children – Horace Heafner – USA)

DETAILS ABOUT RAOUL WALLENBERG:

Among the few rays of light during the Holocaust/Shoah, were the actions of the "Righteous Among the Nations", men and women who risked their lives to save the lives of Jews from the Nazis and their collaborators.

Raoul Wallenberg, a Swedish diplomat, was born in 1912 and risked his life to save thousands of Jewish people in Hungary during World War II.

Raoul Wallenberg was therefore officially recognized by "Yad Vashem" in Israel as one of those "Righteous Among the Nations". Raoul Wallenberg is an Honorary Citizen of Israel, United States and Canada.

He was detained in Hungary in January 1945 by the Soviet Army and imprisoned in the former Soviet Union.

Raoul Wallenberg's whereabouts since then are unknown.

GOAL:

To bring Raoul Wallenberg home to be united with his family.

Despite various official declarations and rumors about his fate, the civilized world at large and human rights activists in particular, are determined to find the whereabouts and fate of this great fighter for humanity.

A joint Swedish-Russian Working Group was formed in 1991 with the task of examining evidence from Russian archives and from people who may have knowledge about Raoul Wallenberg's detention in Soviet prisons and camps. The conclusion of the official Swedish report, which was published in January of 2001, is that there is still no conclusive evidence in regard to the whereabouts of Raoul Wallenberg.

It is hoped that this public appeal will stimulate the quest for Raoul Wallenberg.

If you have any information as to the whereabouts of Raoul Wallenberg or are able to assist in the search, please contact:

Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee
P.O. Box 38, Ra'anana 43100, ISRAEL
Tel: +972-544-953039 Fax: +972-9-7749495 E-mail: max@maxgrunberg.com

All information will be forwarded to the brother and sister of Raoul Wallenberg and the Swedish and Israeli Ministries of Foreign Affairs.

Printed by SBC
20340001.tif

2008-04-04
MF

SVERIGES AMBASSAD

Telefax

2008-02-01

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2008/4169
2008 -02- - 4
AVD. 8 GR. 2 MÅL 1
EC

Moskva

fambs Anna Lyberg
+7 495 937 92 23

Delges: JM, SG, TS

UTRIKESDEPARTEMENTET, dnr 9

För: UD-EC

Refax (via UD): gk Sankt Petersburg, amb Haag (amb Magnusson)

Wallenberg

(3 bilagor)

Svar från FSB på forskaren Susanne Bergers frågeställningar (bif.) till de ryska arkiven från den 10 augusti 2007 har inkommit till ambassaden. Note från utrikesministeriet samt FSBs svar bifogas tillsammans med ambassadens översättning. Ambassaden tillser att underlaget delges Berger.

MOLANDER

Postadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 095) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 095) 937 92 02

Hemsida:
http://www.sweden.ru

'08 02/01 11:10 FAX SV AMB MOSKVA → UD 001

Printed by SBC
20349002.tif

Bilaga 1 (1/4)

INK. AMB. MOSKVA
D.nr. 11/3
2008 -01- 14
AVD. R GR. 18 MÅL R.U

AL:

№ 126 /2ЕД

Министерство иностранных дел Российской Федерации свидетельствует свое уважение Посольству Королевства Швеция в Российской Федерации и, ссылаясь на письмо Посольства в адрес Центрального архива ФСБ России от 10 августа 2007 года относительно судьбы и дела Р.Валленберга, имеет честь препроводить ответы Центрального архива ФСБ России на поставленные Шведской Стороной вопросы.

Приложение:
упомянутое, на 3 лл.

Министерство пользуется случаем, чтобы возобновить Посольству уверения в своем высоком уважении.

Министерство иностранных дел Российской Федерации • №1 •

Москва, "11" января 2008 года

ПОСОЛЬСТВУ
КОРОЛЕВСТВА ШВЕЦИЯ
г.Москва

'08 02/01 11:10 FAX SV AMB MOSKVA → UD 002

Printed by SBC

20340003.tif

Экз.1

вк-2

(2/4)

Ответы на вопросы,
поставленные С. Бергер, как имеющие отношение
к судьбе шведского дипломата Р. Валленберга.

1. Статистические данные на лиц, в отношении которых органами госбезопасности и внутренних дел возбуждались следственные дела в 1936–1965 гг., концентрировались в соответствующих спецотделах информационных центров НКВД-МВД СССР. Для установления осужденных лиц необходимо иметь информацию с конкретными персональными данными независимо от их национальной принадлежности и гражданства-подданства, а также с указанием фамилии, имени, отчества, года и места рождения.

Отдельных списков на шведов, немцев и других в Центральном архиве ФСБ России не имеется. Голые статистические данные не позволяют получить сведения о наличии и месте хранения архивных следственных дел.

2. Сведения о лицах, осужденных ОСО МГБ СССР в период с 1947 по 1949 гг., имеются на CD «Жертвы политического террора в СССР» (издательство «Звание», М, 2007 г.), а также в Интернете на сайте «www.memo.ru», которые составлялись на основании «книг памяти и данных информационных центров МВД-УВД.

3. В мае 1993 г. Дитеру Ределю – сыну Вили Ределя через Консульское управление МИД России были переданы личные документы отца и копии архивных документов о его судьбе, сохранившиеся в вышеуказанных материалах переписки по военнопленным. Ранее, в декабре 1992 г., просмотром этих материалов по запросу посольства Венгерской Республики через Роскомархив направлялись копии документов о смерти в октябре 1946 г. бывшего премьер-министра Иштвана Бетлена и его личные фотографии, изъятые при задержании. Эти документы Президент Российской Федерации Б.Н. Ельцин передал Президенту Венгерской Республики во время его визита в Москву в июле 1993 г.

4. «Оригинальные материалы допросов», как правило, приобщались к следственным делам или делам на военнопленных, но таковые на Р. Валленберга и В. Лангфельдера не выявлены. Даты перемещения этих лиц из Лубянской в Лефортовскую тюрьму и обратно были выявлены в тюремных журналах и в полном объеме переданы шведской стороне.

Сообщение В.К. Виноградова на пресс-конференции в Москве в 2001 г. основано на устном заявлении бывшего сотрудника КГБ при СМ СССР Бачурина во время его беседы 8 июня 1993 г. с членами российско-шведской рабочей группы Люрваллем, А.А. Козловым и А.Е. Зиборовым. Бачурин заявил, что якобы

'08 02/01 11:10 FAX SV AMB MOSKVA → UD 003

Printed by SBC

20340004.tif

(3/4)

видел медицинский журнал приема заключенных, где речь шла об обращении Р. Валленберга за стоматологической помощью «в московской тюрьме». Однако такого рода журналов и других медицинских документов, имевших временные сроки хранения, в Центральном архиве ФСБ Росси среди материалов Лефортовской и Внутренней тюрем не имеется.

5. Все зачеркнутые (восстановлены) и пропущенные при вымарывании записи о перемещениях Р. Валленберга и другие данные в копиях переданы шведской стороне переданы шведской стороне.

Кроме того, сохранившиеся подлинные личные документы и предметы Р. Валленберга в октябре 1989 г. переданы его родственникам в Москве. Опись относительно вещей В. Лангфельдера, обнаруженная в материалах тюрьмы, никаким «цензурным» изъятиям не подвергалась.

6. Преподаватель шведского языка Московского института иностранных языков И.М. Вольфин 1913 г.р. был арестован 25 июля 1946 г. и в тот же день допрошен. В запросе посольства Швеции ошибочно указана дата допроса 17.07.2007 г.

В связи с обвинениями в шпионаже и мужеложстве постановлением ОСО при МГБ СССР от 06.03.1948 г. заключен в тюрьму сроком на 20 лет. Определением Военной Коллегии Верховного Суда СССР от 22.09.1956 г. дело на него было прекращено и он реабилитирован. В его показаниях никаких данных о Р. Валленберге не имеется.

7. Никаких данных в отношении Нанны Шварц в Центральном архиве ФСБ России не имеется.

8. Вопрос об ознакомлении с прекращенными следственными делами на К. Шандля, Л. Папа и Т. Клемента следует решать в соответствии с российским законодательством по представлению ходатайств их родственников. Все эти граждане реабилитированы в 1950-х годах; они были отправлены в Венгерскую народную республику.

На английских подданных Р.Х. Барратта (С.Х. Голдена) и Г.С. Харасти сведений не имеется.

9. Сведения на Катона Александра (Шандора) переданы шведской стороне через МИД СССР в марте 2000 г. в числе ответов на вопросы эксперта С. Мессинай. Другими данными не располагаем. Дело на него не обнаружено.

10. 20 июля 1947 г. в одном из ресторанов гор. Ораниенбурга (восточная зона Германии) Управлением контрразведки ГСОВ в Германии был задержан гражданин, назвавшийся Андерсоном Эриком, 1921 г.р., уроженцем гор. Стокгольма, шведом, подданным Швеции, старшим лейтенантом шведской

'08 02/01 11:11 FAX SV AMB MOSKVA → UD 004

Printed by SBC 20340005.tif

(4/4)

армии, не имевший документов, удостоверявших личность и дающих право на нахождение в советской зоне оккупации. В ходе допросов задержанный давал о себе ложные показания, в частности, об учебе в военном офицерском училище в Лоренце, о добровольном поступлении в английскую армию, о работе в команде шведских военнослужащих по ремонту автомашин в Германии, принадлежавших шведскому обществу Красного Креста, располагавшемуся в американской зоне.

С июня 1949 г. находился в Москве в распоряжении военной контрразведки, где делал заявления о принадлежности к английской, американской и шведской разведкам. По обвинению в шпионаже постановлением ОСО при МГБ СССР от 7 июня 1950 г. заключен в тюрьму сроком на 20 лет. Отбывая наказание заявил, что является не тем лицом, за которое себя выдавал. В действительности оказался гражданином Германии – Зигфридом Миссюном 1925 г.р., уроженцем гор. Гумбиннета (Германия) и отказался от показаний о сотрудничестве с разведками. По дополнительной проверке его заявление подтвердилось. Определением Военной Коллегии Верховного Суда СССР от 9.01.1954 г. дело о нем в уголовном порядке было прекращено и он освобожден. 22.03.1954 г. в порядке репатриации в гор. Франкфурте на Одере он был передан представителю МВД ГДР.

По вопросам 11, 12 и 13 данных в Центральном архиве ФСБ России не имеется.

Центральный архив ФСБ России

рег. № 10/А-5305

'08 02/01 11:12 FAX SV AMB MOSKVA → UD 005

Printed by SBC

20340006.tif

Bilaga 2 (1/4)

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Christina Johannesson

ÖVERSÄTTNING

2008-01-22

Översättning från ryska

SVERIGES AMBASSAD
Moskva

nr 126/2ED

Ryska federationens Utrikesministerium betygar Sveriges ambassad i Ryska federationen sin aktning och har med hänvisning till ambassadens brev med frågor till Rysslands federala säkerhetstjänsts (FSB) centralarkiv av den 10 augusti 2007 äran vidarebefordra svaren från FSB:s centralarkiv.

Ministeriet begagnar tillfället att återigen försäkra ambassaden om sin utmärkta högaktning.

/stämpel/ Moskva den 11 januari 2008

Bilaga: omnämnd om 3 sidor

'08 02/01 11:12 FAX SV AMB MOSKVA → UD 006

Printed by SBC 20340007.tif

(2/4)

Svar på frågor från Susanne Berger rörande den svenske diplomaten Raoul Wallenbergs öde

1. Statistiska uppgifter på personer som blivit föremål för förundersökning hos de statliga säkerhets- och inrikesmyndigheterna under perioden 1936-1965 samlades på erforderliga specialavdelningar på informationscentren på Sovjetunionens NKVD och Inrikesministerium. För att kunna fastställa vilka personer som dömts behövs information med konkreta personuppgifter oavsett deras nationella tillhörighet och medborgarskap, liksom efternamn, förnamn, fadersnamn. födelseår och födelseort.

Separata listor över svenskar, tyskar och andra finns inte på FSB:s centralarkiv. Endast de statistiska uppgifterna ger ingen information om huruvida dey finns några utredningsakter i arkiven och var de i så fall skulle förvaras.

2. Uppgifter om personer som dömts vid särskilt sammanträde (OSO MGB) på Sovjetunionens ministerium för statlig säkerhet från 1947 till 1949 finns på CD-skivan "Offren för den politiska terrorn i Sovjetunionen" (förlaget "Zvanije", M,. 2007) och på hemsidan www.memo.ru, som sammanställdes med utgångspunkt i minnesböcker och uppgifter från informationsavdelningarna på Inrikesministeriet och dess understrukturer.

3. I maj 1993 fick Dieter Rödel, son till Willi Rödel, via Konsulära avdelningen på Rysslands utrikesministerium ta emot faderns personliga handlingar och kopior på arkivdokument om fadern som återfunnits i ovan nämnda korrespondens om krigsfångar. Dessförinnan hade man i december 1992 gått igenom dessa material på begäran av den ungerska ambassaden och via Roskomarchiv skickat kopior på dokument om den förre premiärministern Isztván Bethlens död i oktober 1946 samt dennes personliga fotografier som beslagtagits vid gripandet. Dokumenten överlämnades av Rysslands president Boris Jeltsin till den ungerske presidenten under den sistnämndes besök i Moskva i juli 1993.

4. "Originalmaterial från förhören" inkluderades i regel i utredningsakterna eller krigsfångarnas akter, men några sådana har inte påträffats för Raoul Wallenberg eller Vilmosz Langfelder. Datum för förflyttning av dessa personer från Lubjanka-fängelset till Lefortovo-fängelset och tillbaka påträffades i fängelsejournalerna och har överlämnats till den svenska sidan i sin helhet.

V.K. Vinogradovs uttalande på presskonferensen i Moskva 2001 grundades på ett muntligt uttalande av den förre medarbetaren vid KGB under Sovjetunionens Ministerråd herr Batjurin under dennes samtal den 8 juni 1993 med Björn Lyrvall, A.A. Kozlov och A.Je. Ziborov, alla medlemmar av den rysk-svenska arbetsgruppen. Enligt Batjurin skulle han ha sett en medicinsk journal från mottagning av fångar, i vilken det stod att Raoul Wallenberg hade begärt att få träffa en tandläkare "i ett fängelse i Moskva". Emellertid finns det inga sådana journaler eller andra medicinska dokument med tillfälliga förvaringstider i FBS:s

'08 02/01 11:13 FAX SV AMB MOSKVA → UD 007

Printed by SBC

20340008.tif

(3/4)

centrala arkiv bland materialen från Lefortovo-fängelset och det inre fängelset på Lubjanka.

5. Samtliga överstrukna (återskapade) noteringar och de som fallit bort efter att ha strukits över om Raoul Wallenbergs förflyttningar och andra uppgifter har överlämnats i kopia till den svenska sidan.

Därutöver överlämnades Raoul Wallenbergs bevarade personliga handlingar i original och tillhörigheter till hans släktingar i Moskva i oktober 1989. Förteckningen över W. Langfelders tillhörigheter, som påträffats i fängelsets material, har inte utsatts för något slags "censurerande" behandling.

6. Läraren i svenska vid Moskvas institut för främmande språk I.M. Wolfin född 1913 arresterades den 25 juli 1946 och förhördes samma dag. I förfrågan från Sveriges ambassad har man av misstag angivit den 17 juli 2007 som datum för förhöret.

I samband med anklagelserna för spionage och homosexualitet dömdes han med beslut fattat av särskilt sammanträde på Sovjetunionens MGB den 6 mars 1948 till 20 års fängelse. Genom beslut fattat av Sovjetunionens högsta domstols militärkollegium av den 22 september 1956 lades ärendet mot honom ned och han rehabiliterades. I hans vittnesmål finns inga uppgifter om Raoul Wallenberg.

7. Det finns inga uppgifter om Nanna Svartz i FSB:s centralarkiv.

8. Frågan om huruvida det är möjligt att ta del av utredningsakterna för K. Schandl, L. Pap och T. Klement skall behandlas i enlighet med rysk lagstiftning efter begäran av deras släktingar. Samtliga dessa personer rehabiliterades på 1950-talet och skickades till Ungern.

Det finns inga uppgifter om de engelska medborgarna R.H. Barratt (S.H. Godden) eller G.S. Haraszti.

9. Uppgifterna om Alexander (Sandor) Katona överlämnades till den svenska sidan via Sovjetunionens utrikesministerium i mars 2000 bland svaren på frågor som ställts av experten Susan Mesinai. Vi har inga andra uppgifter. Någon akt på honom har inte påträffats.

10. Den 20 juli 1947 grep Styrelsen för kontraspionage en person på en restaurang i staden Oranienburg i den östra zonen i Tyskland. Han uppgav att han var svensk och svensk medborgare, löjtnant i svenska armén, att han hette Erik Andersson och var född 1921 i Stockholm. Han hade inga handlingar som kunde styrka hans identitet eller som gav honom rätt att vistas i den sovjetiska ockupationszonen. Under förhör gav den gripne falska uppgifter om sig själv, bland annat om att han skulle ha genomgått militärutbildning på en officersskola i Lorentz, att han skulle ha varit frivillig i den engelska armén, arbetat med en grupp svenska soldater som

'08 02/01 11:14 FAX SV AMB MOSKVA → UD 008

Printed by SBC

20340009.tif

(4/4)

reparerade bilar i Tyskland tillhörande svenska Röda korset som var lokaliserat i den amerikanska zonen.

Från och med juni 1949 fanns han hos det militära kontraspionaget i Moskva där han uppgav att han hade tillhört de engelska, amerikanska respektive svenska underrättelsetjänsterna. Han anklagades för spionage och dömdes enligt beslut av särskilt sammanträde på Sovjetunionens MGB den 7 juni 1950 till 20 års fängelse. I fängelset uppgav han att han inte var den person som han utgett sig för att vara. I själva verket var han tysk medborgare, han hette Sigfried Missiun född 1925 i den tyska staden Gumbinnet *(Gumbinnen? övers. anm.)* och tog avstånd från sina uppgifter om att ha samarbetat med underrättelsetjänsterna. Efter kompletterande kontroll kunde hans uppgifter styrkas. Brottmålet mot honom lades ned efter beslut fattat av Sovjetunionens Högsta domstols militärkollegium den 9 januari 1954 och han frigavs. Den 22 mars 1954 repatrierades han och överlämnades till en representant för Östtysklands inrikesministerium i Frankfurt an der Oder.

Avseende frågorna 11, 12 och 13 finns inga uppgifter i FSB:s centralarkiv.

FSB:s centralarkiv

Reg nr 10/A-5305

'08 02/01 11:14 FAX SV AMB MOSKVA → UD 009

Printed by SBC

20340010.tif

Bilaga 3 (1/2)

FSB Central Archive

Research on Raoul Wallenberg - Requests from Susanne Berger

* A list of Swedish nationals or individuals arrested or charged and/or sentenced by Soviet authorities - Smersh, MGB/KGB, MVD - while working on behalf of Swedish interests in the time from 1936-1965. Further more, request for access to their personal and investigative files. Especially the MGB/KGB statistical sources cited by O.B. Mozokhin in "Pravo na repressii. Vnesudebnye polnomochiya organov gosudarstvennoi bezopasnosti (1918-1953)".(Moscow:Kuchkovo pole, 2005).

* A list of all individuals sentenced by OSO MGB in the time of 1947 -1949, or access to the material

* Access to material regarding Willi Rödel which the Russian side handed over to the Swedish-Russian Working Group. I would like to see it "in situ", in the context of the files in which the papers regarding Rödel were discovered. In the Swedish protocol of a Working Group meeting from April 15 in the early 1990's, Colonel Konstantin S. Vinogradov is quoted as saying the material originated from "an operative correspondence file", which supposedly contained 549 pages, and included at least two other cases, including that of Count Istvan Bethlen. The file name was given as "perepiska i komprmaterialy na voennoplenych."

* A chance to examine in the original the Lubianka/Lefortovo interrogation, possessions, medical, transport/transfer and related registers for 1945-1950. Further more a copy of the document which - according to Mr. Vinogradov's statement at a pressconference in Moscow in January 2001 - shows that Raoul Wallenberg asked to see the dentist during his stay in a Moscow prison.

* Full (not just partial) copy of the following documents:
1. RW's transfer from Lefortovo prison back to Lubianka on February 26, 1947 (where RW's name is crossed out)
2. the document from March 1, 1947 which shows that Raoul Wallenberg has arrived in Lubianka.
3. I also would like to request that the censored portions lifted on the Lubianka possession registry, for RW, March 1, 1947, transfer from Lefortovo to Lubianka.

* Correct date for the interrogations of RW and Isaac Wolfin which supposedly took place on July 17, 1946. (Wolfin was not arrested until July 25, 1946, so the date of July 17, 1946 has to be an error).

* Access to the complete MID as well as KGB/SVR file on **Prof. Nanna Svartz**. Authorization to request and review all material has been obtained from Dr. Svartz's next of kin.

* Possibility to study the investigative files of the following prisoners
Karoly Schandl (b. 1912)
Laszlo Pap (born 1919)
Tibor Klement (born 1920).
All three men are Hungarian nationals and became numbered prisoners in Vladimir prison in 1950.

In this connection, access to any file or information in prisoner of war material about the following two individuals: **Reginald Harry Barratt** (a.k.a. **Stanley H. Godden**), b. 1903 or 1904 a British Warrant Officer (RAF), active in the Hungarian resistance who was arrested by Soviet troops in early 1945; held at Bratislave; and **Dr. Gabor Szelevenyi Haraszti,** b.1915, (he may have also last name of his step father, Dr. Erödi Harrach Tihaméra) Hungarian national, who was arrested at the same time; was held at some point at Bratislava.

* Any information about **Sandor Katona**, driver at the Hungarian Legation, Sofia in 1944.

* Access to personal files and investigative files of the following prisoners (please consider all possible spelling variations for all names) **(Erich Reinhold Emil Malte) Silvius von Albedyll (von**

'08 02/01 11:15 FAX SV AMB MOSKVA → UD 010

(2/2)

der Lancken-Wakenitz-Albedyll; married to a Swede), b. December 28, 1899; arrested 1946, Ruegen, East Germany; **Erik Andersson,** b. 1921 (arrested July 20, 1947, charged with espionage). **"Eriksson"**, b. around 1890-1900; arrested in Eastern Europe in 1944; **Knut Gustafsson,** b. 1917, Danish citizen, sentenced June 1928, 1950 by Military Tribunal of Kiev) **Prof. Hirdström,** allegedly with the Swedish Red Cross (no birthdate); the name of **Hjordberg Nils Hilding Jörgensson** (Swedish businessman, arrested 1945); **Johan Jeffersson** (businessman, arrested in Hungary in 1950 for espionage); **Prof. Dr. Fredrik Johansson (born about 1897)** arrested in Eastern Europe in 1944 or 1945; **Georg Kivarimes,** arrested 1944/45 for espionage; **Hans Albert Langert,** b. 1910; Swiss or Swedish national; **Olof Lynkow,** (born allegedly March 28, 1911) arrested in 1944 in Hungary; **Georg Mandula** (no birthdate); Hungarian, arrested in 1944 or 1945 in Hungary, relatives and close business contacts in Sweden. A man called **Åndström,** reportedly a Swedish Consul who had been reported in Rudnick, Workuta in 1950; **Karol Nagy,** stateless, living in Sweden; arrested 1949 in Vienna for espionage. **Karl Karlovich Willenberg,** German, b. 1914, because of the similarity of the last name to "Wallenberg".Also, **Rudolf Axel Wallström** (also **Wahlström).** Any **Wahlström** as such, because of several testimonies of a Swedish diplomat by that name.

* Review of the Soviet rezidentura reports from Stockholm for the time 1944-1948 concerning Raoul Wallenberg and the Wallenberg family.

* Information concerning Jacob Wallenberg and his initiative in 1954 to make contact with Soviet representatives in Prague including documentation on this approach available in foreign intelligence reports from that period.

* Access to the file for Jacob Wallenberg (b. 1892), that of his brother Marcus Wallenberg (b. 1899) and any for the Wallenberg family as a whole for the time from 1943-1965

"Femfeeling by Max Grunberg "
<info@femfeeling.com>
2008-02-08 00:21

Sänd svar till
<max@maxgrunberg.com>

Till: Distributionslista med 28 mottagare
"Marie Dupuy" <marie@dardel.fr>
<louisevon@dardel.fr>
<mattivon@dardel.fr>
"Nina Lagergren" <nina.lagergren@telia.com>
"'Susanne BERGER'" <sberger@prodigy.net>
"'Frank Vajda'" <vajda@netspace.net.au>
"David Matas" <dmatas@mts.net>
"'Cotler, Irwin - M.P.'" <cotler.i@parl.gc.ca>
"Baruch Tenembaun" <BARUJT@aol.com>
"'Dave'" <gdave@netvision.net.il>
"'Faigie'" <faigie@zahav.net.il>
"'Micha Grunberg'" <micha.grunberg@gmail.com>
"'Ilana Grunberg'" <ilanam@netvision.net.il>
"'Benjamin Grunberg'" <rbgrun@gmail.com>
"'yaffa rosen'" <yaffapie@yahoo.com>
<hgrunber@tiscali.nl>
"'Tanja and Henk Vos'"
<tanneman50@hotmail.com>
"'tom vos'" <tomvos@gmail.com>
"'Stewart Weiss'" <jocmtv@netvision.net.il>
"Dovid and Elana Horwitz" <rkollel@bezeqint.net>
"Daniel Beller" <danarn@zahav.net.il>
<jan.nyberg@foreign.ministry.se> — EC
"'Christer Wurnell'"
<christer.wurnell@rkp.police.se>
"'.TELA V Fischer, Peter Ernst'"
<v@tela.auswaertiges-amt.de>
"'Reuben Mowszowski'" <reuros@netvision.net.il>
"'Robbie Strazynski'" <fortheeditor@yahoo.com>
"Miriam Shatsky" <mars1882@yahoo.com>
"'sharon butlion'" <sharonbutlion@yahoo.co.uk>

Kopia:
Blank:
Ärende: Search Raoul Wallenberg

INK. UTRIKESDEP.
D.Nr. 2008/9733
2008-03-13
02-08
AVD. P | SEK. 2 | EU

EC

Dear friends, family members and other interested parties,

As some of you already know, I have received a letter dated 28-01-2008 from Mr. Nyberg of the Swedish Ministry of Foreign Affairs (copy enclosed), which regretfully does not address my point that there is still a small chance that Raoul Wallenberg *could be still alive and/or finding a witness who may possess factual information about the whereabouts of Raoul* and what Sweden is doing to pursue this likelihood worldwide.

Unfortunately my grant request of the Swedish government was recently denied (December 2007). My proposal for a grant request was as follows: *Creating a video/movie appeal that will include a personal appeal by a family member of Raoul Wallenberg to individuals who may possess factual information about the whereabouts of Raoul Wallenberg and/or in which Russian archive information could be found* .

Also, I have received a letter dated 23-01-2008 from the Swedish International Police Cooperation Division about Interpol-Stockholm 's decision (copy enclosed) regarding issuing a search request for Raoul. I respect the viewpoint of Mrs. Lagergren, Raoul's sister, as described in this letter. I am grateful to Mr. Wurnell of Interpol for his valuable assistance in reviewing so sincerely my request for issuing a yellow notice and his compassionate interest in the case.

Over the last 20 years, I have been privileged to be a part of the search for Raoul, with an emphasis on

the fact that there still is a small chance that Raoul could still be alive and/or finding a witness. It was Raoul's co-worker, Per Anger, of blessed memory, who said to me when we said goodbye to each other: "Max, never forget Raoul".

With the endless support of my spouse, Yvonne, and the wise counsel of many individuals, numerous volunteers and financial supporters, together we were able to move slightly forward in the search. A special thank you is due to my mentor Susanne Berger for her patience in dealing with my requests for her input.

In my naïveté, I thought we would find the whereabouts of Raoul as we entered the new millennium. It seems now that the idea of Raoul still being alive at age of 95 is inconceivable to Governments such as Israel, Canada, and the United States, each of whom have bestowed upon Raoul the title of Honorary Citizen, and, in particular, Sweden. It is distressing that Raoul, who saved so many lives and who could still be alive today, is now being abandoned by the world's powers, including the Russian leadership. The fact that the German government is the only government in the world which has officially declared that Raoul Wallenberg is "considered as dead." has hindered the search.

After careful consideration and keeping the aforementioned in mind, I have to come to the decision to wind up my search for Raoul, even though there is still a small chance that he could be alive or that witnesses could be found.

I hope and pray for the family that one day we will find out what happened to Raoul.

When our children were small, they had the good fortune of experiencing, firsthand from Per Anger, the magnitude of Raoul's capacities for rescuing Jews. Yvonne and I feel so honoured that we were able to expose them to Raoul as a role model and teach our children that, like Raoul, a person has to do whatever they can to counter injustice when it comes their way.

Over time, I have also been privileged to develop a close relationship with Prof. von Dardel and Mrs. v on Dardel (Raoul's brother and sister-in-law), and their children, Louise and Marie. I would like to thank you for all your support and trust. I hope and pray that the Almighty will give you the strength to deal with your emotional pain regarding this tragedy of not knowing what happened to Raoul.

Just in case you, the reader, may be able to help, then please note the following:

What is of great importance is the fact that somewhere around the globe there may still be individuals (witnesses) with factual information on the whereabouts of Raoul. The urgency of this request cannot be overstated, since the witnesses we are attempting to find are most likely in their 80s or 90s and their life expectancies are obviously limited. I would like to please ask you to facilitate the circulation of the "Missing in Action Appeal" (copy inserted) to representatives of the local media, human rights groups and Holocaust groups; and to stress the importance of the fact that Raoul Wallenberg's fate is still unknown and that perhaps through the help of these individuals (witnesses) the case may be resolved.

As well, if you are a Governmental representative, it would be greatly appreciated if, within your international framework of diplomatic exchanges, you could ask your government for assistance in clarifying the fate of Raoul Wallenberg.

If you can, please actively support this initiative on humanitarian grounds, to find information on the whereabouts of Raoul Wallenberg.

Thanks for your understanding and if you need any further information, please contact me.

Please feel free to pass this appeal on to any person, who is in a position of advancing this search.

Respectfully submitted,

Max Grunberg

Raoul Wallenberg Honorary Citizen Committee
P.O. Box 38
43100 Ra'anana
Israel
Tel: in Israel 09 7404292
Tel: overseas + 972 9 7404292
e-mail: max@maxgrunberg.com

No virus found in this outgoing message.
Checked by AVG Free Edition.

Version: 7.5.516 / Virus Database: 269.19.21/1263 - Release Date: 06-Feb-08 8:14 PM

scan0001.jpg scan0001.jpg

Police Sweden.doc Raoul Wallenberg missing poster.pdf

INK. UTR.MIN.
2008 -02- 25

"marie@dardel.fr"
<marie@dardel.fr>
2008-02-23 16:26

Till: Distributionslista med 2 mottagare
anna.lyberg@foreign.ministry.se
jan.nyberg@foreign.ministry.se
Kopia: Distributionslista med 2 mottagare
leif.belfrage@foreign.ministry.se
carl.bildt@foreign.ministry.se
Blank:
Ärende: Raoul Wallenberg

Anna Lyberg och Jan Nyberg,

Som dotter till Guy von Dardel, önskar jag bli informerad om vad den svenska regeringen har gjort sedan 2001, för att fastställa Raoul Wallenbergs öde i Ryssland.

Vidare önskar vi bli underrättad om vilken forsknings plan som för närvarande arbetats med för att lösa fragan om hans försvinnande.

Vänlig hälsning,

Marie Dupuy- von Dardel
3 rue Gabriel
78 000 Versailles, France

Tel: 00 33 977 71 44 75
Fax: 00 33 139 43 54 13

EC

INK. UTR.MIN.
DNR 08/13510
2008 -02- 10
Akt. P 2 EU

Ad Acta / MK
2008 -04- 05

Besvarat av Jan Nyberg, UD-EC, 2008-03-31

Jan Nyberg
2008-03-31 19:23
EC

Till: **Mikael T Eriksson /FOREIGN/MINISTRY@RK**
Kopia:
Blank:
Ärende: **Vb: Ang. Vb: Ang. Raoul Wallenberg**

Historik: Meddelandet har besvarats.

Mikael

EC:s svar - som uppföljning av din remiss den 26 mars.

Jan

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

----- Vidarebefordrat av Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY 2008-03-31 19:21 -----

Frank Belfrage
2008-03-31 18:32

Till: **Jan Nyberg /FOREIGN/MINISTRY@RK**
Kopia: Distributionslista med 11 mottagare
Ärende: **Ang. Vb: Ang. Raoul Wallenberg**

Jan,
Bra svar . Jag delger Johan M. kopia.
Frank

Jan Nyberg

Jan Nyberg
2008-03-31 18:25
EC

Till: **Frank Belfrage /FOREIGN/MINISTRY@RK**
Kopia: Distributionslista med 10 mottagare
Ärende: **Vb: Ang. Raoul Wallenberg**

Nedan kopia av EC:s svar till Marie Dupuy-von Dardel på hennes frågor till Nyberg/Lyberg - med kopior till UM och Kabsek - om vad regeringen gjort för att faställa Raoul Wallenbergs öde.

Jan

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21

jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

----- Vidarebefordrat av Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY 2008-03-31 18:21 ----- 08/12123

Jan Nyberg
2008-03-31 18:21
EC

Till: marie@dardel.fr
Kopia:
Ärende: Ang. Raoul Wallenberg

Bästa Marie Dupuy-von Dardel,

Tack för ditt e-brev den 23 februari ställt till Anna Lyberg och mig - med kopior till Carl Bildt, Frank Belfrage och Mats Staffansson - liksom för påminnelsen i e-post den 25 mars. Jag beklagar att svaret har dröjt.

För dig och Raoul Wallenbergs andra anhöriga behöver jag knappast påminna om hur mycket Raoul Wallenbergs heroiska gärning för att rädda ungerska judar undan Förintelsen och hans tragiska öde har engagerat människor över hela världen.

Genom åren har Utrikesdepartementet, som du vet, också gjort stora ansträngningar för att söka klarhet om vad som hände Raoul Wallenberg. Men en rad frågor förblir obesvarade, trots de omfattande efterforskningar och utredningar som den svensk-ryska arbetsgruppen genomförde under nära tio års tid och slutligen presenterade i en rapport år 2001.

I rapporten föreslogs att medel skulle avsättas för stöd till oberoende forskning om Raoul Wallenbergs öde. Till sådan forskning beviljar regeringen numera medel med en årlig ram på omkring 450 000 kronor. Regeringen bedriver däremot inte några regelrätta forskningsprojekt, utan stödjer alltså - och uppskattar mycket - oberoende forskares ansträngningar för att finna svar på de utestående frågorna. I december hölls för övrigt med UD-stöd ett internationellt seminarium i Stockholm om resultaten av flera sådana forskningsprojekt genomförda med statliga bidrag.

Jag kan också nämna att kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth i början av februari i Sankt Petersburg invigde den utställning med anknytning till Raoul Wallenberg, som i höstas visades på Sacharov-museet i Moskva. Som du vet ledde Moskva-seminariet till att en person hörde av sig till ambassaden och sade sig ha uppgifter om Wallenberg. Liksom vi andra liknande kontakter, följde UD upp uppgifterna, i detta fall genom att svenska diplomater genomförde en intervju i Sankt Petersburg, som du själv har fått ta del av.

Att nå full klarhet om vad som hände Raoul Wallenberg är således alltjämt viktigt för regeringen. Wallenberg-ärendet står kvar på dagordningen i våra bilaterala förbindelser med Ryssland. I sina möten med officiella ryska företrädare tar regeringen regelbundet upp Raoul Wallenbergs öde och begär att ryska myndigheter ska bistå oberoende forskare, som i ryska arkiv söker svar på de utestående frågorna. Utrikesminister Carl Bildt tog exempelvis upp Wallenberg-ärendet med sin ryske kollega, Sergej Lavrov, förra sommaren och Kabinettssekreteraren Frank Belfrage gjorde det med sin kollega,
Vladimir Titov, så sent som den 18 mars i år. Titov förutskickade då för övrigt att vi på begäran från ambassaden i Moskva kommer att få kopior av de Wallenberg-dokument som FSB i höstas överlämnade till överrabbinen i Moskva, vilka dock enligt uppgift inte innehåller något nytt material.

Även på ett mer konkret plan bistår Utrikesdepartementet Wallenberg-forskare: genom att Sveriges ambassad i Moskva vid behov gör framställningar till ryska myndigheter till stöd för enskilda forskares begäran om att få ta del av ryska arkivdokument. Jämfört med 1990-talet - då den svensk-ryska arbetsgruppen verkade - är dessvärre det allmänpolitiska klimatet i Ryssland idag kärvare, även för utlänningars efterforskningar i arkiven, vilka tycks ha blivit mer slutna.

I ett aktuellt fall fick historikern Susanne Berger med ambassadens stöd efter lång väntan trots allt till

sist ett relativt fylligt svar från säkerhetstjänsten FSB. Andra arkiv förklarade dock kategoriskt att de inte har några dokument som rör Raoul Wallenberg, medan den ryska underrättelsetjänsten SVR svarade att utlänningar enligt lag inte har tillgång till SVR-arkivet. Mot denna bakgrund är det uppmuntrande att även ryska forskare - efter Moskva-seminariet i höstas - har visat intresse av att söka bidrag från svenska regeringen för forskningsprojekt som rör Raoul Wallenberg.

Som svar på dina e-brev kan jag alltså sammanfattningsvis konstatera att regeringen på det politiska planet regelbundet tar upp Wallenberg-ärendet med den ryska regeringen. På det mer konkreta planet erbjuder UD dessutom Wallenberg-forskare ekonomiska bidrag och ger dem stöd i kontakterna med ryska myndigheter. Jag vill slutligen än en gång bekräfta att det fortsatt är viktigt för regeringen att söka nå klarhet om Raoul Wallenbergs tragiska öde.

Med vänlig hälsning

Jan Nyberg

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

08/11425

marie@dardel.fr

marie@dardel.fr
2008-03-25 18:33

Till: Distributionslista med 2 mottagare
Kopia: Distributionslista med 3 mottagare
Ärende: **Fwd: Raoul Wallenberg**

Anna Lyberg och Jan Nyberg,

Annu har jag inte fatt något svar från min sista mail.

Stats Ministern Göran Persson i sitt pressmeddelande den 12 januari 2001 meddelade " Over dessa missgrepp vill jag i dag framföra mitt och den svenska regeringens djupa beklagande till de anhöriga. Samtidigt lovar jag att ansträngningarna för att fa svar pa vad som verkligen hände Raoul Wallenberg skall fortsätta.".

Sen 2001, mer än 7 år sedan, trots flera upprepade förfrågningar har Guy von Dardel mötts av en djup tystnad från regeringens sida och har aldrig fatt något meddelande över vilka ansträngningar som gjorts för att fa svar på vad som egentligen hände Raoul Wallenberg.

Jag tror inte det är för mycket begärt att be Er att ge Guy von Dardel ett snabbt svar.

Marie Dupuy

Début du message réexpédié :

De : "marie@dardel.fr" <marie@dardel.fr>
Date : 23 février 2008 16:26:36 HNEC
À : anna.lyberg@foreign.ministry.se, jan.nyberg@foreign.ministry.se
Cc : leif.belfrage@foreign.ministry.se, carl.bildt@foreign.ministry.se

Objet : Raoul Wallenberg

Anna Lyberg och Jan Nyberg,

Som dotter till Guy von Dardel, önskar jag bli informerad om vad den svenska regeringen har gjort sedan 2001, för att fastställa Raoul Wallenbergs öde i Ryssland.

Vidare önskar vi bli underrättad om vilken forsknings plan som för närvarande arbetats med för att lösa fragan om hans försvinnande.

Vänlig hälsning,

Marie Dupuy- von Dardel
3 rue Gabriel
78 000 Versailles, France

Tel: 00 33 977 71 44 75
Fax: 00 33 139 43 54 13

Printed by SBC 21491001.tif

AA Dj 080226

SVERIGES AMBASSAD

Telefax

2008-02-25

Moskva

fambs Anna Lyberg
+7 495 937 92 23

Delges: JM, SG, TS

INK. UTRIKESDEPARTEMENTET
Dnr 2008/7289
2008-02-25
EC
P 2 EU

UTRIKESDEPARTEMENTET, dnr 23

För: UD-EC

Refax (via UD): gk Sankt Petersburg, amb Haag (amb Magnusson)

Wallenberg

(1 bil.)

Svar från FSB på forskaren Susanne Bergers frågeställningar till de ryska arkiven från den 10 augusti 2007 inkom till ambassaden i januari (se fax 080201, dnr 9).

Med hänvisning till FSB:s svar önskade Berger ytterligare information för sin vidare forskning. Den 22 februari vidarebefordrade ambassaden därför ett andra brev från Susanne Berger innehållande ett antal uppföljande frågor till de upplysningar som lämnats.

Kopia på brevet samt ambassadens missiv (i rysk språkdräkt) bifogas för kännedom.

GULLGREN

Postadress:
Ulitsa Mostilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 095) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mostilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 095) 937 92 02

Hemsida:
http://www.sweden.ru

'08 02/25 16:51 FAX SV AMB MOSKVA → UD 001

Printed by SBC 21491002.tif

Вчн

SVERIGES AMBASSAD

Посольство Швеции
Москва

22 февраля 2008 года

Начальнику
Центрального Архива
Федеральной Службы Безопасности
Российской Федерации

Ссылаясь на Ваше письмо от 11 ноября 2007 года, которое содержало ответ на запрос Сусанны Бергер, независимого эксперта по делу Валленберга, датированный августом того же года, настоящим Посольство направляет Вам копию нового письма г-жи Бергер (приложение). Оригинал выслан Вам почтой.

Госпожа Бергер хотела бы уточнить сведения о Рауле Валленберге в целях дальнейшего выяснения судьбы этого шведского дипломата. Прилагаемое письмо содержит ряд дополнительных вопросов, возникших относительно сведений, переданных г-же Бергер.

С уважением,

Турбьерн Сульстрем,
Министр по политическим вопросам
Посольства Швеции в Российской Федерации

Копия: Второй Европейский департамент МИД России

Postadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 495) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 495) 937 92 02

Hemsida:
http://www.sweden.ru

Exp.: 08-02-22 SV

'08 02/25 16:51 FAX SV AMB MOSKVA → UD 002

Printed by SBC 21491003.tif

В Федеральную службу безопасности Российской Федерации

Вопросы и комментарии к письму ФСБ от 11 января 2008 г.

(рег. № 10/А-5305)

Уважаемые Господа!

Выражаю искреннюю признательность за ваше письмо от 11 января 2008 г., написанное в ответ на мои вопросы, посланные в августе 2007 г.

Ваше письмо было очень полезным, однако оно не прояснило ряд положений. Ниже я привела ваши ответы, сопроводив их моими комментариями и вопросами для пояснения ответов.

1. Вы писали:

Статистическе данные на лиц, в отношении которых органами госбезопасности и внутренних дел возбуждались следственные дела в 1936-1965 гг., концентрировались в соответствующих спецотделах информационных центров НКВД-МВД СССР. Для установления осужденных лиц необходимо иметь информацию с конкретными персональными данными независимо от их национальной принадлежности и гражданства-подданства, а также с указанием фамилии, имени, отчества, года и места рождения.

Отдельных списков на шведов, немцев и других в Центральном архиве ФСБ России не имеется. Голые статистические данные не позволяют получить сведения о наличии и месте хранения архивных следственных дел.

Мой ответ и просьба:

Списки заключенных по национальностям были найдены, например, в Государственном военном архиве. Поэтому было логично преполагать, что сходные списки хранятся также в архивах ФСБ. Тем более, что, как известно, особые тюрьмы, в которых находились наиболее важные заключенные (Владимирская, Верхнеуральская и Александровская), следствие по которым осуществлялось сотрудниками ГУКР «Смерш» и НКГБ/МГБ, с 1949 г. по 1953 г. находились в ведении МГБ, а не МВД.

Если отдельных списков заключенных по национальностям в Центральном архиве ФСБ нет, то доступ к любым статистическим материалам с упоминанием шведских заключенных в Советском Союзе в период с 1940 г. по 1980 г. был бы особенно важен для продолжающегося расследования судьбы Рауля Валленберга.

Данные, приведенные в недавно опубликованной книге О. Б. Мозохин. *Право на репрессии: Внесудебные полномочия органов государственной безопасности (1919-1953)* (М., Кучково поле, 2006), о наличии шведских подследственных и заключенных (таблицы за 1948-51 гг.), основаны на статистических материалах, хранящихся в Центральном архиве ФСБ.

'08 02/25 16:51 FAX SV AMB MOSKVA → UD 003

Printed by SBC 21491004.tif

Я хотела бы повторить мою просьбу и получить доступ к архивным материалам ОСО МГБ за 1947-53 гг.

2. Вы писали:

Сведения о лицах, осужденнх ОСО МГБ СССР в период с 1947 по 1949 гг., имеются на CD «Жертвы политического террора в СССР» (издательсто «Знание», М., 2007 г.), а также в Интернете на сайте «www.memo.ru», которые составлялись на основании «книг памяти» и данных информационных центров МВД-УВД.

Мой ответ и просьба:

Материалы о заключенных, осужденных ОСО МГБ СССР, на которые вы ссылаетесь, далеко не полные, в чем можно убедиться, сравнивая эти списки с карточками заключенных Владимирской тюрьмы. Вместе с тем известно, что аппарат ОСО при МГБ вел тщательный учет как дел заключенных, присланных на рассмотрение ОСО, так и постановлений ОСО МГБ в 1947-53 гг. (см. Мозохин, *Право на репрессии*).

Исходя из этого, я повторяю просьбу ознакомиться с полным архивным списком лиц, чьи дела рассматривались на заседаниях ОСО МГБ в 1947-53 гг.

3. Вы писали:

В мае 1993 г. Дитеру Ределю—сыну Вили Ределя через Консульское управление МИД России были переданы личные документы о его судьбе, сохранившиеся в вышеуказанных материалах переписки по военнопленным. Ранее, в декабре 1992 г., просмотром этих материалов по запросу посольства Венгерской Республики через Роскомархив направлялись копии документов о смерти в октябре 1946 г. бывшего премьер-министра Иштвана Бетлена и его личные фотографии, изъятые при задержании. Эти документы Президент Российской Федерации Б. Н. Ельцин передал Президенту Венгерской Республики во время его визита в Москву в июле 1993 г.

Мой ответ и просьба:

К сожалению, вы не ответили на мою первоначальную просьбу.

Я просила показать оригинальные документы, касающиеся Вилли Ределя, а не копии, выданные его сыну. Кроме того, мне необходимо удостовериться самой, в каком типе документации хранятся эти материалы. Иными словами, я бы хотела видеть архивную папку с этими документами.

Эта просьба стала еще более актуальной ввиду того, что из недавних серьезных публикаций стало известно, что архивное личное и/или следственное дело Вилли Ределя, по-видимому, существует в первоначальном виде или оно объединено с другими материалами [Никита Петров, *Первый председатель КГБ Иван Серов* (М., Материк, 2005), стр. 158].

Ваша информация о документах Иштвана Бетлена также свидетельствует о том, что архивные дела важных заключенных, погибших в Москве, не уничтожались, поскольку

'08 02/25 16:52 FAX SV AMB MOSKVA → UD 004

Printed by SBC 21491005.tif

венгерскому правительству были выданы как копии документов о смерти Бетлена, так и фотографии. Как правило, фотографии, письма и т.д. хранились в Тюремном (Личном) или же Следственном деле в конверте, прикрепленном с внутренней стороны к обложке папки «дела». Поэтому логично предполагать, что материалы, копии которых были выданы сыну Ределя, уцелели в архивном деле Вилли Ределя.

В виду важной роли, которую играл Редель в судьбе Валленберга в Москве в качестве его сокамерника, я возвращаюсь к моей предыдущей просьбе предоставить возможность видеть папку дела с оригиналами документов Вилли Ределя.

4. Вы писали:

«Оригинальные материалы допросов», как правило, приобщались к следственным делам или делам на военнопленных, но таковые на Р. Валленберга и В. Лангфельдера не выявлены. Даты перемещения этих лиц из Лубянской в Лефортово тюрьму и обратно были выявлены в тюремных журналах и в полном объеме переданы шведской стороне.

Сообщение В.К. Виноградова на пресс-конференции в Москве в 2001 г. основано на устном заявлении бывшего сотрудника КГБ при СМ СССР Бачурина во время его беседы 8 июня 1993 г. с членами российско-шведской рабочей группы Люрваллем, А.Ф. Козловым и А.Е. Зиборовым. Бачурин заявил, что якобы видел медицинский журнал приема заключенных, где речь шла об обращении Р. Валленберга за стоматологической помощью «в московской тюрьме». Однако такого рода журналов и других медицинских документов, имевших временные сроки хранения, в Центральном архиве ФСБ России среди материалов Лефортовской и Внутренней тюрем не имеется.

Мой ответ и вопросы:

Спасибо за ваше разрешение, данное в одном из предыдущих писем, ознакомиться с оригиналами протоколов, записей регистрации личных вещей, убытия и прибытия заключенных и медицинскими документами за 1945-59 гг.

Также спасибо за разъяснение относительно сообщения г-на Виноградова в январе 2001 г. о якобы имевшейся просьбе заключенного Р. Валленберга о стоматологической помощи.

Что касается заявления г-на Бачурина в 1993 г., можно ли встретиться с г-ном Бачуриным?

Или не могли бы ли вы пояснить его заявление более подробно? Если, как вы пишите, в Центральном архиве ФСБ нет подобной документации из двух тюрем, где содержался Р. Валленберг, то из какого источника и когда г-н Бачурин почерпнул эти сведения?

5. Вы писали:

Все зачеркнутые (восстановленные) и пропущенные при вымарывании записи о перемещениях Р. Валленберга и другие данные в копиях переданы шведской стороне.

Кроме того, сохранившиеся подлинные личные документы и предметы Р. Валленберга в октябре 1989 г. переданы его родственникам в Москве. Опись относительно вещей В.

'08 02/25 16:53 FAX SV AMB MOSKVA → UD 005

Printed by SBC 21491006.tif

Лангфельдера, обнаруженная в материалах тюрьмы, никаким «цензурным изъятиям» не подвергалась.

Мой ответ, вопросы и просьбы:

Действительно, некоторые из отцензурированных в прошлом (замазанных тушью) мест в записях удалось прочесть в результате специального лабораторного исследования, проведенного в КГБ/ФСБ. Однако ряд мест в записях остался нексерокопированным и, следовательно, записи были доступны не полностью.

К сожалению, предоставленные копии всех записей представляют собой небольшие фрагменты (1-4 неполные строчки) оригинальных страниц, иногда склеенные вместе, а не страницы целиком.

Кроме того, в представленном виде копии записей из Книги регистрации допросов во Внутренней тюрьме, кроме записи от 11 марта 1947 г., вызывают сомнения, т. к. с ними явно происходили манипуляции перед копированием. Если присмотреться внимательно, строка с именем Валленберга или Лангфельдера была вырезана и затем подклеена к строке с названием колонок. В других случаях были представлены копия фрагмента записи из неидентифицированного источника, идентификация была дана только в подписи неизвестного сотрудника КГБ.ФСБ.

Поэтому прошу сделать копии целых страниц, чтобы можно было идентифицировать источник, а также продемонстрировать оригиналы записей, чтобы можно было сравнить копии целых страниц с оригиналами:

а) Страницу целиком с записью о допросе Валленберга (книга записей Внутренней тюрьмы), вызывал Сверчук, 8 февраля 1945 г. (А 8 в коллекции документов Шведско-российской рабочей группы);

б) Страницу целиком с записью о допросе Лангфельдера (книга записей Внутренней тюрьмы), вызывал Кузьмишин , 9 февраля 1945 г. (А 9);

в) Страницу целиком с записью о допросе Валленберга (книга записей Внутренней тюрьмы), вызывал Кузьмишин, 28 апреля 1945 г. (А 16);

г) Страницу целиком с записью о допросе Валленберга (книга записей Внутренней тюрьмы), вызывал Кузьмишин, 11 марта 1947 г.;

д) Страницу целиком с записью о допросе Лангфельдера (книга записей Внутренней тюрьмы), вызывал Кузьмишин, 22 июля 1947 г. (А 36);

е) Страницу целиком с записью о допросе Лангфельдера (книга записей Лефортовской тюрьмы), вызывал Кузьмишин (восстановлено), 10 апреля 1945 г.;

ж) Страницу целиком с записью о допросе Лангфельдера (книга записей Лефортовской тюрьмы), вызывал Бубнов (восстановлено), 15 августа 1945 г.;

з) Страницу целиком с записью о допросе Лангфельдера (книга записей Лефортовской тюрьмы), вызывал Ливчак (восстановлено), 15 декабря 1945 г.;

и) Страницу целиком с записью о допросе Лангфельдера (книга записей Лефортовской тюрьмы), вызывал Вайндорф (восстановлено), 3 июля 1946 г.;

'08 02/25 16:53 FAX SV AMB MOSKVA → UD 006

Printed by SBC 21491007.tif

к) Страницу целиком с записью о допросе Валленберга (книга записей Лефортовской тюрьмы), вызывал Копелянский (восстановлено), 17 июля 1946 г.;

л) Страницу целиком с записью о допросе Лангфельдера (книга записей Лефортовской тюрьмы), вызывал Копелянский (восстановлено), 17 июля 1946 г.;

м) Страницу целиком с записью о допросе Валленберга (книга записей Лефортовской тюрьмы), вызывал Копелянский (восстановлено), 30 августа 1946 г.;

н) Страницу целиком с записью о прибытии Р. Валленберга (восстановлено) и В. Ределя из Внутренней в Лефортовскую тюрьму 29 мая 1945 г. (книга записей Лефортовской тюрьмы);

о) Страницу целиком с записью о переводе Р. Валленберга (с/з № 835) и В. Лангфельдера (с/з № 834) из Лефортовской во Внутреннюю тюрьму (фамилии восстановлены), 23 июля 1947 г. (книга записей Лефортовской тюрьмы);

п) Страницу целиком с записью о переводе Р. Валленберга из Лефортовской тюрьмы во Внутреннюю тюрьму 26 февраля 1947 г. (книга записей Лефортовской тюрьмы);

р) Страницу целиком с записью от 1 марта 1947 г., сделанную при переводе Валленберга (восстановлено) из Лефортово на Лубянку (книга записей Лефортовской тюрьмы).

Правая часть записи и верхняя строчка с номером тюремного дела Валленберга остались не ксерокопированными, так что невозможно прочитать всю эту важную запись целиком;

с) Целиком левые и правые страницы из Книги регистрации вещей арестованных (во Внутренней тюрьме) от 6 февраля 1945 г., где квитанция Валленберга числится за № 205 и Лангфельдера, за № 206.

Если ранее для Валленберга вы представили четкие копии начала (верхняя часть) этих двух страниц, то совершенно непонятно, почему с копией записи о вещах Лангфельдера, которая должна была быть расположена ниже на тех же страницах, был проведен ряд манипуляций. Очевидно, копия этой записи была уменьшена, чтобы уместиться на одной странице вместо двух, и верхняя часть с наименовниям колонок была подклеена сверху перед окончательным ксерокопированием;

т) Целиком левые и правые страницы из Книги регистрации вещей арестованных (во Внутренней тюрьме) от 26 (?--дата частично отрезана при ксерокопировании) февраля 1947 г., где квитанция В. Ределя числится за № 223 (А 41 в коллекции документов Шведско-российской рабочей группы);

у) Прошу объяснить происхождение квитанции № 265 о регистрации вещей Лангфельдера в Лефортовской тюрьме и описи его вещей (датированы 20 марта 1945 г.). На документах есть ясные номера страниц 154 и 155, т.е. они отксерокопированы из дела. Такие документы обычно хранились в Тюремном (Личном) деле. Прошу ознакомить меня с оригиналом архивного дела, в котором хранятся эти документы;

ф) Прошу сделать копию всех записей вызовов на допросы между 21:15 и 11:40 из книги регистрации допросов в Лефортовской тюрьме 22 июля 1947 г., а также ознакомить меня с этими записями. Это необходимо для окончательного выяснения списка лиц, допрашивавшихся в Лефортово о Валленберге;

'08 02/25 16:54 FAX SV AMB MOSKVA → UD 007

Printed by SBC 21491008.tif

х) Прошу представить копию записи в регистрационной книге допросов во Внутренней тюрьме о допросе Лангфельдера Кузьмишиным 23 июля 1947 г., от 2:15 до 18:30. Ранее копия этой записи представлена не была.

6. Вы писали:

Преподаватель шведского языка Московского института иностранных языков И.М. Вольфин 1923 г.р. был арестован 25 июля 1946 г. и в тот же день допрошен. В запросе посольства Швеции ошибочно указана дата допроса 17.07.2007.

В связи с обвинениями в шпионаже и мужеложестве постановлением ОСО при МГБ от 06.03.1948 г. заключен в тюрьму сроком на 20 лет. Определением Военной Коллегии Верховного Суда СССР от 22.09.1956г. дело на него было прекращено и он реабилитирован. В его показаниях никаких данных о Р. Валленберге не имеется.

Мой ответ и вопросы:

Ваш ответ не совсем понятен.

Утверждаете ли вы, что документ, полученный Рабочей группой и показывающий, что И. Вольфин и Р. Валленберг были допрошены в один день, датируется 25 июля 1946 г.?

И можете ли вы подтвердить эту дату, а не дату 17 июля 1946 г., как это было объявлено при передаче документа 30 октября 1991 г. и написано на копии?

Опять-таки копирование полной страницы с датой допросов прояснило бы реальную дату, когда Вольфин и Валленберг были допрошены в Лефортово одновременно.

7. Никаких данных в отношении нанны Шварц в Ценральном архиве ФСБ России не имеется.

Спасибо.

8. Вы писали:

Вопрос об ознакомлении с прекращенными следственными делами на К. Шандля, Л. Папа и Т. Клемента следует решать в соответствии с российским законодательством по представлению ходатайств их родственников. Все эти граждане реабилитированы в 1950-х годах; они были отправлены в Венгерскую народную республику.

На английских подданных Р.Х. Барратта (С.Х. Голдена) и Г.С. Харасти сведений не имеется.

Мой ответ:

Спасибо за предложение познакомиться с архивно-следственными делами Кароля Шандля, Лазло Папа и Тибора Клемента. В дальнейшем я представлю заверенное разрешение по меньшей мере от одной из этих семей.

'08 02/25 16:54 FAX SV AMB MOSKVA → UD 008

Printed by SBC 21491009.tif

9. Вы писали:

Сведения на Катона Александра (Шандора) переданы шведской стороне через МИД СССР [вероятно, МИД РФ] в марте 2000 г., в числе ответов на вопросы эксперта С. Месинай. Другими данными не располагаем. Дело на него не обнаружено.

Мой ответ и вопросы:

а) Спасибо за попытку найти информацию о Шандоре Катона. Однако, трудно представить, что в архивах ФСБ совсем нет данных о нем, поскольку он был в заключении в Лефортовской и Внутренней тюрьмах и его допрашивали сотрудники 3-го Главного Управления МГБ. Логично предполагать, что если нашлись карточки Валленберга и Ределя в картотеке Внутренней тюрьмы, там также есть карточка Катоны.

Я была бы признательна вам за продолжение архивного поиска материалов о Катоне.

б) В связи с карточками возникает вопрос о карточке Лангфельдера. Поскольку карточки Валленберга и Ределя были найдены и известно, что, согласно правилам карточки составлялись на каждого арестованного или подследственного, привезенного в тюрьму, я обращаюсь с просьбой представить также тюремную карточу Лангфельдера.

10. Вы писали:

20 июля 1947 г. в одном из ресторанов гор. Ораниебурга (восточная зона Германии) Управлением контрразведки ГСОВ в Германии был задержан гражданин, назвавшийся Андерсоном Эриком, 1921 г.р., уроженцем гор. Стокгольма, шведом, подданным Швеции, старшим лейтенантом шведской армии, не имевший документов, удостоверявших личность и дающих право на нахождение в советской зоне оккупации. В ходе допросов задержанный давал о себе ложные показания, в частности, об учебе в военном офицерском училище в Лоренце, о добровольном поступлении в английскую армию, о работе в команде шведских военнослужащих по ремонту автомашин в Германии, принадлежащих шведскому обществу Красного Креста, располагавшемуся в американской зоне.

С июня 1949 г. находился в Москве в распоряжении военной контрразведки, где делал заявления о принадлежности к английской, американской и шведской разведкам. По обвинению в шпионаже постановлением ОСО при МГБ СССР от 7 июня 1950 г. заключен в тюрьму сроком на 20 лет. Отбывая наказание заявил, что является не тем лицом, за которое себя выдавал. В действительности оказался гражданином Германии -- Зигфридом Миссюном 1925 г.н., уроженцем гор. Гумбиннета (Германия) и отказался от показаний о сотрудничестве с разведками. По дополнительной проверке его заявление подтвердилось. Определением Военной Коллегии Верховного Суда СССР от 9.01.1954 г. дело о нем в уголовном порядке было прекращено и он освобожден 22.03.1954 г. в порядке репатриации в гор. Франкфурте на Одере он был передан представителю МВД ГДР.

Мой ответ и просьбы:

Спасибо за детали идентификации заключенного, известного ранее под именем Эрика Андерссона. Эта информация очень полезна. Я бы хотела ознакомиться с архивным личным делом Зигфрида Миссюна.

'08 02/25 16:55 FAX SV AMB MOSKVA → UD 009

Printed by SBC 21491010.tif

Однако, вы не ответили на мою предыдущую просьбу о личных делах других заключенных, поименованных в просьбе, переданной вам в августе 2007 г. Повторяю еще раз просьбу ознакомиться с делами заключенных, поименованных мной в августе 2007 г.

И еще три имени. Я бы хотела ознакомиться с личными делами следующих лиц:

а) Арвида Яна Андерссона (Arvid Jahn Andersson), 1924 г.р. (23 марта 1924 г.), Латвия. Андерссон завербовался в немецкий Вермахт в 1943 г.;

б) Ивара (или Айвара) Андерсена (Андерсона) (Ivar Andersen or Anderson);

в) Эрика (Андерсона) Ламонта (Eric (Anderson) Lamont), служил в Британской Армии во время войны.

Надеюсь на ваш подробный ответ и помощь.

Искренне,

Сюзанна Бергер

'08 02/25 16:56 FAX SV AMB MOSKVA → UD 010

[aa/ 080328]

Ink. Ubr

Hans Magnusson
2008-03-19 09:09
UD Haag(amb)

Till: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY@RK
Kopia:
Blank:
Ärende: RW-vittnesmål

Bäste Jan,

Vittnesmålet (som översatts av ambassaden) är av ganska vanligt förekommande slag: en typisk blandning av konkreta detaljer och lite mer vaga stämningsskapande faktorer. Personligen är jag mycket skeptisk och enligt vad vi tror oss veta ska ju RW ha varit i Moskva fortfarande. Maj -47 dock inte helt otänkbar tidpunkt för förflyttning.
Så varför inte vända på denna sten också och intervjua vittnet?

Artikeln ur Volzjskaja Jevreiskaja Gazeta från januari 1998 är inte helt ointressant; har jag ej sett tidigare. Vittnet tydligen bosatt i Israel, fick jag intrycke efter hastig genomläsning

Hälsn Hans

http://www.swedenabroad.com/thehague

2008/11484
2008-03-28/19
P 2 EU

[i anslutning till
Skr 19 Amb Moskva, 2006-10-18]

INK. UTR.MIN.
2008 -03- 25

UD-EC/Nyberg
080331
e-post till

marie@dardel.fr
2008-03-25 18:33

To: Distributionlist with 2 recipients
jan.nyberg@foreign.ministry.se
anna.lyberg@foreign.ministry.se
cc: Distributionlist with 3 recipients
frank.belfrage@foreign.ministry.se
carl.bildt@foreign.ministry.se
mats.staffansson@foreign.ministry.se
bcc:
Subject: Fwd: Raoul Wallenberg

UTRIKESDEP.
2008/17425
2008 -03- 25
ÄRENDE 8 | SAK 2 | MÅL Eu 1

EC

Anna Lyberg och Jan Nyberg,

Annu har jag inte fatt något svar från min sista mail.

Stats Ministern Göran Persson i sitt pressmeddelande den 12 januari 2001 meddelade " Over dessa missgrepp vill jag i dag framföra mitt och den svenska regeringens djupa beklagande till de anhöriga. Samtidigt lovar jag att ansträngningarna för att fa svar pa vad som verkligen hände Raoul Wallenberg skall fortsätta.".

Sen 2001, mer än 7 år sedan, trots flera upprepade förfrågningar har Guy von Dardel mötts av en djup tystnad från regeringens sida och har aldrig fatt något meddelande över vilka ansträngningar som gjorts för att fa svar på vad som egentligen hände Raoul Wallenberg.

Jag tror inte det är för mycket begärt att be Er att ge Guy von Dardel ett snabbt svar.

Marie Dupuy

Début du message réexpédié :

De : "marie@dardel.fr" <marie@dardel.fr>
Date : 23 février 2008 16:26:36 HNEC
À : anna.lyberg@foreign.ministry.se, jan.nyberg@foreign.ministry.se
Cc : leif.belfrage@foreign.ministry.se, carl.bildt@foreign.ministry.se
Objet : Raoul Wallenberg

Anna Lyberg och Jan Nyberg,

Som dotter till Guy von Dardel, önskar jag bli informerad om vad den svenska regeringen har gjort sedan 2001, för att fastställa Raoul Wallenbergs öde i Ryssland.

Vidare önskar vi bli underrättad om vilken forsknings plan som för närvarande arbetats med för att lösa fragan om hans försvinnande.

Vänlig hälsning,

Marie Dupuy- von Dardel
3 rue Gabriel
78 000 Versailles, France

Tel: 00 33 977 71 44 75
Fax: 00 33 139 43 54 13

REGERINGSKANSLIET

2008-03-26

Utrikesdepartementet

Ministerkansliet
Mikael T. Eriksson

BREV TILL UTRIKESMINISTERN

TILL ARKIVET FÖR REGISTRERING

ÖVERLÄMNAS TILL: Jan Nyberg, UD-EC

Kopia till:

Diarienummer:

Inkommande datum: 2008-03-25

Avsändare: Marie Dupuy

Ärendemening: Brev om Raoul Wallenberg

Åtgärdas enligt följande:

☐ Utkast till brevsvar i ministerns namn skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson inom två veckor från dagens datum. *Utkastet skall vara infogat i för ministern avsedd RK-mall.*

☒ Brevsvar kan undertecknas av tjänsteman, men med referens till inkommet brev till ministern. Kopia av brevsvaret skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson

☐ För handläggning och eventuell föredragning. Information om handläggning av ärendet meddelas Mikael T. Eriksson via e-post inom 2 veckor från dagens datum.

Postadress
103 39 Stockholm

Besöksadress
Gustav Adolfs torg 1

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 76

E-post
registrator@foreign.ministry.se

Telex
105 90 MINFOR S

Fel! Hittar inte referenskälla.

☐ För utlåtande till MK angående lämplig åtgärd. Utlåtandet skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson inom två veckor från dagens datum.

☒ För kännedom och eventuell vidare handläggning.

☐ Övrigt:

0803 26 Ca/N/ Wallenberg

Susanne BERGER
<sberger@prodigy.net>
2008-03-26 11:22

Till: jan.nyberg@foreign.ministry.se
Kopia:
Blank:
Ärende: Re: Ang. UD files

Historik: Meddelandet har besvarats.

INK. UTRIKES
B.Nr. 08/11908
2008-03-31
AVD. P 2 EU 1

EC

Dear Jan --

Thank you for this message and your permission to review the material. I accept the conditions you pose. Does Bo Hammarlund have an e-mail address? I tried to contact him at the number provided on the UD website but received only a strange connection. Maybe there was something wrong. In any case, could you give me his number again?

I will call you tomorrow or Friday to set a date, so to speak.

Best regards -- Susanne

jan.nyberg@foreign.ministry.se wrote:

Dear Ms. Berger,

As you know, the Swedish and the Russian side in the Raoul Wallenberg Working Group agreed that the interviews with former soviet security officers should not be made public.

However, we are ready to give you, as Wallenberg researcher, a special permission to go through the transcripts (in Russian). But out of respect for the "confidentiality agreement" with the Russian side, this would be possible only under certain conditions:

- you can only read the file at the Ministry for Foreign Affairs
- you may not copy or take photos etc of the documents
- you may not make public any names of officers or other information that is not already publicly known, without prior consent also from the Russian side.

If these conditions are acceptable to you, you could call me for discussing date and time for your visit. Should you not agree on these conditons, we would have to contact the Russian side and ask for their opinion on your request.

The files also include the interview with Mr. Batjurin you asked about in a previous mail. In response to you other question, Mr. Bo Hammarlund would be the apporpiate contact in the MFA archives, Mr. Fredriksson being involved when it comes to access to classifed documents etc.

Yours sincerely,

Jan Nyberg

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

bla

"sberger"
<sberger@prodigy.net>
2008-03-14 12:49

Till: <jan.nyberg@foreign.ministry.se>
Kopia:
Blank:
Ärende: research request

Historik: Meddelandet har vidarebefordrats.

Dear Jan -

I would like to review in person the interviews conducted by the Swedish-Russian Working Group (or rather some of its members and associated personnel) with former Soviet intelligence personnel. I understand that this material is currently not open to the public. Therefore, I would like to request special permission to read this documentation. I will be in Stockholm the week after Easter.

Best regards,

Susanne Berger

"sberger"
<sberger@prodigy.net>
2008-03-19 13:20

Till: <jan.nyberg@foreign.ministry.se>
Kopia: <hans.magnusson@foreign.ministry.se>
Blank:
Ärende: copy of Working Group discussion

Historik: Meddelandet har vidarebefordrats.

Dear Jan --

would it be possible for you to send me a copy of a record of conversation between Bjoern Lyrvall and a former KGB employee named Batjurin, from June 8, 1993? This memorandum is part of the papers of the Swedish-Russian Working Group.

By the way, who is the official contact re documentation in the RW case in the UD archive? I saw that the UD website lists Bo Hammarlund -- does he have an e-mail address? Or does this request go via Berndt Fredriksson?

Best regards --

Susanne

Kopia till Kabs, Mikael Eriksson m.fl. MK/

2008/12123 P 2 EU 1

Jan Nyberg
2008-03-31 18:21
EC

Till: marie@dardel.fr
Kopia:
Blank: Jan Nyberg/FOREIGN/MINISTRY
Ärende: Ang. Raoul Wallenberg

Historik: Meddelandet har vidarebefordrats.

EC

Bästa Marie Dupuy-von Dardel,

Tack för ditt e-brev den 23 februari ställt till Anna Lyberg och mig - med kopior till Carl Bildt, Frank Belfrage och Mats Staffansson - liksom för påminnelsen i e-post den 25 mars. Jag beklagar att svaret har dröjt.

För dig och Raoul Wallenbergs andra anhöriga behöver jag knappast påminna om hur mycket Raoul Wallenbergs heroiska gärning för att rädda ungerska judar undan Förintelsen och hans tragiska öde har engagerat människor över hela världen.

Genom åren har Utrikesdepartementet, som du vet, också gjort stora ansträngningar för att söka klarhet om vad som hände Raoul Wallenberg. Men en rad frågor förblir obesvarade, trots de omfattande efterforskningar och utredningar som den svensk-ryska arbetsgruppen genomförde under nära tio års tid och slutligen presenterade i en rapport år 2001.

I rapporten föreslogs att medel skulle avsättas för stöd till oberoende forskning om Raoul Wallenbergs öde. Till sådan forskning beviljar regeringen numera medel med en årlig ram på omkring 450 000 kronor. Regeringen bedriver däremot inte några regelrätta forskningsprojekt, utan stödjer alltså - och uppskattar mycket - oberoende forskares ansträngningar för att finna svar på de utestående frågorna. I december hölls för övrigt med UD-stöd ett internationellt seminarium i Stockholm om resultaten av flera sådana forskningsprojekt genomförda med statliga bidrag.

Jag kan också nämna att kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth i början av februari i Sankt Petersburg invigde den utställning med anknytning till Raoul Wallenberg, som i höstas visades på Sacharov-museet i Moskva. Som du vet ledde Moskva-seminariet till att en person hörde av sig till ambassaden och sade sig ha uppgifter om Wallenberg. Liksom vi andra liknande kontakter, följde UD upp uppgifterna, i detta fall genom att svenska diplomater genomförde en intervju i Sankt Petersburg, som du själv har fått ta del av.

Att nå full klarhet om vad som hände Raoul Wallenberg är således alltjämt viktigt för regeringen. Wallenberg-ärendet står kvar på dagordningen i våra bilaterala förbindelser med Ryssland. I sina möten med officiella ryska företrädare tar regeringen regelbundet upp Raoul Wallenbergs öde och begär att ryska myndigheter ska bistå oberoende forskare, som i ryska arkiv söker svar på de utestående frågorna. Utrikesminister Carl Bildt tog exempelvis upp Wallenberg-ärendet med sin ryske kollega, Sergej Lavrov, förra sommaren och Kabinettssekreteraren Frank Belfrage gjorde det med sin kollega,
Vladimir Titov, så sent som den 18 mars i år. Titov förutskickade då för övrigt att vi på begäran från ambassaden i Moskva kommer att få kopior av de Wallenberg-dokument som FSB i höstas överlämnade till överrabbinen i Moskva, vilka dock enligt uppgift inte innehåller något nytt material.

Även på ett mer konkret plan bistår Utrikesdepartementet Wallenberg-forskare: genom att Sveriges ambassad i Moskva vid behov gör framställningar till ryska myndigheter till stöd för enskilda forskares begäran om att få ta del av ryska arkivdokument. Jämfört med 1990-talet - då den svensk-ryska arbetsgruppen verkade - är dessvärre det allmänpolitiska klimatet i Ryssland idag kärvare, även för utlänningars efterforskningar i arkiven, vilka tycks ha blivit mer slutna.

I ett aktuellt fall fick historikern Susanne Berger med ambassadens stöd efter lång väntan trots allt till sist ett relativt fylligt svar från säkerhetstjänsten FSB. Andra arkiv förklarade dock kategoriskt att de inte har några dokument som rör Raoul Wallenberg, medan den ryska underrättelsetjänsten SVR svarade att utlänningar enligt lag inte har tillgång till SVR-arkivet. Mot denna bakgrund är det uppmuntrande att även ryska forskare - efter Moskva-seminariet i höstas - har visat intresse av att söka bidrag från svenska regeringen för forskningsprojekt som rör Raoul Wallenberg.

gjort sedan 2001, för att fastställa Raoul Wallenbergs öde i Ryssland.

Vidare önskar vi bli underrättad om vilken forsknings plan som för närvarande arbetats med för att lösa fragan om hans försvinnande.

Vänlig hälsning,

Marie Dupuy- von Dardel
3 rue Gabriel
78 000 Versailles, France

Tel: 00 33 977 71 44 75
Fax: 00 33 139 43 54 13

Ink UD/ASN 080407

080507
UD-EC
Brev lit/

Marie Dupuy
3 rue Gabriel
78000 Versailles
Frankrike

Versailles, 3 April 2008

INK. UTRIKES. FÖR.
D.Nr. 2008/13256
2008 -04- 08 07
Avd. P Ant. 2 EU1

EC

Bästa Jan Nyberg,

Hjärtlig tack för ditt långa ebrev, som jag har läst med stort intresse.

Jag har tämligen svårt att inte reagera när jag läser « Genom åren har Utrikesdepartementet, som du vet, också gjort stora ansträngningar för att söka klarhet om vad som hände Raoul Wallenberg ».

Som jag förklarade i mitt föregående ebrev har min fader Guy von Dardel, trots upprepade förfrågningar aldrig blivit informerad av UD sen 2001.

När du skriver « Liksom vi andra liknande kontakter, följde UD upp uppgifterna, i detta fall genom att svenska diplomater genomförde en intervju i Sankt Petersburg, som du själv har fått ta del av. »
När det gäller kontakten i St Petersburg vill jag påpeka att jag blev informerad av ren händelse av en utomstående person - och INTE av UD. Jag tog därefter kontakt med UD för att få veta mer. Vilka andra liknande kontakter har UD fått?

Du skriver « Att nå full klarhet om vad som hände Raoul Wallenberg är således alltjämt viktigt för regeringen. Wallenberg-ärendet står kvar på dagordningen i våra bilaterala förbindelser med Ryssland. I sina möten med officiella ryska företrädare tar regeringen regelbundet upp Raoul Wallenbergs öde och begär att ryska myndigheter ska bistå oberoende forskare, som i ryska arkiv söker svar på de utestående frågorna. »

Av vad jag kunde se i Moskva handlade det mest om hur Raoul Wallenbergs gärning kan användas till filosofiska teorier vid föredrag i skolor. När jag frågade Jan Lundvik vart framtida bidrag skulle användas till svarade han att det var till forskningen över Raoul Wallenbergs gärning i Budapest.

Ryske historiken Nikita Petrov kom fram med mycket intressanta informationer i 2007 Moskva seminariet. Varken Jan Lundvik reagerade eller nämns i ditt brev. Har UD haft kontakt med honom ? Har UD försökt få veta mer om denna information ?

Vilka framtida och nuvarande forskningar pågår i Ryssland för att få Raoul Wallenbergs öde löst? Det skulle behövas en ordentlig påtryckning från svenska för att få min farbrors gåta slutligen löst.

När det gäller Susanne Berger, har jag skickat vidare ditt ebrev till henne, samt till andra forskare för kommentarer. Susanne Berger kommer säkert att kontakta dig.

Med vänlig hälsning,

Bifogat kopia på föregående ebrev

De : jan.nyberg@foreign.ministry.se
Objet : **Ang. Raoul Wallenberg**
Date : 31 mars 2008 18:21:18 HAEC
À : marie@dardel.fr

Bästa Marie Dupuy-von Dardel,

Tack för ditt e-brev den 23 februari ställt till Anna Lyberg och mig - med kopior till Carl Bildt, Frank Belfrage och Mats Staffansson - liksom för påminnelsen i e-post den 25 mars. Jag beklagar att svaret har dröjt.

För dig och Raoul Wallenbergs andra anhöriga behöver jag knappast påminna om hur mycket Raoul Wallenbergs heroiska gärning för att rädda ungerska judar undan Förintelsen och hans tragiska öde har engagerat människor över hela världen.

Genom åren har Utrikesdepartementet, som du vet, också gjort stora ansträngningar för att söka klarhet om vad som hände Raoul Wallenberg. Men en rad frågor förblir obesvarade, trots de omfattande efterforskningar och utredningar som den svensk-ryska arbetsgruppen genomförde under nära tio års tid och slutligen presenterade i en rapport år 2001.

I rapporten föreslogs att medel skulle avsättas för stöd till oberoende forskning om Raoul Wallenbergs öde. Till sådan forskning beviljar regeringen numera medel med en årlig ram på omkring 450 000 kronor. Regeringen bedriver däremot inte några regelrätta forskningsprojekt, utan stödjer alltså - och uppskattar mycket - oberoende forskares ansträngningar för att finna svar på de utestående frågorna. I december hölls för övrigt med UD-stöd ett internationellt seminarium i Stockholm om resultaten av flera sådana forskningsprojekt genomförda med statliga bidrag.

Jag kan också nämna att kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth i början av februari i Sankt Petersburg invigde den utställning med anknytning till Raoul Wallenberg, som i höstas visades på Sacharov-museet i Moskva. Som du vet ledde Moskva-seminariet till att en person hörde av sig till ambassaden och sade sig ha uppgifter om Wallenberg. Liksom vi andra liknande kontakter, följde UD upp uppgifterna, i detta fall genom att svenska diplomater genomförde en intervju i Sankt Petersburg, som du själv har fått ta del av.

Att nå full klarhet om vad som hände Raoul Wallenberg är således alltjämt viktigt för regeringen. Wallenberg-ärendet står kvar på dagordningen i våra bilaterala förbindelser med Ryssland. I sina möten med officiella ryska företrädare tar regeringen regelbundet upp Raoul Wallenbergs öde och begär att ryska myndigheter ska bistå oberoende forskare, som i ryska arkiv söker svar på de utestående frågorna. Utrikesminister Carl Bildt tog exempelvis upp Wallenberg-ärendet med sin ryske kollega, Sergej Lavrov, förra sommaren och Kabinettssekreteraren Frank Belfrage gjorde det med sin kollega, Vladimir Titov, så sent som den 18 mars i år. Titov förutskickade då för övrigt att vi på begäran från ambassaden i Moskva kommer att få kopior av de Wallenberg-dokument som FSB i höstas överlämnade till överrabbinen i Moskva, vilka dock enligt uppgift inte innehåller något nytt material.

Även på ett mer konkret plan bistår Utrikesdepartementet Wallenberg-forskare: genom att Sveriges ambassad i Moskva vid behov gör framställningar till ryska myndigheter till stöd för enskilda forskares begäran om att få ta del av ryska arkivdokument. Jämfört med 1990-talet - då den svensk-ryska arbetsgruppen verkade - är dessvärre det allmänpolitiska klimatet i Ryssland idag kärvare, även för utlänningars efterforskningar i arkiven, vilka tycks ha blivit mer slutna.

I ett aktuellt fall fick historikern Susanne Berger med ambassadens stöd efter lång väntan trots allt till sist ett relativt fylligt svar från säkerhetstjänsten FSB. Andra arkiv förklarade dock kategoriskt att de inte har några dokument som rör Raoul Wallenberg, medan den ryska underrättelsetjänsten SVR svarade att utlänningar enligt lag inte har tillgång till SVR-arkivet. Mot denna bakgrund är det uppmuntrande att även ryska forskare - efter Moskva-seminariet i höstas - har visat intresse av att söka bidrag från svenska regeringen för forskningsprojekt som rör Raoul Wallenberg.

Som svar på dina e-brev kan jag alltså sammanfattningsvis konstatera att regeringen på det politiska planet regelbundet tar upp Wallenberg-ärendet med den ryska regeringen. På det mer konkreta planet erbjuder UD dessutom Wallenberg-forskare ekonomiska bidrag och ger dem stöd i kontakterna med ryska myndigheter. Jag vill slutligen än en gång bekräfta att det fortsatt är viktigt för regeringen att söka nå klarhet om Raoul Wallenbergs tragiska öde.

Med vänlig hälsning

Jan Nyberg

Jan Nyberg
Kansliråd/Deputy Director
Chef för gruppen för Ryssland, Centralasien och arktiskt samarbete/
Head of Division for Russia, Central Asia and Arctic cooperation
+46 (0)8 405 31 12
+46 (0)70 237 94 21
jan.nyberg@foreign.ministry.se

Enheten för Östeuropa och Centralasien/Department for Eastern Europe and Central Asia
Utrikesdepartementet (UD-EC 2)/Ministry for Foreign Affairs
103 39 Stockholm

marie@dardel.fr

2008-03-25 18:33

jan.nyberg@foreign.ministry.se
anna.lyberg@foreign.ministry.se

frank.belfrage@foreign.ministry.se
carl.bildt@foreign.ministry.se
mats.staffansson@foreign.ministry.se

Ärende: **Fwd: Raoul Wallenberg**

Anna Lyberg och Jan Nyberg,

Annu har jag inte fatt något svar från min sista mail.

Stats Ministern Göran Persson i sitt pressmeddelande den 12 januari 2001 meddelade " Over dessa missgrepp vill jag i dag framföra mitt och den svenska regeringens djupa beklagande till de anhöriga. Samtidigt lovar jag att ansträngningarna för att fa svar pa vad som verkligen hände Raoul Wallenberg skall fortsätta.".

Sen 2001, mer än 7 år sedan, trots flera upprepade förfrågningar har Guy von Dardel mötts av en djup tystnad från regeringens sida och har aldrig fatt något meddelande över vilka ansträngningar som gjorts för att fa svar på vad som egentligen hände Raoul Wallenberg.

Jag tror inte det är för mycket begärt att be Er att ge Guy von Dardel ett snabbt svar.

Marie Dupuy

Début du message réexpédié :
De : "marie@dardel.fr" <marie@dardel.fr>
Date : 23 février 2008 16:26:36 HNEC
À : anna.lyberg@foreign.ministry.se, jan.nyberg@foreign.ministry.se
Cc : leif.belfrage@foreign.ministry.se, carl.bildt@foreign.ministry.se
Objet : Raoul Wallenberg

Anna Lyberg och Jan Nyberg,

Som dotter till Guy von Dardel, önskar jag bli informerad om vad den svenska regeringen har gjort sedan 2001, för att fastställa Raoul Wallenbergs öde i Ryssland.

Vidare önskar vi bli underrättad om vilken forsknings plan som för närvarande arbetats med för att lösa fragan om hans försvinnande.

Vänlig hälsning,

Marie Dupuy- von Dardel
3 rue Gabriel
78 000 Versailles, France

Tel: 00 33 977 71 44 75
Fax: 00 33 139 43 54 13

REGERINGSKANSLIET

2008-04-18

Utrikesdepartementet

Enheten för Östeuropa och Centralasien

KOPIA

Brev till utrikesministern från Raoul Wallenberg Foundation

kopia för kännedom

UD-EC:
Mats Staffansson
Jan Nyberg
Henrik Norberg
Krister Wahlbäck /exp. 080418/90, UD-EC

Amb Tel Aviv (onumr.)
Amb. Moskva (onumr.) } EXP 080418/1605

Postadress
103 39 Stockholm

Besöksadress
Fredsgatan 6

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 76

E-post
registrator@foreign.ministry.se

Telex
105 90 MINFOR S

THE INTERNATIONAL RAOUL WALLENBERG FOUNDATION

080417

Buenos Aires, 11 de Abril de 2008

DAT 2008/11483
2008 -04- 14
10
AVD. P 2 EU

Carl Bildt
Ministry for Foreign Affairs
Office work +46 8 405 10 00

His Excellency, Raoul Wallenberg Foundation

(EC)

My name is Daniel Rainer. I am an Honorary Vice-President of the International Raoul Wallenberg Foundation (www.raoulwallenberg.net), an NGO with offices in New York, Jerusalem, Buenos Aires and Berlin. The Foundation was co-founded a decade ago by the late US Congressman - Tom Lantos - and by the Argentinean businessman and humanitarian - Baruch Tenembaum, proud recipient of the Swedish Royal Order of the Polar Star.

Our mission is to preserve and divulge the heroic feats of Raoul Wallenberg and the other saviours of the Holocaust. We develop worldwide education and awareness programmes amidst our continuous search for saviours and our demand from the Russian authorities to provide credible answers in regards to the fate and whereabouts of Raoul Wallenberg.

Among our Honorary Members we can count heads of state, Nobel Prize laureates, as well as distinguished personalities from the sciences, politics and arts.
While I am now in Argentina, on a brief visit, I reside in Israel and personally have had the pleasure of knowing Ambassador Robert Rydberg, who has always warmly cooperated with our activities.

Recently, Dr. Mordecai Paldiel (formerly head of the Yad Vashem's Department of Righteous), has joined us. His vast expertise in the subject of Holocaust saviours, will certainly add a new dimension to our diverse activities.

We congratulate you on the excellent work performed by your Ministry and look forward to enhance even further the existing cooperation between your diplomatic staff and our Foundation. We are very pleased to learn that a special data base was launched by your Ministry in regards to the documents pertaining to Raoul Wallenberg.
We shall keep you apprised with our future events and projects and put ourselves at your entire disposal.

Respectfully yours,

Danny Rainer
Honorary Vice President
The International Raoul Wallenberg Foundation

34 East 67th. St.
NEW YORK NY -10021 - USA
Tel 1 212 737 3275
Fax 1 212 535 6262
irwf@irwf.org

Av. Corrientes 1145 Piso 11
C1043AAL - BUENOS AIRES
ARGENTINA
Tel & Fax 54 11 4382 7872
irwf@irwf.org.ar

Antebi 3 - 94547
JERUSALEM ISRAEL
Tel 972 2 625 7996
Fax 972 2 623 4430
irwf@irwf.org.il

In the Vaterunser-Gemeinde
Detmolder Str. 17 - 10715
BERLIN GERMANY
(49-30) 82707744
irwf.de@web.de

La Fundación Internacional Raoul Wallenberg es representada en Argentina por la asociación civil Casa Argentina en Israel Tierra Santa.

www.raoulwallenberg.net

REGERINGSKANSLIET

2008-04-11

Utrikesdepartementet

Ministerkansliet
Mikael T. Eriksson

BREV TILL UTRIKESMINISTERN

TILL ARKIVET FÖR REGISTRERING

ÖVERLÄMNAS TILL: Jan Nyberg, UD-EC

Kopia till:

Diarienummer:

Inkommande datum: 2008-04-10

Avsändare: International Raoul Wallenberg Foundation

Ärendemening: Brev om organisationens verksamhet

Åtgärdas enligt följande:

☐ Utkast till brevsvar i ministerns namn skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson inom två veckor från dagens datum. *Utkastet skall vara infogat i för ministern avsedd RK-mall.*

☐ Brevsvar kan undertecknas av tjänsteman, men med referens till inkommet brev till ministern. Kopia av brevsvaret skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson

☐ För handläggning och eventuell föredragning. Information om handläggning av ärendet meddelas Mikael T. Eriksson via e-post inom 2 veckor från dagens datum.

Postadress
103 39 Stockholm

Besöksadress
Gustav Adolfs torg 1

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 76

E-post
registrator@foreign.ministry.se

Telex
105 90 MINFOR S

☐ För utlåtande till MK angående lämplig åtgärd. Utlåtandet skall sändas via e-post till Mikael T. Eriksson inom två veckor från dagens datum.

☒ För kännedom och eventuell vidare handläggning.

☐ Övrigt:

SVERIGES AMBASSAD

UD-EC/Nyberg 080507

Telefax

1(4)

2008-04-23

1) Bier Nika Lagergren, Djurholm
2) Marie Dupuy, Versailles, FR

Moskva

Ambassadråd
Christina Johannesson
+7 495 937 92 52

INK. UTRIKESDEP.
DNR 08/15198
2008-04-24
AVD. 8 SER. 2 MÅL EU

EC

UTRIKESDEPARTEMENTET, dnr 51

För:	UD-EC *(Nyberg)*
Kopia:	MK, UP, UD-PI, SB-Utrikes
Refax (via UD):	gk S:t Petersburg, gk Kaliningrad, amb Haag

FSB överlämnar kopior på arkivdokument rörande Raoul Wallenberg

1 bilaga (2 sidor)

Den 26 september 2007 fick ambassaden via media vetskap om att FSB:s chef Nikolaj Patrusjev under högtidliga former och inför TV-kameror överlämnat kopior av dokument rörande Raoul Wallenberg till Rysslands överrabbin Berl-Lazar (se fax 138 A 2007-09-26). Dokumenten skulle enligt uppgift visas på ett framtida museum för toleransfrågor i Moskva.

Ambassaden kontaktade omedelbart såväl FSB som överrabbinens kansli för att få ta del av dokumenten. Från FSB meddelades att ingen ny, hittills okänd information fanns i dokumenten. Ambassaden gjorde den 18 oktober 2007 en skriftlig framställning till FSB med begäran om att få ta del av dokumenten. Den 18 april 2008 överlämnade FSB:s internationella avdelning kopiorna av dokumenten till ambassaden vid en enkel ceremoni.

Generallöjtnant Andrej Tiurin, chef för FSB:s centrala arkiv, tog emot. Med vid mötet var även Vladimir Vinogradov från FSB:s arkiv, medlem av den svensk-ryska arbetsgruppen. TV-kanalen Russia Today fanns på plats, i övrigt inga journalister. Ambassaden representerades av ambassadråd Johannesson.

Postadress: Ulitsa Mosfilmovskaja 60, 119 590 Moskva
Telefon: (7 495) 937 92 00
E-post: ambassaden.moskva@foreign.ministry.se
Besöksadress: Ulitsa Mosfilmovskaja 60, 119 590 Moskva
Telefax: (7 495) 937 92 02
Hemsida: http://www.sweden.ru

Generallöjtnant Tiurin inledde med att redogöra för att FSB mottagit ambassadens begäran om att få samma kopior som överrabbinen tagit emot i september 2007. Man var glad över att nu kunna tillmötesgå denna begäran. Intresset för Raoul Wallenberg från svensk sida var förståeligt. Förmodligen skulle ärendet kvarstå på den rysk-svenska dagordningen, och från FSB:s sida var man beredd att även i fortsättningen behandla den svenska sidans förfrågningar. Man ansåg dock att man nu till den svenska sidan överlämnat allt som fanns i FSB:s arkiv rörande Wallenberg.

Johannesson bekräftade att ärendet Wallenberg kvarstod på den svensk-ryska dagordningen. Den svenska regeringens intresse för ärendet konkretiseras bl a i stöd till forskare och historiker som önskar tillgång till material om Wallenberg. Enligt uppgift tillförde de nu överlämnade dokumenten inget nytt i ärendet. Den svenska sidan skulle dock noggrant gå genom dokumenten för att därefter återkomma med eventuella kompletterande frågor. Forskare skulle enligt en överenskommelse med den ryska regeringen även framdeles ges möjlighet att ta del av material i ryska arkiv. Från svensk sida räknade man med bl a FSB:s stöd i detta fortsatta arbete.

TV-kanalen Russia Today filmade samtalet och överlämnandet av dokumenten.

En kort intervju till Russia Today följde under vilken Johannesson upprepade vad som sagts i samtalet med generallöjtnant Tiurin. Frågan om Wallenbergs öde var fortsatt viktig för Sverige, inte minst för Wallenbergs släktingar. Fortfarande har frågan om Raoul Wallenbergs öde inte fått ett uttömmande svar.

Bifogat återfinns för kännedom ambassadens översättning av försättsbladet, med innehållsförteckning, i dokumentmappen som överlämnades på FSB. Mappen översänds med nästa lägenhet.

MOLANDER

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Christina Johannesson

ÖVERSÄTTNING

2008-04-21

Översättning från ryska

Förteckning över kopior på dokument rörande Raoul Wallenberg för överlämnande till Sveriges ambassad i Moskva

Nr	Dokumentets rubrik	Dokumentet daterat
1	Rapport från chefen för politiska avdelningen på 151. infanteri-divisionen om gripandet av R.Wallenberg och dennes chaufför	14/1 -45
2	Rapport till staben för 2:a ukrainska fronten om att R. Wallenberg förts till befälhavaren för 18:e skyttekåren Afonin (erhållet från Försvarsministeriets centralarkiv)	15/1 -45
3	Rapport till staben för 3:e ukrainska fronten om att R. Wallenberg påträffats och bevakas (erhållet från Försvarsministeriets centralarkiv)	15/1 -45
4	Rapport från stabschefen för 3:e ukrainska fronten med uppgift om var den svenska legationen befinner sig samt information om Wallenbergs sekreterare (erhållet från Försvarsministeriets centralarkiv)	17/1 -45
5	Telegram från vice försvarsminister Bulganin till befälhavaren för 2:a ukrainska fronten om att Wallenberg ska arresteras och föras till Moskva (erhållet från Försvarsministeriets centralarkiv)	17/1 -45
6	Diplomatpass nr 248 utfärdat i R.G. Wallenbergs namn	30/6 -44
7	Identitetshandling nr 064641 utfärdat i Budapest i R.G. Wallenbergs namn	9/11 -44
8	Tillståndsbevis nr 1369 utfärdat i ambassadsekreterare Wallenbergs namn	1944
9	Pengar och cigarettetui beslagtagna vid gripandet av Wallenberg	
10	Registreringskort från sovjetiska NKGB:s inre fängelse för den som krigsfånge arresterade R. Wallenberg	6/2 -45
11	Kopior av noteringar om den arresterade Wallenberg i registrerings-journalerna på inre fängelset och Lefortovo-fängelset (9 sidor)	6/2 -45 8/2 -45 28/4 -45 29/5 -45 17/7 -46

		30/8 -46 26/2 -47 1/3 -47 11/3 -47
12	Vysjinskijs brev	14/5 -47
13	Smoltsovs rapport	17/7 -47
14	Utdrag ur sammanträdesprotokoll från kommunistpartiets centralkommittés presidium	5/2 -57
15	Omslaget på den svensk-ryska arbetsgruppens rapport	2000

SVERIGES AMBASSAD

2008-04-23

Nr 56

Moskva

fambs Anna Lyberg

Utrikesdepartementet
EC

INK. UTRIKESDEP.
D.nr 2008/15636
2008 -04- 28
AVD P | 2 | EU

EC

Handlingar rörande Wallenberg

1 bil.

Bifogade handlingar rörande Wallenberg överlämnades till ambassaden från FSB den 18 april. I anslutning till de aktuella handlingarna bifogas ambassadens översättning av innehållsförteckningen.

Johan Molander

080506
UD-EC/Nyberg
1) Brev Nina Lagergren (Dahlbergsv. 22, Djursholm)
2) Brev (080507) Marie Dupuy-von Dardel (Versailles, Frankrike)

3) Kopia genom Raoul Wallenberg-delegationen.
(ep Ankizkod Hjärt-Nyberg 080506)

Postadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefon:
(7 495) 937 92 00

E-post:
ambassaden.moskva@foreign.ministry.se

Besöksadress:
Ulitsa Mosfilmovskaja 60
119 590 Moskva

Telefax:
(7 495) 937 92 02

Hemsida:
http://www.sweden.ru

SVERIGES AMBASSAD
Moskva
Christina Johannesson

ÖVERSÄTTNING

2008-04-21

Översättning från ryska

Förteckning över kopior på dokument rörande Raoul Wallenberg för överlämnande till Sveriges ambassad i Moskva

Nr	Dokumentets rubrik	Dokumentet daterat
1	Rapport från chefen för politiska avdelningen på 151. infanteri-divisionen om gripandet av R.Wallenberg och dennes chaufför	14/1 -45
2	Rapport till staben för 2:a ukrainska fronten om att R. Wallenberg förts till befälhavaren för 18:e skyttekåren Afonin (erhållet från Försvarsministeriets centralarkiv)	15/1 -45
3	Rapport till staben för 3:e ukrainska fronten om att R. Wallenberg påträffats och bevakas (erhållet från Försvarsministeriets centralarkiv)	15/1 -45
4	Rapport från stabschefen för 3:e ukrainska fronten med uppgift om var den svenska legationen befinner sig samt information om Wallenbergs sekreterare (erhållet från Försvarsministeriets centralarkiv)	17/1 -45
5	Telegram från vice försvarsminister Bulganin till befälhavaren för 2:a ukrainska fronten om att Wallenberg ska arresteras och föras till Moskva (erhållet från Försvarsministeriets centralarkiv)	17/1 -45
6	Diplomatpass nr 248 utfärdat i R.G. Wallenbergs namn	30/6 -44
7	Identitetshandling nr 064641 utfärdat i Budapest i R.G. Wallenbergs namn	9/11 -44
8	Tillståndsbevis nr 1369 utfärdat i ambassadsekreterare Wallenbergs namn	1944
9	Pengar och cigarettetui beslagtagna vid gripandet av Wallenberg	
10	Registreringskort från sovjetiska NKGB:s inre fängelse för den som krigsfånge arresterade R. Wallenberg	6/2 -45
11	Kopior av noteringar om den arresterade Wallenberg i registrerings-journalerna på inre fängelset och Lefortovo-fängelset (9 sidor)	6/2 -45 8/2 -45 28/4 -45 29/5 -45 17/7 -46

		30/8 -46 26/2 -47 1/3 -47 11/3 -47
12	Vysjinskijs brev	14/5 -47
13	Smoltsovs rapport	17/7 -47
14	Utdrag ur sammanträdesprotokoll från kommunistpartiets centralkommittés presidium	5/2 -57
15	Omslaget på den svensk-ryska arbetsgruppens rapport	2000